

หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว

สมหมาย เทียงในญาติ

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

THAI SUBJECT HEADINGS OF TOURISM

SOMMAI THIENGNAIYAT

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE)

2007

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว

ชื่อผู้เขียน นางสาวสมหมาย เทียงในญาติ

คณะ มนุษยศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

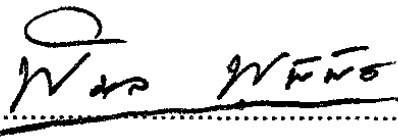
รองศาสตราจารย์ ดร. สุนีย์ กาศจำรูญ

ประธานกรรมการ

อาจารย์เอมอร พิทยายน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชียง เกาจิต

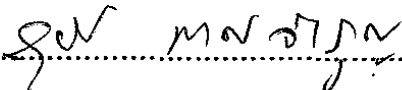
มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุทธิพิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุนีย์ กาศจำรูญ)

กรรมการ

(อาจารย์เอมอร พิทยายน)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชียง เกาจิต)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว

ชื่อผู้เขียน นางสาวสมหมาย เทียงในญาติ

ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สุनीย์ กาศจำริญ ประธานกรรมการ
2. อาจารย์เอมอร พิทยานน
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชียง เกาจิต

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ (2) เพื่อประเมินผลหัวเรื่องที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้รวบรวมคำและวลีจากแหล่งข้อมูล คือ หนังสือคู่มือการให้หัวเรื่อง หัวเรื่องที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองในฐานะข้อมูลรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่สนับสนุนการเรียนการสอนทางการท่องเที่ยว หนังสือตำรา พจนานุกรม งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวารสาร รวมทั้งสิ้น 52 รายการ คำและวลีจำนวน 1,089 คำ นำมาจัดทำแบบประเมินความนิยมใช้ และคำที่สมควรใช้เป็นหัวเรื่องของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน คำที่นำมาใช้เป็นคำที่ผ่านเกณฑ์วิเคราะห์จากการหาค่า IOC แล้วได้ค่าตั้งแต่ 0.5-1.0

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้เลือกคำและวลีที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นหัวเรื่องจำนวน 909 คำ และเสนอแนะคำใหม่ 194 คำ จากนั้นนำคำและวลีเหล่านี้ให้บรรณารักษ์จำนวน 7 คนประเมินเพื่อใช้กำหนดเป็นหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว ซึ่งบรรณารักษ์ได้ใช้คำและวลีจำนวน 345 คำ พร้อมทั้งเสนอแนะคำใหม่จำนวน 17 คำเป็นหัวเรื่อง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้เห็นความแตกต่างระหว่างการพิจารณาเลือกคำระหว่างผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ว่า ผู้เชี่ยวชาญจะพิจารณาเลือกคำหรือวลีโดยใช้ความรู้และ

ประสบการณ์ทางด้านการท่องเที่ยวของตนเองเป็นหลักในการพิจารณา ส่วนบรรณารักษ์พิจารณาจากการใช้หนังสือคู่มือหัวเรื่องเป็นหลักในการพิจารณา ซึ่งคำที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกใช้โดยตัดคำและวลีที่ซ้ำกับคู่มือหัวเรื่องออกและคำที่เสนอแนะใหม่ รวมกับคำที่บรรณารักษ์เสนอแนะ เป็นจำนวนรวมคำทั้งหมด 727 คำนั้นผู้วิจัยเห็นสมควรนำมาเสนอแนะใช้เป็นหัวเรื่องทางด้านการท่องเที่ยวต่อไป

research found that 345 words and phrases were selected as subject headings, and 17 new words were also recommended by the seven librarians. The results revealed that there were differences between the experts and the librarians on the selection of subject headings. The experts selected words and phrases based on their knowledge and expertise, while the librarians selected subject headings from subject heading lists or dictionaries. Those words and phrases that were selected by both groups (727 in total) can be used as subject headings in the field of tourism.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. สุนีย์ กาศจำรุณู ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์เอมอร พิทยานน และผู้ช่วยศาสตราจารย์เชียง เกาซิด กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาติดตาม ให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความห่วงใยเอาใจใส่แก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและพี่ ๆ บรรณารักษ์ที่กรุณาให้ความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามด้วยความเต็มใจ ขอบคุณพี่วี (ทวิ มานะธำรง) ที่เป็นต้นแบบ ในการทำวิทยานิพนธ์และคอยห่วงใย ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย ตลอดมา อีกทั้งขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ บรรณารักษ์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล ที่คอยห่วงใย ให้ความช่วยเหลือในการทำ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนเพื่อนบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ รุ่นที่ 11 ที่คอยให้ กำลังใจกันและกันเสมอมา

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่ให้การ สนับสนุนและเป็นกำลังใจต่อผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี หาก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์อันใดเกิดขึ้นบ้าง ผู้วิจัยขอมอบความดีงามแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สมหมาย เทียงในญาติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
สารบัญตาราง	(11)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว.....	8
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง	21
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
ประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
การวิเคราะห์แบบสอบถาม	70

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์และรวบรวมคำ	76
การวิเคราะห์และประเมินคำที่เหมาะสมใช้เป็นหัวเรื่อง (หัวเรื่องที่สร้างขึ้น)	78
การประเมินหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น	79
5 สรุปล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	119
สรุปผลการวิจัย.....	120
อภิปรายผลการวิจัย.....	123
ข้อเสนอแนะ	125
 ภาคผนวก	
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญและห้องสมุดที่ตอบแบบประเมิน.....	128
ข หัวเรื่องผ่านการประเมินความนิยมใช้และคำที่สมควรใช้เป็นหัวเรื่อง จากผู้เชี่ยวชาญ.....	131
ค แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยวและบรรณารักษ์....	205
ง รายการแหล่งที่มาของหัวเรื่อง	216
บรรณานุกรม.....	223
ประวัติผู้เขียน	228

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำแนกกลุ่มประชากรแหล่งทรัพยากรสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยว.....	63
2	ความต้องการใช้หัวเรื่องภาษาไทยของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว.....	71
3	ประสบการณ์การทำงานทางด้านการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย.....	71
4	หน้าที่การกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยสำหรับสิ่งพิมพ์.....	72
5	คู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง.....	72
6	หนังสืออ้างอิงที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง.....	72
7	แหล่งที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง.....	73
8	วิธีการพิจารณาเนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใด....	73
9	สิ่งที่บรรณารักษ์คำนึงถึงในการกำหนดศัพท์ที่ใช้เป็นหัวเรื่องทางด้านการท่องเที่ยว.....	74
10	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพิ่มหัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยว ขึ้นใช้เอง.....	74
11	รายการปัญหาที่ประสบในการใช้คู่มือเพื่อกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย ทางด้านการท่องเที่ยว.....	75
12	ปัญหาที่บรรณารักษ์ประสบในการใช้คู่มือเพื่อกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย ทางด้านการท่องเที่ยว.....	76
13	จำนวนคำที่รวบรวมจากแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ.....	77
14	ผลการวิเคราะห์และประเมินคำที่เหมาะสมจะใช้เป็นหัวเรื่อง.....	78
15	ผลการวิเคราะห์และประเมินหัวเรื่องทางด้านการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น.....	79
16	หัวเรื่องทางด้านการท่องเที่ยวที่ผ่านการประเมินจากบรรณารักษ์.....	81
17	คำ/วลีภาษาไทยที่ได้รับการเสนอแนะ.....	107
18	คำ/วลีภาษาอังกฤษที่ได้รับการเสนอแนะ.....	112

ตาราง	หน้า
19 ตารางสรุปผลหลังจากผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 909 คำ จากจำนวนทั้งหมด 1,089 คำ.....	116
20 ตารางสรุปผลหลังจากผ่านการประเมินจากบรรณารักษ์ จำนวน 345 คำ จากจำนวนทั้งหมด 909 คำ.....	117
21 ตารางสรุปเปรียบเทียบระหว่างผลคำที่นิยมใช้ระหว่างผู้เชี่ยวชาญ กับบรรณารักษ์.....	117
22 หัวเรื่องที่ผ่านการประเมินความนิยมใช้และคำที่สมควรใช้เป็นหัวเรื่อง จากผู้เชี่ยวชาญ.....	132

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่กำลังเผชิญภาวะการแข่งขันสูงทางเศรษฐกิจ และยิ่งในปัจจุบันที่ทั่วโลกกำลังประสบกับปัญหานานัปการ เช่น ปัญหาประชากรของโลกที่เพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร วัตถุดิบ และพลังงานต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อไปทั่ว ประเทศไทยเองก็กำลังประสบปัญหาเหล่านี้ อยู่ด้วยเช่นกัน ทั้งปัญหาการขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงิน ด้านผลิตผลทางการเกษตร ก็เริ่มมีปัญหามากขึ้นทั้งขีดจำกัดด้านฤดูกาล พื้นที่เพาะปลูก และปัญหาการตลาดในการส่งออก เป็นต้น แต่ทว่าการท่องเที่ยวซึ่งเป็นอุตสาหกรรมบริการด้านนันทนาการกลับทวีบทบาทสูงขึ้น นอกจากจะสามารถนำรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศมาให้แก่ประเทศชาติเป็นจำนวนมากแล้ว ยังช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ การกระตุ้นการผลิต และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจท้องถิ่น ในด้านสังคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น ช่วยสร้างสรรคความเจริญทางสังคม อนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และช่วยสร้างสันติภาพ ความสามัคคีและความสัมพันธ์ อันดีระหว่างผู้มาเยือนและเจ้าของท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (tourism industry) ประกอบด้วยธุรกิจมากมายหลายประเภท ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจด้านการขนส่ง ธุรกิจด้านที่พัก อาหาร และธุรกิจการนำเที่ยว ซึ่งผลิตผลหลักที่นักท่องเที่ยวซื้อโดยตรง คือ บริการกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม ซึ่งได้แก่ การผลิตสินค้าเกษตรกรรม และหัตถกรรม เป็นต้น

รัฐบาล ได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อช่วยกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยส่งเสริมภาวะการลงทุนในกิจการ

เกี่ยวกับการท่องเที่ยว อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสาธารณสุขปโลก ความเจริญและชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ แต่การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอดีตที่ผ่านมา เน้นด้านสถิติ ความพึงพอใจ และปริมาณของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงทรัพยากรวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมแก่แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้น อีกทั้งแนวโน้มรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปของนักท่องเที่ยว โดยเริ่มเข้าไปมีส่วนร่วมับธรรมชาติมากขึ้น ก่อให้เกิดกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สำหรับประเทศไทย มีนโยบายสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลยุทธ์ที่ปรากฏในแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย, 2544, หน้า 15) ที่สนับสนุนการสร้างฐานองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยว เช่น ควรมีการจัดทำศูนย์ข้อมูลเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ทำเนียบแหล่งท่องเที่ยว และวิเคราะห์สภาพปัญหาที่มีในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น และเพื่อรองรับนโยบาย ดังกล่าว จึงมีการศึกษาวิจัยด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น กอปรกับมีการเรียนการสอนหลักสูตรการท่องเที่ยวทั้งในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน ทำให้เกิดสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวจำนวนมาก แต่หัวข้อทางด้านการท่องเที่ยวที่มีในคู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่องไม่ครอบคลุมเนื้อหาและไม่ทันสมัย บรรณารักษ์ส่วนใหญ่จึงจำเป็นต้องกำหนดหัวข้อเรื่องขึ้นใช้เอง ซึ่งในบางกลุ่มคำหรือวลีที่นำมาใช้นั้นไม่เป็นที่ยอมรับในทางวิชาชีพ ทำให้ผู้ใช้ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ได้ ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นบรรณารักษ์ปฏิบัติงานวิเคราะห์หมวดหมู่และกำหนดหัวข้อเรื่อง จึงตระหนักถึงความสำคัญต่อปัญหาดังกล่าว ตลอดจนยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดหัวข้อเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา รวบรวม และสร้างหัวข้อเรื่องทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการกำหนดหัวข้อเรื่องทรัพยากรสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยว การสืบค้นหรือค้นคืน และการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ และสนองรับนโยบายการพัฒนาฐานองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ
2. เพื่อประเมินผลหัวเรื่องทางการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้รวบรวมหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว จาก 3 แหล่ง คือ

1. จากแหล่งข้อมูลหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว โดยการสำรวจจากแหล่งข้อมูลหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย รวม 3 รายการ ได้แก่

1.1 หนังสือ “หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย” จัดทำโดยคณะกรรมการกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2547

1.2 หนังสือ “หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย” จัดทำโดย รองศาสตราจารย์ พวา พันธุ์เมฆา พ.ศ. 2542

1.3 ฐานข้อมูล “หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย” จัดทำโดยห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. แหล่งข้อมูลหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว ที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองในฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับสาขาการท่องเที่ยว จำนวน 7 แห่ง ได้แก่

2.1 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ คณะมนุษยศาสตร์)

2.2 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ คณะศิลปศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์)

2.3 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่วิทยาลัยนานาชาติ)

2.4 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ)

2.5 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว และการโรงแรม)

2.6 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ที่คณะบริหารธุรกิจ)

2.7 สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่หลักสูตรการศึกษาศาสาวิทยาการจัดการ)

3. จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ประเภท หนังสือตำรา พจนานุกรม รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิชาการ รวม 42 รายการ ได้แก่

3.1 หนังสือตำรา 8 รายการ

3.2 พจนานุกรม 2 รายการ

3.3 งานวิจัย 5 รายการ

3.4 วิทยานิพนธ์ 12 รายการ

3.5 และบทความทางวิชาการ 15 รายการ

4. กลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

4.1 นักวิชาการซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว ได้แก่ อาจารย์ นักวิจัยนักวิชาการ ผู้ให้คำปรึกษา ที่ทำหน้าที่สอน วิจัย หรือปฏิบัติงานบริการทางด้าน การท่องเที่ยวของสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 7 คน

4.2 บรรณารักษ์หรือนักเอกสารสนเทศ ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์เลขหมู่และ กำหนดหัวเรื่องทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 7 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หัวเรื่อง หมายถึง กลุ่มคำ วลี คำวิสามานยนาม หรือสามานยนามต่าง ๆ ใช้แทนกำหนดเนื้อหาสารสนเทศ หัวเรื่องที่ดีจึงควรเป็นคำที่มีความหมายชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศทั้งที่กว้างและเฉพาะเจาะจง
2. การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่ง ไปยังสถานที่หนึ่งชั่วคราวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ความเพลิดเพลินสนุกสนาน การเยี่ยมเยือนญาติมิตร ความเบิกบาน ความบันเทิงรื่นรมย์ การเล่นกีฬาต่าง ๆ การประชุมสัมมนา การศึกษาหาความรู้ การติดต่อธุรกิจ หรือเพื่อจุดมุ่งหมายใด ๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือการหารายได้
3. หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว หมายถึง คำ กลุ่มคำ หรือวลี ที่กำหนดขึ้นใช้อย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นคำที่สั้น กระชับรัด ได้ใจความ และมีความหมายเฉพาะ เพื่อใช้เป็นตัวแทนเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่ครอบคลุมเนื้อหาการท่องเที่ยว
4. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ ผู้ให้คำปรึกษา ที่ทำหน้าที่สอนวิจัย หรือปฏิบัติงานบริการทางการท่องเที่ยว ในหน่วยงานทางการท่องเที่ยว หรือสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
5. ผู้ประเมิน หมายถึง บรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์เลขหมู่และกำหนดหัวเรื่องทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
6. สารสนเทศด้านการท่องเที่ยว หมายถึง แหล่งข้อมูล สื่อ ทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทุกด้าน โดยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงสินค้าและบริการท่องเที่ยว ระบบจัดการจัดการท่องเที่ยว ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ แผน นโยบาย หรือกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องข้องกับการท่องเที่ยว รวมถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้บัญชีหัวเรื่องภาษาไทยที่เหมาะสมสำหรับทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหา
ทางด้านการท่องเที่ยว
2. ได้เครื่องมือช่วยในการค้นคืนสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยว
3. เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับหัวเรื่องสาขาอื่น ๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว” ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาของวรรณกรรมออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่
  - 1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว
  - 1.2 ประเภทของการท่องเที่ยว
  - 1.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยว
  - 1.4 สารสนเทศทางการท่องเที่ยว
  - 1.5 ประวัติและพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศไทย
2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง ได้แก่
  - 2.1 ความหมายของหัวเรื่อง
  - 2.2 ความสำคัญของหัวเรื่อง
  - 2.3 ลักษณะทางภาษาของหัวเรื่อง
  - 2.4 ประเภทของหัวเรื่อง
  - 2.5 ข้อพิจารณาในการกำหนดหัวเรื่อง
  - 2.6 วิธีการกำหนดหัวเรื่อง
  - 2.7 หลักในการกำหนดหัวเรื่อง
  - 2.8 คู่มือใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องภาษาไทย
  - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

ดูย ชุมสาย และฉิบพัน พรหมโยธี (2527, หน้า 4-5) ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวเป็นเรื่องของการเดินทาง หากไม่มีการเดินทางก็ไม่มีการท่องเที่ยว โดยมักใช้คำว่า การท่องเที่ยวและการเดินทางปนกันไป หรืออาจใช้คำว่า การท่องเที่ยวหมายความรวมถึงการเดินทาง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า Tourism Authority of Thailand และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยใช้ชื่อว่า British Tourist Authority หรือคำว่า การเดินทางใช้รวมความหมายถึงการท่องเที่ยว เช่น องค์การการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า International Union of Official Travel Organization (IUOTO) หรือสมาคมการท่องเที่ยวสำหรับภาคพื้นแปซิฟิก ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า Pacific Area Travel Association

ในพจนานุกรม Webster's Third New International Dictionary ได้ให้ความหมายของคำว่า tourism tourist และ tour ไว้ดังนี้ (Gove (ed.), 2002, pp. 2416-2417)

- tourism = 1. การท่องเที่ยว
 = 2. การเดินทางเพื่อความสราญใจ
 = 3. การบริหารงานธุรกิจเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว
- tourist = 1. นักท่องเที่ยว
 = 2. ผู้ที่เดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งเพื่อไปหาหาความสุขารมณ์ หรือเพิ่มความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม แล้วกลับมา ณ จุดเริ่มต้น
 = 3. (คุณศัพท์) เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว
 = 4. (กริยา) ท่องเที่ยว
- tour = 1. เส้นทางที่ผู้เดินทางใช้เดินทางโดยตั้งต้นจากที่พักอาศัย แล้วกลับมาที่เดิม
 = 2. (กริยา) เดินทางตามนัยของความหมายที่ 1

ปัจจุบันไทยเราใช้คำว่า “ท่องเที่ยว” กันแพร่หลายเช่น การท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว ซึ่งคำว่า “ท่องเที่ยว” นั้นหมายถึงการเดินทาง ส่วนคำว่า tour ในภาษาอังกฤษเดิมเป็นคำในภาษาฝรั่งเศส ซึ่งนำมาใช้เป็นคำภาษาอังกฤษในปลายศตวรรษที่ 18 โดยกล่าวว่า ผู้ที่จะได้รับการศึกษาอย่างสมบูรณ์จะต้องเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปให้ทั่วถึง โดยใช้คำว่า to make a grand tour และเริ่มนำคำว่า tour มาใช้เรียกผู้เดินทาง ลักษณะนี้ว่า tourist ต่อมา จึงเกิดคำว่า tourism หมายถึง “ลัทธิการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา” และเมื่อการท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้น tourism ก็ถูกนำไปใช้ในความหมายถึง การท่องเที่ยวทั่วไป

องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ขึ้น ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี เมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้ให้จำกัดความไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทาง (travel) ที่มีเงื่อนไข 3 ประการคือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, หน้า 11)

1. การเดินทาง (travel) หมายถึง การเดินทางที่ไม่ได้ถูกบังคับหรือเพื่อสินจ้าง โดยมีการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง และใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางไกลหรือระยะทางไกลก็ได้

2. จุดหมายปลายทาง (destination) หมายถึง มีจุดหมายปลายทางที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราวแล้วต้องเดินทางกลับไปอยู่ที่ภูมิลำเนาเดิม โดยเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปเยือนและใช้ช่วงเวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้น ซึ่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการและความพอใจให้กับนักท่องเที่ยว

3. ความมุ่งหมาย (purpose) หมายถึง มีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทางใดก็ได้ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ โดยผู้เดินทางหนึ่งอาจมีความมุ่งหมายในการเดินทางหลายประการก็ได้

สมาคมระหว่างประเทศแห่งความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว (International Association of Scientific Experts in Tourism--IASSET) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทางจากที่อยู่ถาวรไปอีกที่หนึ่งชั่วคราว และไม่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมที่เป็นการหารายได้ ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, หน้า 11)

1. การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางของผู้คนจากที่ที่เคยอยู่ถาวร ไปยังสถานที่ต่าง ๆ
2. การท่องเที่ยวจะมีส่วนสำคัญ 2 ประการ คือ การเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทาง และพักค้างแรม
3. การเดินทางและการพักค้างแรมนั้นจะต้องไม่ใช่สถานที่อยู่หรือที่ทำงาน ประจำและในการทำกิจกรรมระหว่างพักจะต้องแตกต่างไปจากผู้คนในท้องถิ่นนั้น
4. การเดินทางไปจุดหมายปลายทางต้องเป็นการชั่วคราวในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ โดยมีแผนเดินทางกลับภายใน 180 วัน
5. จุดหมายปลายทางที่เดินทางไปจะต้องเพื่อการท่องเที่ยวหรือเยี่ยมชมเท่านั้น ไม่ใช่เพื่อการอยู่ถาวรหรือการทำงาน

เห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นเรื่องการเดินทาง ถ้าไม่มีการเดินทาง ก็ไม่มีการท่องเที่ยว แต่ต้องเป็นการเดินทางที่เป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจมิใช่ถูกบังคับหรือเพื่อสินจ้าง แต่เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่นเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การศึกษา ศาสนา กีฬา เยี่ยมญาติมิตร ติดต่อธุรกิจ การประชุมสัมมนา เป็นต้น มิฉะนั้นก็จะเป็นการเดินทางที่ไม่ใช่การท่องเที่ยว ถ้าหากการเดินทางอยู่ในเงื่อนไข 6 ประการดังต่อไปนี้คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, หน้า 12)

1. เป็นการเดินทางเพื่อประกอบอาชีพ หรือประกอบธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งในประเทศที่เดินทางไป
  2. เป็นการเดินทางโดยตั้งใจจะไปตั้งถิ่นฐานถาวรในประเทศที่เดินทางไป
  3. เป็นการเดินทางเข้าประเทศใดประเทศหนึ่งเพื่อปฏิบัติงานด้านการทูตหรือองค์การระหว่างประเทศ หรือเอกชนอื่น ๆ โดยได้รับค่าจ้างตอบแทน
  4. เป็นการเดินทางเข้าพรมแดนไปทำงานนอกประเทศทุกวันเป็นประจำ
  5. เป็นการเดินทางโดยไม่แวะลง แม้ว่าการเดินทางจะอยู่ในอาณาเขตของประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นเวลานานมากกว่า 24 ชั่วโมงก็ตาม
  6. เป็นการเดินทางที่ถูกบังคับให้เดินทาง เช่นการนำกองทหารเคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง หรือการย้ายนักโทษจากที่คุมขังหนึ่งไปยังที่คุมขังหนึ่ง เป็นต้น
- ดังนั้น การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่งชั่วคราวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ความเพลิดเพลินสนุกสนาน การเยี่ยมชมญาติมิตร

ความเบิกบาน ความบันเทิงรื่นรมย์ การเล่นเกมกีฬาต่าง ๆ การประชุมสัมมนา การศึกษาหาความรู้ การติดต่อธุรกิจ หรือเพื่อจุดมุ่งหมายใด ๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือการหารายได้

ประเภทของการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548, หน้า 15-18) ได้กล่าวถึงประเภทการท่องเที่ยวได้ 5 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามสภาพภูมิศาสตร์การเดินทาง สามารถแบ่งได้ดังนี้
  - 1.1 การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (international tourism) เป็นการท่องเที่ยวไปยังต่างประเทศ โดยไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้ในประเทศนั้น
  - 1.2 การท่องเที่ยวในประเทศ (internal tourism) เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะภายในอาณาเขตของแต่ละประเทศนั้น ๆ
2. การแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของการเดินทาง สามารถแบ่งได้ดังนี้
  - 2.1 การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน (leisure tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการที่หลีกเลี่ยงสภาพความจำเจ หรือสภาพอากาศ เพื่อการพักผ่อนและหาประสบการณ์แปลกใหม่
  - 2.2 การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (business tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปติดต่อธุรกิจหรือไปประชุม สัมมนา โดยมีระยะเวลาท่องเที่ยวหรือทัศนศึกษา
  - 2.3 การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษ (special interest tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่เกิดจากความสนใจในกิจกรรมพิเศษ สามารถแบ่งได้ดังนี้
    - 2.3.1 การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (natural tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน ความชื่นชมในแหล่งธรรมชาติ และการศึกษาในแหล่งธรรมชาติ

2.3.2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (cultural tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งการให้ความรู้ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสถานที่ต่าง ๆ ที่ มนุษย์สร้างขึ้นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของสังคม

2.3.3 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและบันเทิง (sport and entertainment tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการและความพึงพอใจในการพักผ่อน สนุกสนาน รื่นเริง บันเทิงใจ การออกกำลังกาย โดยมุ่งเน้นการได้รับบริการที่เหมาะสม

2.3.4 การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจและประชุมสัมมนา (business and convention tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่เกิดจากผลพลอยได้ในการเดินทางติดต่อธุรกิจหรือการประชุมสัมมนา ซึ่งอาจมีหรือไม่มีการศึกษาดูงานและการทัศนศึกษารวมอยู่ก็ได้

3. การแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามลักษณะการเดินทาง สามารถแบ่งได้ ดังนี้

3.1 การท่องเที่ยวแบบกลุ่มเหมาจ่าย (Group Inclusive Tourism--GIT หรือ All Inclusive Tourism--AIT) เป็นการท่องเที่ยวที่ธุรกิจนำเที่ยวขายรายการนำเที่ยวเบ็ดเสร็จ (package tour) ให้กับนักท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ โดยจัดการเกี่ยวกับยานพาหนะ ที่พัก อาหาร และการนำเที่ยว ซึ่งอาจบริการอำนวยความสะดวกเต็มรูปแบบ (full package) หรืออาจจัดบริการบางสิ่งบางอย่างก็ได้

3.2 การท่องเที่ยวแบบอิสระ (Foreign Individual Tourism--FIT) เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยววางแผนจัดการเดินทางด้วยตนเองทุกอย่าง หรือใช้บริการของธุรกิจนำเที่ยวในการอำนวยความสะดวกบางอย่าง

4. การแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามการตลาด สามารถแบ่งได้ ดังนี้

4.1 การท่องเที่ยวตลาดหรูหร่า (elite market tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นบริการท่องเที่ยวที่หรูหร่า และมีอัตราค่าบริการในราคาสูง

4.2 การท่องเที่ยวตลาดมวลชน (mass market tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีการบริการแบบธรรมดา ราคาถูก เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวที่มีรายได้น้อยแต่ปริมาณมาก

5. การแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามการจัดการ สามารถแบ่งได้ ดังนี้

5.1 การท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม (conventional tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจและปริมาณนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

5.2 การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาและจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมให้มากที่สุด ใช้ประโยชน์ได้นานที่สุด โดยไม่ทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น สามารถแบ่งได้ ดังนี้

5.2.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงศึกษาธรรมชาติ (natural tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (adventure tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม (agro tourism) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (geo tourism) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางธรรมชาติ (natural health tourism) เป็นต้น

5.2.2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (cultural tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม หรือชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน พร้อมทั้งได้ศึกษาความเชื่อ ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) การท่องเที่ยวงานประเพณีและศิลปวัฒนธรรม (cultural and traditional tourism) การท่องเที่ยววิถีชีวิตในชนบท (rural tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและบันเทิง (sport and entertain tourism) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (cultural health tourism) เป็นต้น

ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม และวัฒนธรรม ประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ เพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานและเพิ่มพูนความรู้ตลอดจนทัศนคติที่กว้างขวาง ทรัพยากรท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะทั่วไป คือ (ชัชพล ทรง-สุนทรวงศ์, 2547)

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ รวมทั้งอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล ป่าไม้ ฯลฯ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีลักษณะเฉพาะคือ เป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่ต้องสูญเสียต้นทุนในการผลิต แต่ต้องมีต้นทุนในการดูแลรักษา คุณภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติต้องได้รับการดูแลรักษาในรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การวางแผนการท่องเที่ยว รวมทั้งการวางมาตรฐานการดูแลรักษาทรัพยากร ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสิ่งประมาทได้

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและสังคม และทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบันเทิง และพลัดเพลิน

2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ คือ วัฒนธรรม วิถีชีวิต หรือเหตุการณ์ที่สืบสานกันมาตั้งแต่อดีต เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

2.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและสังคม แต่ละประเทศต่างก็มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตทางสังคมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ทั้งที่เป็นรูปธรรม ที่แสดงออกทางด้านลักษณะความเป็นอยู่ของผู้คน ภาษา เทศกาล ประเพณี พิธีกรรมทางศาสนา ศิลปะหัตถกรรม การแต่งกาย การละเล่นและการบันเทิงต่าง ๆ สภาพบ้านเรือน ฯลฯ และที่เป็นนามธรรม ที่แสดงออกทางด้านความคิด ความเชื่อ ทัศนคติ ภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นต้น

2.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบันเทิงและความพลัดเพลิน ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ หมายถึง สถานที่หรือกิจกรรมที่สร้างความบันเทิงและความพลัดเพลินให้แก่นักท่องเที่ยวทุกประเภท เช่น สวนสาธารณะ สวนสนุก แหล่งบันเทิงยามค่ำ คีฬา โรงละคร โรงภาพยนตร์ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยนับว่าโชคดีที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวครบถ้วนทั้ง 3 ประเภท และแหล่งของทรัพยากรการท่องเที่ยวก็ได้กระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วทุกภูมิภาค จากการศึกษาของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมกับ Netherlands Institute

of Tourism Development Consultants และบริษัท เอส จี วิ ฒ กลาง เมื่อปี พ.ศ. 2519 ได้พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีแนวโน้มมีศักยภาพ หรือความพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่อไปได้อยู่ทั่วประเทศไทยถึง 500 กว่าแห่ง และเมื่อปี พ.ศ. 2525 ททท. ร่วมกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้มีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศอีกครั้ง โดยรวมถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เพิ่งค้นพบใหม่ ๆ ด้วย ปรากฏว่ามีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ทั่วประเทศประมาณ 762 แห่ง (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา, ม.ป.ป.)

สารสนเทศทางการท่องเที่ยว

รชพร จันทรสว่าง (2547) กล่าวว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ประกอบไปด้วยธุรกิจย่อยหลายประเภท หลายขนาด อีกทั้งยังเป็นอุตสาหกรรมที่มีการติดต่อระหว่างบุคคลที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกลกันทั่วโลกท่ามกลางการแข่งขันของธุรกิจที่รุนแรงขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานจึงทำให้ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ แต่เนื่องจากเทคโนโลยีด้านนี้มีพัฒนาการ และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใหม่อย่างรวดเร็วมาก ผู้เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องปรับตัวไปอย่างฉับไวต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อเสาะแสวงหาความรู้ ทำความเข้าใจ และดำเนินการจัดการให้ทันต่อเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งนับว่าเป็นงานที่ยากและท้าทายต่อความสามารถของบุคคลในวงการเป็นอย่างยิ่ง

ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการท่องเที่ยวเปรียบได้ว่า “สารสนเทศคือเส้นชีวิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว” และ “ระบบของเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แพร่ขยายไปทั่วอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ไม่มีผู้ใดในอุตสาหกรรมที่ไม่ได้รับผลกระทบจากเทคโนโลยีสารสนเทศ” แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบัน คอมพิวเตอร์จะกลายเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของวงการของธุรกิจท่องเที่ยว หรือแม้แต่ในการดำรงชีวิตประจำวัน

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นระบบสารสนเทศที่ถูกประยุกต์มาใช้ในระบบต่าง ๆ ได้แก่ ระบบสำรองที่นั่งและจัดจำหน่ายตั๋วโดยสารเครื่องบินแบบเบ็ดเสร็จ ระบบการจัดการธุรกิจนำเที่ยว ระบบการ

จัดการ โรงแรม ระบบการจัดการสารสนเทศการท่องเที่ยว ระบบการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ และการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในธุรกิจท่องเที่ยว

ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องโดยตรง ส่วนใหญ่จะถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการตลาดเพื่อการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว สำหรับผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว หรือเพื่อส่งเสริมการขาย สำหรับบริษัทนำเที่ยวและตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยวที่จัดช่องทางจัดจำหน่ายโดยผ่านเว็บไซต์ เพื่อขายบริการท่องเที่ยว รวมถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยว สำหรับสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีสินค้าและบริการการท่องเที่ยวอีกหลายประเภทที่ได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และจำหน่ายผ่านทางเว็บไซต์

ลักษณะของสารสนเทศทางการท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้ตามกลุ่มของผู้ใช้สารสนเทศ ดังนี้ (รชพร จันทรสว่าง, 2547)

1. ผู้รับสื่อสารสนเทศ ผู้รับสื่อสารสนเทศส่วนใหญ่ถูกส่งไปยังผู้รับในฐานะที่เป็นนักท่องเที่ยวที่ต้องการ ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการท่องเที่ยว เพื่อสำรวจข้อมูล หรือติดต่อซื้อ แต่เดิมในอดีตใช้การเผยแพร่สื่อเหล่านี้โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือจดหมายข่าว แต่ปัจจุบันสามารถทำได้โดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย
2. ผู้ส่งสื่อสารสนเทศ ในฐานะผู้ส่งสื่อสารสนเทศที่ถูกส่งไปจะเป็นการส่งจากผู้ผลิตสินค้าและบริการท่องเที่ยวต้องการสื่อสาร ไปยังกลุ่มเป้าหมาย เป็นการแนะนำประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของบริษัทผู้ผลิตสินค้าและบริการท่องเที่ยว เช่น บริษัทนำเที่ยว โรงแรม สายการบิน เป็นต้น
3. ผู้ใช้สื่อในการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว ผู้ใช้สื่อสารสนเทศกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่อาศัยสารสนเทศในการดำเนินงานจำเป็นต้องอาศัยระบบต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในติดต่อสื่อสารด้านต่าง ๆ ในระบบการจัดการการท่องเที่ยว เช่น ระบบจองตั๋วเครื่องบิน ระบบสำรองที่พักโรงแรม รถเช่า หรือบริการอื่น ๆ ซึ่งเป็นการติดต่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในการซื้อขายสินค้าโดยผ่านตัวแทนจำหน่ายซึ่งเป็นผู้ที่มีความชำนาญความรู้ และประสบการณ์ในด้านบริการของที่พักโรงแรมและการคมนาคมขนส่ง แต่ปัจจุบันตัวแทนจำหน่ายก็เผชิญกับปัญหา เนื่องจากความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารทำให้

นักท่องเที่ยวบางรายสามารถติดต่อโดยตรงกับผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว และสามารถซื้อบริการได้ด้วยตนเอง จึงทำให้ตัวแทนจำหน่ายสูญเสียลูกค้าในส่วนนี้ไป

4. ผู้ใช้สื่อในการส่งเสริมและจัดการธุรกิจท่องเที่ยว ผู้ใช้ในกลุ่มนี้เป็นผู้ใช้งานสารสนเทศสำหรับการวางแผนการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นการทำงานของหน่วยงานที่ทำหน้าที่วางแผน พัฒนา และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ รวมถึงการนำเสนอแผน นโยบาย หรือกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้บุคคลในวงการหรือผู้ที่สนใจ ได้รับทราบข้อมูลอย่างรวดเร็ว

ประวัติและพัฒนาการการท่องเที่ยวในประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กล่าวว่า ประวัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยเกิดขึ้นโดย พระดำริของพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ครั้งทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการรถไฟ ได้มีการส่ง เรื่องราวเกี่ยวกับเมืองไทยไปเผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา ใน พ.ศ. 2467 ได้มีการจัดตั้งแผนกโฆษณาของการรถไฟขึ้น ทำหน้าที่รับรอง และ ให้ความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาประเทศไทย รวมทั้งการโฆษณาเผยแพร่ ประเทศไทย ให้เป็นที่รู้จักของชาวต่างประเทศ มีสำนักงานตั้งอยู่ที่กรมรถไฟ เจริญสะพานนพวงศ์ ต่อมาได้ย้ายมาตั้งที่สถานีรถไฟหัวลำโพง เมื่อ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงย้าย ไปดำรงตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวงพาณิชย์ และคมนาคม งานด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้ย้ายไปอยู่ที่กระทรวงพาณิชย์ และคมนาคมด้วย แต่ยังคงทำงานร่วมกับกรมรถไฟ มีสำนักงานตั้งที่ถนนเจริญกรุง หน้าไปรษณีย์กลาง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2528, หน้า 15)

การส่งเสริมการท่องเที่ยวได้เริ่มขึ้นอย่างชัดเจนใน พ.ศ. 2479 เมื่อ กระทรวงเศรษฐกิจ เสนอโครงการบำรุงอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศสยามต่อคณะรัฐมนตรี โดยเสนอแผนและวัตถุประสงค์ของการอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว 3 ประการ คือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2528, หน้า 15-19)

1. งานโฆษณาชักชวนนักท่องเที่ยว
2. งานรับรองนักท่องเที่ยว
3. งานบำรุงสถานที่ท่องเที่ยวและที่พัก

ในการเสนอโครงการนี้ กระทรวงเศรษฐกิจได้เสนอให้จัดเป็นรูปของสมาคม-
การท่องเที่ยว คณะรัฐมนตรี ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2479 มีมติรับ-
หลักการของการบำรุงอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่ไม่รับหลักการ ในการจัดตั้งให้เป็น
รูปสมาคม ได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ดำเนินงาน โดยให้กระทรวงเศรษฐกิจ
เป็นเจ้าของเรื่อง กระทรวงเศรษฐกิจ ได้มอบงานนี้ให้กรมพาณิชย์ เป็นผู้จัดทำ เพราะ
กรมพาณิชย์มีแผนกส่งเสริมพาณิชย์ และท่องเที่ยว กระทรวงเศรษฐกิจ ได้ดำเนินการ
เรื่องนี้ต่อมาจนเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น และสำนักงาน ถูกระเบิด จึงเลิกกิจการ
ไปชั่วคราว

เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2492 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นควรปรับปรุงหน่วย-
งานท่องเที่ยวขึ้นใหม่ จึงได้มีมติให้กรมโฆษณา การยกร่าง โครงการปรับปรุงหน่วยงาน
ส่งเสริมการท่องเที่ยวเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ในการประชุม เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม
พ.ศ. 2492 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ กรมโฆษณาการพิจารณาส่งเสริมการท่องเที่ยว
กรมโฆษณาการ ได้ทำความเข้าใจกับกระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งในสมัยนั้นมีชื่อว่า กระทรวง-
พาณิชย์และคมนาคม ขอโอนกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยว จากกระทรวงพาณิชย์และ
คมนาคมมาอยู่กับกรมโฆษณาการ สำนักนายกรัฐมนตรี และให้เรียกส่วนงานนี้ว่า
“สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว” ใช้งบประมาณของกรมโฆษณาการเป็นงบประมาณ
ค่าใช้จ่าย ของสำนักงานนี้ ต่อมากรมโฆษณาการ ได้พิจารณาเห็นว่ากิจการส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวกำลังตื่นตัวในประเทศไทยมาก จึงได้จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวให้
มีฐานะเทียบเท่ากอง เรียกว่า “สำนักงานท่องเที่ยว” โดยพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบ
ราชการกรมโฆษณาการในสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2493

พ.ศ. 2501 เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ไปพักรักษาตัวอยู่ ณ โรงพยาบาลวอล-
เตอร์รีด สหรัฐอเมริกา ได้ศึกษากิจการท่องเที่ยวด้วยความสนใจ และได้ดำริที่จะส่งเสริม
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศอย่างจริงจัง ในปีต่อมาเมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดแบ่งส่วนราชการ กรมประชาสัมพันธ์
พ.ศ. 2502 โดยตัด “สำนักงานท่องเที่ยว” ออก แล้วจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การอิสระ เรียกว่า
“องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” มีชื่อย่อว่า “อ.ส.ท.” โดยพระราช-
กฤษฎีกาจัดตั้งองค์การส่งเสริม การท่องเที่ยว พ.ศ. 2502

ในระยะแรกสถานที่ทำการขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ได้อาศัย อาคารของ กรมประชาสัมพันธ์เป็นสำนักงาน ต่อมาได้ย้ายมาเปิดดำเนินงาน ณ
สำนักงานถนนศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2503 ได้ประกอบพิธีเปิด
“องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย” เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2503

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจัดตั้งขึ้น โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การ-
ส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ. 2502 นั้น มีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ ต่อมา
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ขยายตัวอย่างกว้างขวางรวดเร็ว จำเป็นต้องปรับปรุงอำนาจ
หน้าที่ของ อ.ส.ท. ให้มีขอบเขตการปฏิบัติงานกว้างขวางยิ่งขึ้นทั้งในด้านการพัฒนา
อนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และการส่งเสริมเผยแพร่ จึงได้มีการนำเสนอร่าง-
พระราชบัญญัติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบธุรกิจ
เกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้ หน่วยงานการท่องเที่ยวของรัฐ มีอำนาจหน้าที่
และรับผิดชอบในการพัฒนาส่งเสริมเผยแพร่ และ ดำเนินกิจการ เพื่อเป็นการริเริ่มให้มี
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนคุ้มครองให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวด้วย
สถานีบัญญัติแห่งชาติซึ่งทำหน้าที่รัฐสภาในการประชุมครั้งที่ 41 วันศุกร์ที่ 20 เมษายน
พ.ศ. 2522 ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง 2 ฉบับ แล้วปรากฏว่า ร่างพระราชบัญญัติ
จัดระเบียบธุรกิจ เกี่ยวกับ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่ผ่านการพิจารณา ส่วนพระราชบัญญัติ
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ผ่านการพิจารณา ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ฉบับพิเศษ เล่มที่ 96 ตอนที่ 72 วันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2522 จัดตั้ง “การท่องเที่ยวแห่ง-
ประเทศไทย” ขึ้น มีชื่อย่อว่า “ททท.” เนื่องจากการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและอาชีพ-
มัคคุเทศก์ได้มีการขยายตัวเป็นอันมาก จำเป็นจะต้องมีกฎหมายกำหนด มาตรฐานใน
เรื่องนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงได้ปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติจัด
ระเบียบธุรกิจ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมแล้วเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและ
มัคคุเทศก์ ซึ่งได้รับความเห็นชอบ จากคณะรัฐมนตรี และสถานีบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งทำ
หน้าที่รัฐสภาออกเป็นพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 และได้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอน 25 ลงวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2535 ซึ่งมีผลใช้
บังคับตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 เป็นต้นไป และให้การท่องเที่ยว-
แห่งประเทศไทยทำหน้าที่ส่งเสริมและควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยว และอาชีพ-

มักคุเทศก์ ให้เป็นระเบียบและได้มาตรฐาน ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อประโยชน์ของ บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และ ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศต่อไป

การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) เป็นต้นมานั้น เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มี เป้าหมายนำเงินตราต่างประเทศโดยสร้างงานสร้างอาชีพให้เศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าและ เติบโตอย่างรวดเร็ว

นับจากปี พ.ศ. 2525 เรื่อยมา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยมีความเจริญทางเศรษฐกิจ ขึ้นเป็นลำดับ สร้างรายได้เข้าประเทศเป็นอันดับหนึ่งมากกว่าสินค้าส่งออก ทั้งสินค้าสิ่ง ทอและสินค้าเกษตรกรรม ต่อมาในปี พ.ศ. 2530 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ประกาศเป็นปีท่องเที่ยวไทย (visit Thailand year) เป็นครั้งแรก

แม้ว่า ททท. ได้วางแผนพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวไว้ เพื่อป้องกันผลกระทบ ต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อาจเกิดคู่กัน โดยมีนโยบายหลักในข้อ 3 ว่า “อนุรักษ์และ ฟื้นฟูสมบัติ วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คงความเป็น เอกลักษณ์ของไทยไว้ด้วยดีที่สุด” แต่ผู้ประกอบการหลายรายมิได้ปฏิบัติตามแผนฯ แต่กลับมุ่งใช้ทรัพยากรกันอย่างฟุ่มเฟือย ขาดจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม ขาดการ รับผิดชอบ การเสียสละต่อส่วนรวม ละเลย และละเมิดต่อกฎระเบียบ กฎหมาย ในที่สุด ประมาณปี พ.ศ. 2528-2529 เมืองหลักทางการท่องเที่ยวหลายแห่ง ได้รับผลกระทบจาก มลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาสิ่งแวดล้อม (น้ำ ไฟ โทรศัพท์) ไม่เพียงพอ ในเมืองต่าง ๆ เช่น เมืองพัทยา เกาะเสม็ด เป็นต้น

ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ททท. ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนา ที่เหมาะสม เพื่อลดผลกระทบมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับแผนแม่บทของโลก คือ แผนปฏิบัติการ 21 (agenda 21) ที่กำหนดถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงความ สมดุลระหว่างการบริโภค ประชากร และ ความสามารถในการรองรับของโลกต่อการ ค้ำจุนสิ่งมีชีวิต (earth's life supporting capacity) รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยี และ เทคนิคต่าง ๆ ที่จะตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ขณะเดียวกันนั้น ได้มีการจัดการ ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง การพัฒนาอย่างยั่งยืนมุ่งเน้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

โดยรวม ปรับสภาพการจัดการเพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนไปจากสังคม
บริโภคนิยมสู่ยุคสมัยสังคมที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้กำหนดให้การพัฒนาการ
ท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ มั่นคงและ
สมดุลเสริมสร้างโอกาสการพัฒนาศักยภาพของคนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา
และได้รับผลจากการพัฒนาที่เป็นธรรม อันเป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ
สร้างงานสร้างรายได้แล้ว ยังให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมวัฒนธรรม ธรรมชาติ-
สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของ ททท. ตามแผนฯ 8 ในข้อที่ 1.
ส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรการท่องเที่ยวควบคู่กับสิ่งแวดล้อม
โดยคำนึงถึงคุณภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพื่อให้สามารถรองรับการ
ขยายตัวของนักท่องเที่ยวในระยะยาวและคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และมรดกของ
ชาติสืบไป

จากนโยบายหลักของ ททท. มุ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ได้มีคำ
ขวัญรณรงค์ว่า มุ่งมั่น ตั้งใจ เพื่อการท่องเที่ยวไทยยั่งยืน (ตั้งแต่ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน)
พร้อมกันนั้นได้พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวใหม่โดยจัดการตามทรัพยากรทางการท่องเที่ยว
ที่เป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยว-
เชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิง-
ธรณีวิทยา เป็นต้น

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง

ความหมายของหัวเรื่อง

มีผู้อธิบายความหมายของหัวเรื่องไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

หัวเรื่อง หมายถึง คำหรือวลีที่กำหนดใช้แทนเนื้อเรื่องของหนังสือแต่ละเล่ม
หัวเรื่องส่วนมากเป็นคำที่สั้น ได้ใจความ และมีความหมายเฉพาะอย่างเด่นชัด คำที่กำหนด
เป็นหัวเรื่องมีลักษณะเป็นคำนามที่เป็นคำเดียว คำนามสองคำขึ้นไป เชื่อมด้วยสันธาน

“กับ” “และ” กลุ่มคำและหัวเรื่องที่มีคำอธิบายประกอบอยู่ในเครื่องหมายวงเล็บ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2525, หน้า 15)

หัวเรื่อง หมายถึง กลุ่มคำ วลี คำวิสามานยนาม หรือสามานยนามต่าง ๆ ใช้กำหนดแทนเนื้อหาสารสนเทศ หัวเรื่องที่ดีจึงควรเป็นคำที่มีความหมายชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาวัสดุสารสนเทศทั้งที่กว้างและเฉพาะเจาะจง (สุนีย์ กาศจำรูญ, 2544, หน้า 77)

หัวเรื่อง หมายถึง กลุ่มคำหรือวลี ที่กำหนดขึ้นใช้อย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อบอกเนื้อเรื่องสำคัญของวัสดุอย่างสั้น ๆ ด้วยเหตุนี้หัวเรื่องจึงเป็น คำหรือวลีที่กะทัดรัด สื่อความหมายได้ชัดเจนเกี่ยวกับสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง (อัมพร ทิฆะระ, 2533, หน้า 60)

หัวเรื่อง หมายถึง กลุ่มคำ วลี ชื่อบุคคลหรือนิติบุคคล ตลอดจนชื่อเฉพาะอื่น ๆ ที่กำหนดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อใช้แทนเนื้อหาของหนังสือหรือสารสนเทศ คำหรือวลีที่ใช้เป็นหัวเรื่องควรจะเป็นคำที่สั้นกะทัดรัด ได้ใจความ มีความหมายที่เฉพาะเรื่องอย่างชัดเจน ตลอดจนครอบคลุมเนื้อหาของหนังสือทั้งเล่ม (ลักขณา บุญเกิด, 2540, ความนำ)

หัวเรื่อง หมายถึง คำคำเดียวหรือกลุ่มคำ โดยทั่วไปเป็นคำนามทั้งเอกพจน์และพหูพจน์ หัวเรื่องมีลักษณะเป็นคำนามที่เชื่อมด้วย “กับ” “และ” หรือ คำนามที่ใช้เครื่องหมาย (--) ชิดกัน เพื่อแสดงเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงและเป็นกลุ่มคำที่มีคำอธิบายประกอบอยู่ในเครื่องหมาย ( ) วงเล็บ (Library of Congress, Cataloging Distribution Service, 1995)

จากนิยามข้างต้นสรุปได้ว่า

หัวเรื่อง หมายถึง คำ กลุ่มคำ หรือวลี ที่กำหนดขึ้นใช้อย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นคำที่กะทัดรัด มีความหมายชัดเจน ใช้แทนเนื้อหาของวัสดุสารสนเทศได้ทุกประเภท เพื่อการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้กับสารสนเทศต่าง ๆ และในงานวิจัยฉบับนี้ เป็นเรื่องของ หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว ซึ่งหมายถึง คำ กลุ่มคำ หรือวลี ที่กำหนดขึ้นใช้อย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นคำที่สั้น กะทัดรัด ได้ใจความ และมีความหมายเฉพาะ เพื่อใช้เป็นตัวแทนเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศทางการท่องเที่ยว

ความสำคัญของหัวเรื่อง

หัวเรื่องเป็นภาษาสรรพนันที่มีลักษณะเป็นศัพท์บังคับ โดยการใช้ศัพท์คำหนึ่งคำทำหน้าที่ควบคุมคำหลายคำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน เพื่อความเป็นมาตรฐานและช่วยให้การสืบค้นมีประสิทธิภาพ ซึ่งการใช้ศัพท์บังคับคำเดียวก็สามารถค้นเอกสารได้จำนวนมากแม้ว่าจะเป็นเอกสารที่เขียนด้วยศัพท์ภาษาที่แตกต่างกัน (ประดิษฐา ศิริพันธ์, 2532, หน้า 71) ซึ่งเป็นภาษาที่ผู้เขียนส่วนมากเขียนตามความนิยม ตามความถนัด และจากประสบการณ์ของแต่ละคน จึงเป็นไปได้ที่จะใช้คำกำกวม และไม่เป็นแบบแผน ศัพท์บังคับสามารถรวบรวมการใช้คำภาษาต่าง ๆ และศัพท์ที่ได้เปลี่ยนแปลงไปให้เป็นศัพท์มาตรฐาน โดยใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งเท่านั้น หัวเรื่องจึงเป็นศัพท์บังคับที่ใช้กันแพร่หลายในปัจจุบัน ในห้องสมุด โดยทั่วไปหัวเรื่องจะปรากฏอยู่ที่บรรทัดแรกของบัตรรายการประเภทหัวเรื่อง และบัตรบรรณนิวารสาร

ลักษณะทางภาษาของหัวเรื่อง

คำที่กำหนดเป็นหัวเรื่องมีลักษณะทางภาษา ดังนี้ (อัมพร ทิฆะระ, 2533, หน้า 67-69)

1. คำนามที่เป็นคำเดียว เป็นคำที่กำหนดขึ้นใช้แทนเนื้อเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ หรือใช้เรียกชื่อ सामानยนามต่าง ๆ เช่น

การท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว

2. คำนามสองคำเชื่อมด้วยสันธาน “กับ” หรือ “และ” หัวเรื่องประเภทนี้ใช้กับหนังสือที่มีเนื้อเรื่องสัมพันธ์กันหรือเนื้อเรื่องสองเรื่องตรงกันข้ามกัน แต่เขียนให้สัมพันธ์กัน ก็ใช้คำว่า “และ” เชื่อม เช่น

วัดกับการท่องเที่ยว

ภูมิสถาปัตยกรรมกับการอนุรักษ์พลังงาน

การผจญภัยและนักผจญภัย

3. วลีหรือกลุ่มคำ ประกอบด้วยคำหลายคำเขียนเรียงกันเป็นใจความที่ได้ใจความ เช่น

การเดินทางทางมหาสมุทร

การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

4. หัวเรื่องที่มีการสลับคำโดยใช้เครื่องหมาย จุลภาคคั่น (,) เป็นหัวเรื่องที่ดัดแปลงเพื่อความสะดวกในการเรียงบัตรและจัดลำดับเนื้อเรื่องเดียวกัน หรือเรื่องที่สัมพันธ์กันไว้ด้วยกัน เพื่อหลีกเลี่ยงคำซ้ำกัน ไม่ให้มาเรียงอยู่ด้วยกัน เพราะเป็นการเสียเวลาค้น จึงย้ายคำที่อยู่ข้างหน้าไปไว้ข้างหลังคำที่บอกเนื้อเรื่องโดยตรง ส่วนมากมักขึ้นต้นด้วยคำว่า “การ” ซึ่งใช้นำหน้าคำกริยาให้เป็นคำนาม เช่น

อนามัยชุมชน, การบริการ

ทารก, การดูแล

5. หัวเรื่องที่มีคำอธิบายประกอบ คำอธิบายประกอบเป็นคำที่อยู่ในวงเล็บ () เพราะคำหรือวลีที่กำหนดเป็นหัวเรื่องนั้นมีความหมายได้หลายอย่าง เช่น ค่ายพักแรม (วิธีการ)

6. คำที่เป็นชื่อเฉพาะ ซึ่งบรรณารักษ์สามารถกำหนดเป็นหัวเรื่องขึ้นใช้เอง ได้แก่

6.1 วิสामานยนาม หมายถึง นามที่ใช้เป็นชื่อเฉพาะสำหรับเรียกชื่อ คน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่หรือให้รู้ชัดว่าเป็นคนใด ตัวใด และที่ใด เพียงคนเดียว สิ่งเดียว และแห่งเดียว เพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและไม่ปะปนกับคำนามชนิดอื่น ๆ แบ่งเป็น 7 ชนิด ได้แก่

6.1.1 ชื่อคน ส่วนมากเป็นหนังสือชีวประวัติ เช่น คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว., พ.ศ. 2454-2535 เป็นต้น

6.1.2 ชื่อสกุล ใช้กับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัตินามสกุลหรือเรื่องของสกุลนั้น ๆ เช่น โสภณพานิช พานิชกุล ฯลฯ

6.1.3 ชื่อทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ ชื่อสถานที่ ชื่อประเทศ รัฐ ภูมิภาค ชื่อ-ภูมิศาสตร์อื่น ๆ เช่น ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย แม่น้ำแม่กลอง ฯลฯ

6.1.4 ชื่อสัญชาติ ชื่อภาษาและวรรณคดี ชื่อสงคราม และชื่อสนธิสัญญา เช่น ไทย-ภาษาไทย วรรณคดีไทย สงครามอ่าวเปอร์เซีย สนธิสัญญาแอดแลนติกเหนือ ฯลฯ

6.1.5 ชื่อชนพื้นเมือง เช่น มูเซอ เย้า อีโก้ แม้ว ฯลฯ

6.1.6 ชื่อวันสำคัญต่าง ๆ และชื่อพิธีสำคัญ ๆ เช่น ตรุษสงกรานต์
ตรียัมปวาย พิชัยบรมราชาภิเษก เป็นต้น

6.1.7 ชื่อสถาบัน เช่น ชื่อสมาคม สโมสร บริษัท ธนาคารต่าง ๆ เช่น
สมาคมสร้างสรรค์ไทย ราชกรีฑาสโมสร บริษัทการบินไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ฯลฯ

ประเภทของหัวเรื่อง

หัวเรื่อง แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ หัวเรื่องใหญ่ หรือหัวเรื่องเฉพาะ (main heading) และหัวเรื่องย่อย (subdivision or subheading) โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ทองหยด ประทุมวงษ์, 2521, หน้า 2)

1. หัวเรื่องใหญ่ (main heading) หรือหัวเรื่องเฉพาะ ได้แก่ หัวเรื่องที่กำหนดขึ้นใช้แทนเนื้อเรื่องของสิ่งพิมพ์ หรือ วัสดุการศึกษาอื่น ๆ อย่างกว้าง ๆ หรือเฉพาะเรื่อง เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นิเวศวิทยา เป็นต้น

2. หัวเรื่องย่อย (subdivision or subheading) เป็นหัวเรื่องที่กำหนดขึ้นใช้ตามหลังหัวเรื่องใหญ่ หรือหัวเรื่องเฉพาะ เพื่อกำหนดขอบเขตหรือความหมายของหัวเรื่องใหญ่ ให้เฉพาะเจาะจงลงไป เช่น การท่องเที่ยว-แง่ศาสนา-พุทธศาสนา, อุตสาหกรรมท่องเที่ยว-การวางแผน-ไทย หัวเรื่องย่อย ทุกหัวเรื่องต้องใช้ตามหลังหัวเรื่องใหญ่ หรือหัวเรื่องเฉพาะอื่น ๆ ตามความจำเป็นและความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องของหนังสือแต่ละเล่ม

ข้อพิจารณาในการกำหนดหัวเรื่อง

การกำหนดหัวเรื่องที่มีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับความรู้ของบรรณารักษ์ทางด้านต่าง ๆ ดังนี้ (อัมพร ทิฆะระ 2534, หน้า 75-76)

1. สภาพแวดล้อม

1.1 ประเภทและขนาดของห้องสมุด บรรณารักษ์ต้องทราบนโยบายและพิจารณาถึงขนาดของห้องสมุดว่า มีขนาดเล็ก กลาง หรือใหญ่ ถ้าเป็นห้องสมุดขนาดเล็กหรือขนาดกลางที่มีวัสดุสารนิเทศในห้องสมุดไม่มาก ควรกำหนดหัวเรื่องกว้าง ๆ แต่ถ้าเป็นห้องสมุดขนาดใหญ่หรือห้องสมุดเฉพาะควรกำหนดหัวเรื่องอย่างละเอียด และสำหรับห้องสมุดเฉพาะต้องคำนึงถึงการให้ศัพท์เฉพาะสาขานั้น ๆ ด้วย

1.2 ผู้ใช้ห้องสมุด บรรณารักษ์ต้องศึกษาว่าผู้ใช้ห้องสมุดคือใคร รวมทั้งพิจารณาพื้นฐาน ระดับความรู้ ความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดส่วนรวม เพื่อจะกำหนดหัวเรื่องได้เหมาะสม เช่น ห้องสมุดประชาชนควรเลือกใช้คำที่ให้ความหมายเข้าใจง่ายที่สุด แต่สำหรับห้องสมุดเฉพาะที่ผู้ใช้เป็นนักวิชาการก็ควรใช้ศัพท์วิชาการ

2. ระเบียบปฏิบัติงาน

2.1 ความเป็นเอกภาพของหัวเรื่อง วัสดุห้องสมุดที่มีเนื้อเรื่องเดียวกันควรให้หัวเรื่องเดียวกัน

2.2 การกำหนดหัวเรื่อง ส่วนมากใช้แทนเลขหมู่ในสาขาวิชานั้น ๆ เป็นเกณฑ์ ในการกำหนดหัวเรื่อง วัสดุห้องสมุดชิ้นหนึ่ง ๆ จะมีหัวเรื่องเดียวหรือมากกว่าก็ได้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและดุลยพินิจของบรรณารักษ์

2.3 ความเฉพาะเจาะจงของหัวเรื่อง หัวเรื่องควรมีความหมายเฉพาะเจาะจง ตรงตามเนื้อหาของวัสดุสารนิเทศที่มีเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่ง ในกรณีที่วัสดุสารนิเทศนั้นครอบคลุมหลายหัวข้อ บรรณารักษ์สามารถให้หัวเรื่องได้มากกว่าหนึ่งหัวเรื่อง

วิธีการกำหนดหัวเรื่อง

วัตถุประสงค์ของการกำหนดหัวเรื่อง คือ ความสะดวก รวดเร็วในการจัดเก็บและค้นคืนวัสดุสารนิเทศ โดยมีวิธีการ ดังนี้ (อัมพร ทีชะระ, 2533, หน้า 65-66)

1. อ่านและพิจารณาวัสดุสารนิเทศนั้น เพื่อวิเคราะห์สาระสำคัญของวัสดุสารนิเทศว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใด โดยพิจารณาจากข้อความที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลของวัสดุสารนิเทศประกอบด้วย เช่น หน้าปกในของหนังสือ ก่อองบรรจุสื่อโสตทัศน เป็นต้น

2. สรุปสาระสำคัญเป็นคำ กลุ่มคำ หรือวลีที่เหมาะสมเมื่อตัดสินใจได้แล้วว่า วัสดุสารนิเทศนั้นมีเนื้อหาอะไร ก็ให้นึกถึงคำหรือกลุ่มคำที่เหมาะสมกับเนื้อหาของสารนิเทศ เช่น สารนิเทศเกี่ยวกับ “สมุยเฟสตีวัล” จะใช้ชื่อเฉพาะของการท่องเที่ยวครั้งนี้คือ “สมุยเฟสตีวัล” เป็นหัวเรื่อง เพราะชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ ชื่องานแสดง ฯลฯ ใช้เป็นหัวเรื่องได้ หรือจะใช้หัวเรื่องที่เป็นมาตรฐานให้สอดคล้องกับสารนิเทศอื่น ๆ ที่มีอยู่ เช่น สมุย-ภูมิประเทศ-น้ำที่ขียว” ก็ได้

3. นำคำ กลุ่มคำ หรือวลีที่คิดจะใช้ไปตรวจสอบกับหัวเรื่องที่จัดพิมพ์ตามลำดับอักษรจากหนังสือหัวเรื่องที่ใช้ ในกรณีที่บางคำใช้ศัพท์แตกต่างกัน หนังสือหัวเรื่องจะมี “รายการโยง” เพื่อช่วยการค้นหาคำ กลุ่มคำ หรือวลีที่กำหนดให้ใช้เป็นมาตรฐาน

4. ทำเครื่องหมายที่หัวเรื่องซึ่งเลือกใช้หรือทำบัตรหลักฐานเรื่อง (subject authority file) เพื่อเอกภาพในการใช้หัวเรื่องเดียวกันสำหรับสารนิเทศประเภทเดียวกัน ในกรณีที่มีปัญหาควรบันทึกเหตุผลหรือปัญหาการใช้หัวเรื่องนั้นด้วย

5. ในกรณีที่คำที่เลือกใช้ไม่พบในหนังสือหัวเรื่องให้นักหาคำอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือใกล้เคียงกับเนื้อหานั้น และลองค้นหาโดยใช้ขั้นตอนข้างต้นใหม่ จนได้หัวเรื่องที่ต้องการ

หลักในการกำหนดหัวเรื่อง

การกำหนดหัวเรื่อง มีหลักในการกำหนด ดังนี้ (กมลลา รุ่งอุทัย, 2533, หน้า 559-560)

1. การให้หัวเรื่องต้องใช้คู่มือมาตรฐานสำหรับหัวเรื่อง โดยเฉพาะเหตุที่ต้องใช้คู่มือมาตรฐาน เพราะว่าจะว่า

- 1.1 เพื่อให้หัวเรื่องนั้นเป็นไปอย่างมีหลักการในการให้หัวเรื่องที่เหมาะสม
- 1.2 เพื่อให้มีการใช้ถ้อยคำและสัญลักษณ์ในรูปแบบเดียวกัน
- 1.3 เพื่อให้ได้รู้ถึงความเกี่ยวข้องกันระหว่างสาขาวิชาแต่ละสาขาวิชา
- 1.4 หัวเรื่องที่ได้จะมีทั้งในความรู้ทั่วไปและเฉพาะสาขาวิชา
- 1.5 หัวเรื่องที่น่ามาใช้เป็นศัพท์ยอมรับโดยผู้เชี่ยวชาญ

2. ต้องศึกษาวิธีการให้หัวเรื่อง ในหนังสือคู่มือแต่ละเล่มให้เข้าใจ โดยเฉพาะการแบ่งตามภูมิศาสตร์ และการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ

3. ทรัพยากรสารนิเทศที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกัน ควรให้หัวเรื่องเดียวกัน หรือหัวเรื่องที่มีคำใกล้เคียงกัน

4. เมื่อจะเพิ่มเติมหัวเรื่องในกรณีที่ไม่มีหัวเรื่องที่ต้องการใช้ในคู่มือควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ เพื่อจะได้ใช้คำที่ถูกต้องและเป็นสากลหรือดูจากหัวเรื่องเล่มอื่น ๆ ทุกครั้งที่จะให้หัวเรื่องใหม่เพิ่มเติมจะต้องบันทึกลงในหนังสือคู่มือที่ใช้ประจำ

คู่มือใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง

หนังสือหัวเรื่องสำหรับภาษาไทย จัดทำโดยคณะกรรมการกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จัดพิมพ์มาแล้ว 4 ครั้ง พิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2528 พิมพ์ครั้งที่สอง 2532 พิมพ์ครั้งที่สาม ในปี พ.ศ. 2538 และฉบับพิมพ์ครั้งที่สี่ ในปี พ.ศ. 2547

ในการจัดพิมพ์เพื่อใช้เป็นคู่มือกำหนดหัวเรื่องสำหรับการลงรายการหนังสือภาษาไทย โดยการรวบรวมหัวเรื่องที่ใช้ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในการพิมพ์ครั้งที่ 4 นี้ คณะทำงานได้ประชุมพิจารณาแก้ไขและเพิ่มเติมหัวเรื่องจากฉบับพิมพ์ ครั้งที่ 3 โดยพิจารณาตั้งแต่การประชุม ครั้งที่ 1/2538 จนถึงการประชุมครั้งที่ 6/2545 รวมจำนวนหัวเรื่องทั้งสิ้น ประมาณ 250,000 หัวเรื่อง ดังองค์ประกอบ (คณะกรรมการกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 2547, หน้า ก-ล)

1. การพิมพ์ หัวเรื่องใหญ่พิมพ์โดยใช้ตัวพิมพ์หนากว่าหัวเรื่องย่อย หัวเรื่องใหญ่ประกอบด้วย รายการดังต่อไปนี้

1.1 คำภาษาอังกฤษ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเลขหมู่จากคู่มือภาษาอังกฤษ คำภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ที่กำกับหัวเรื่องใช้ตามหัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน คู่มือสำคัญเล่มหนึ่งซึ่งช่วยในการกำหนดเลขหมู่ คือ หัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (library of congress subject headings) ซึ่งมักจะกำหนดเลขหมู่ไว้ที่หัวเรื่อง ดังนั้นภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ที่กำกับหัวเรื่องจึงได้ใช้ตามหัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน คำภาษาอังกฤษบางคำที่ไม่ตรงกับหัวเรื่องที่กำหนด แต่เป็นคำหัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกันโยงให้มาใช้ เช่น การฝึกวิชาทหาร (military education)

1.2 เลขหมู่ เลขหมู่ที่ปรากฏเป็นเลขหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และเลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้

1.3 คำอธิบายการใช้ เป็นคำที่บอกขอบเขตการใช้หัวเรื่อง และ/หรือความหมายของหัวเรื่อง

1.4 รายการโยง เป็นรายการที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยในการพิจารณาเลือกหัวเรื่อง ที่ตรงหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาของหนังสือที่ทำบัตรรายการ มี 2 ประเภท ดังนี้

1.4.1 รายการโยงจากคำที่ไม่ใช่เป็นหัวเรื่องไปยังหัวเรื่อง คำที่ใช้ เชื่อมโยงสำหรับรายการโยงประเภทนี้ คือ “USE” เช่น

สจ๊วต	ดูที่	พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน
แอร์โฮสเตส	ดูที่	พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน
โบราณคดีกับศิลปะ	ดูที่	ศิลปะกับโบราณคดี

หมายความว่า คำที่ใช้เป็นหัวเรื่อง คำว่า “พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน” และ “ศิลปะกับโบราณคดี”

1.4.2 รายการโยงภายใต้หัวเรื่อง ตัวอักษรย่อที่ใช้เชื่อมโยงสำหรับการ โยง ประเภทนี้ ได้แก่

“UF” (use for) ใช้โยงคำที่ไม่ใช่เป็นหัวเรื่อง

“BT” (broader term) ใช้โยงหัวเรื่องอื่นที่สัมพันธ์กันแต่มีเนื้อหา กว้างกว่า

“RT” (related term) ใช้โยงหัวเรื่องอื่นที่สัมพันธ์กันและมีเนื้อหา เท่ากัน

“SA” (see also) ใช้โยงหัวเรื่องอื่นที่ขึ้นต้นคำเหมือนกัน

“NT” (narrow term) ใช้โยงหัวเรื่องที่สัมพันธ์กันแต่มีเนื้อหาแคบ กว่า เช่น

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism trade)[G154.9-155.5; 338.4791]
แบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์

UF อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

BT อุตสาหกรรมบริการ

RT การท่องเที่ยว

NT การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นักท่องเที่ยวต่างชาติ

บริษัทนำเที่ยว

มัทคุเทศก์

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

2. ประเภทของหัวเรื่อง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 หัวเรื่องใหญ่ เป็นคำหรือวลีที่กำหนดให้ใช้ได้โดยลำพัง และอาจจะมีหัวเรื่องย่อยตามหลังเพื่อระบุขอบเขตเฉพาะของหัวเรื่องด้วยก็ได้ หัวเรื่องใหญ่บางหัวเรื่องมีคำขยายเพิ่มเติมในวงเล็บเพื่อแสดงความแตกต่างระหว่างหัวเรื่อง 2 หัวเรื่องที่สะกดเหมือนกัน แต่มีความหมายต่างกัน เช่น

โบราณคดี (การขุดค้น)

โบราณคดี (งานสนาม)

หัวเรื่องใหญ่บางหัวเรื่องกำหนดให้ใช้เป็นหัวเรื่องย่อยได้ด้วย เช่น

การศึกษา

2.2 หัวเรื่องย่อย เป็นคำหรือวลีที่กำหนดขึ้นให้ใช้ตามหัวเรื่องใหญ่ โดยมีจุดสั้น 2 จุดขึ้น เพื่อระบุขอบเขตเฉพาะของเนื้อหา วิธีเขียน ลำดับเหตุการณ์ และขอบเขตทางภูมิศาสตร์ สำหรับหัวเรื่องย่อยที่กำหนดขึ้นในเล่มนี้ ส่วนใหญ่เป็นหัวเรื่องย่อยที่ระบุขอบเขตเฉพาะของเนื้อหาและวิธีเขียน เช่น

ศิลปะ--นโยบายของรัฐ

บริษัทต่างชาติ--กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ

หัวเรื่องย่อยที่แสดงเหตุการณ์จะปรากฏได้หัวเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์

วรรณคดี และศิลปกรรม เช่น

ไทย

--ประวัติศาสตร์

--กรุงสุโขทัย, 1800-1900

--กรุงศรีอยุธยา, 1893-2310

ศิลปกรรมไทย

--สมัยแรกเริ่ม

--สมัยศรีวิชัย

2.2.4 หัวเรื่องย่อยที่ใช้เป็นชื่อภูมิศาสตร์ ซึ่งได้แก่ชื่อที่ไม่ใช่ชื่อทางการของทวีป ภูมิภาค ประเทศ รัฐ เมือง และจังหวัด ผู้ใช้สามารถกำหนดชื่อภูมิศาสตร์ขึ้นเองในกรณีหัวเรื่องใหญ่มีคำอธิบายระบุให้แบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์ เช่น

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ--ไทย

ไม่ใช่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ--ราชอาณาจักรไทย

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว--ลาว

ไม่ใช่ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว--สาธารณรัฐประชาธิปไตย-

ประชาชนลาว

สำหรับการใช้ชื่อรัฐ เมือง หรือจังหวัดเป็นเรื่องย่อย จะต้องลงชื่อดังกล่าวตามหลังชื่อประเทศ เช่น

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว--ไทย--เชียงใหม่

ประเภทของหัวเรื่องใหญ่ และหัวเรื่องใหญ่ที่กำหนดให้เป็นแบบอย่างการใช้หัวเรื่องย่อยเพื่อระบุเนื้อหาเฉพาะ มีดังนี้

ประเภทหัวเรื่องใหญ่ที่กำหนดให้เป็นแบบอย่างการใช้หัวเรื่องย่อย

ทวีป

สุนทรภู่

ประเทศ

ไทย

พืช

ข้าว

ภาษา

ภาษาไทย

เมือง

กรุงเทพมหานคร

สถาบันอุดมศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัตว์

ปลา

หน่วยงาน

กระทรวงมหาดไทย

อาชีพ

ครู

อุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมก่อสร้าง

ฐานข้อมูลหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เป็นฐานข้อมูลหัวเรื่องสำหรับวัสดุสารนิเทศภาษาไทยของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดทำโดยบรรณารักษ์ฝ่ายวิเคราะห์วัสดุสารนิเทศ โดยพิจารณากำหนดคำที่ใช้เป็นหัวเรื่องที่เป็นมาตรฐาน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและบริการของสำนักหอสมุด การกำหนดหัวเรื่องเป็นงานทางวิชาการที่ละเอียดอ่อน ต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้านเวลาและอัตรากำลังเป็นอย่างยิ่งสำนักหอสมุดได้พิจารณาเห็นว่าหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน เป็นหน่วยงาน ที่มีบุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำงานด้านการกำหนดหัวเรื่อง โดยเฉพาะจึงได้ใช้รูปแบบ การกำหนดและสร้างหัวเรื่องตามแบบของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ยกเว้นบางคำที่เป็นเรื่องเฉพาะด้านของไทย ส่วนหัวเรื่องเฉพาะด้านทางการแพทย์ ได้กำหนดตามแบบของหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน

ขั้นตอนการกำหนดหัวเรื่องสำหรับวัสดุสารนิเทศภาษาไทยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้
(สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ฝ่ายวิเคราะห์วัสดุสารนิเทศ, ม.ป.ป.)

1. นำเรื่องที่ต้องการกำหนดหัวเรื่อง ไปค้นหาหัวเรื่องภาษาอังกฤษจาก Library of Congress Subject Headings (LCSH) และ Medicine Subject Headings (MeSH)
2. เมื่อได้หัวเรื่องตรงตามต้องการจะกำหนดเป็นหัวเรื่องภาษาไทยโดยใช้คู่มือช่วยในการกำหนดคำไทย ได้แก่
  - 2.1 หัวเรื่องภาษาไทย ของ คณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์วัสดุสารนิเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
  - 2.2 ศัพท์บัญญัติของ ราชบัณฑิตยสถาน หรือ สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ
  - 2.3 นอกจากนี้ได้จากการสอบถามคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา
3. เมื่อได้คำที่จะใช้เป็นหัวเรื่องแล้ว จะตรวจสอบกับบุคคลในสาขาวิชานั้น ๆ ว่าเป็นคำที่คุ้นเคยในวงวิชาการ หรือกลุ่มผู้ใช้หรือไม่หากมีการใช้คำที่แตกต่างกันก็จะเลือกคำที่มีการอ้างอิงมากที่สุด และจัดทำการเชื่อมโยงไปยังคำที่ไม่ได้เลือกใช้ด้วย เช่น การชูปัสกะสี และการเคลือบสัณกะสี เป็นเรื่องเดียวกัน เมื่อเลือกใช้คำว่า การชูปัสกะสี ก็จะโยงคำว่า “การเคลือบสัณกะสี” คูที่ “การชูปัสกะสี” เป็นต้น

รูปแบบการนำเสนอ

หัวเรื่องที่ปรากฏในฐานข้อมูลนี้ใช้รูปแบบการเสนอ ดังนี้

กีฬากับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว [Sports and tourism]² [G155]³

แบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์⁴

ใช้แทน⁵

--กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ⁶ (law and legislation)

แบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์

--วิจัย (research) แบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์

--ไทย

---การศึกษาเฉพาะกรณี⁷ (case studies)

--อุบลราชธานี (ubon Ratchathani)

หมายเหตุ

1 = แสดงคำกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย

2 = แสดงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ที่ได้จาก LCSH หรือ MeSH หรือเป็นชื่อเฉพาะ

นั้น ๆ

3 = แสดงหมวดหมู่ของหัวเรื่องนั้นที่ได้จาก LC หรือ NLM

4 = แสดงการแบ่งย่อยตามภูมิศาสตร์

5 = แสดงหัวเรื่องที่ไม่ได้กำหนดใช้

6 = แสดงหัวเรื่องย่อยระดับแรก

7 = แสดงหัวเรื่องย่อยในระดับย่อยกว่า

วิธีสืบค้นฐานหัวเรื่องของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีดังนี้

(สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ฝ่ายวิเคราะห์วัสดุสารนิเทศ, ม.ป.ป.)

1. การค้นแบบเฉพาะเจาะจง (exactly search) ทำได้โดยการพิมพ์คำค้นที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษที่เป็นคำเต็มหรือหัวเรื่องนั้น ๆ อย่างครบถ้วน ผลลัพธ์ที่ได้คือ หัวเรื่องนั้น ๆ ตามที่ได้สืบค้น เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2. การสืบค้นแบบสุ่ม (browse search) ทำได้โดยการพิมพ์คำค้นเท่าที่ทราบหรือละคำบางส่วน โดยใช้เครื่องหมาย \$ แทนคำที่ต้องการละได้ เช่น คอม\$ เป็นต้น

หัวข้อแบบฉบับ หมายถึง รูปแบบการใช้หัวข้อย่อยที่อนุญาตให้ใช้ตามหลังหัวข้อประเภทที่กำหนด ซึ่งทางหอสมุดรัฐสภาอเมริกันได้กำหนดขึ้นใช้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการประหยัดเนื้อที่ในการพิมพ์ โดยวัตถุประสงค์ที่ต้องการอธิบายถึงวิธีการใช้หัวข้อย่อยแต่ละคำว่าจะสามารถใช้แบ่งภายใต้หัวข้อประเภทใดได้บ้าง และสำหรับงานประเภทใดบ้างที่จะครอบคลุมถึง และสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์ ได้นำมาเป็นตัวอย่างในการกำหนดใช้สร้างหัวข้อของตนเองขึ้น ในกรณีที่ทางหอสมุดรัฐสภาอเมริกันยังไม่ได้กำหนดหัวข้อย่อยภายใต้หัวข้อหลักนั้น ๆ ขึ้นใช้ เมื่อบรรณารักษ์ประสงค์จะกำหนดหัวข้อย่อยภายใต้หัวข้อหลักใดก็ตาม ถ้าหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ยังไม่ได้กำหนดใช้ ต้องนำไปตรวจสอบกับการใช้หัวข้อย่อยของหัวข้อแบบฉบับเสมอ ฝ่ายวิเคราะห์วัสดุสารนิเทศจึงพยายามรวบรวม และสร้างคู่มือหัวข้อที่เป็นหัวข้อแบบฉบับ (ฉบับภาษาไทย) ขึ้นเพื่อเป็นการประหยัดเวลา และสะดวกกับการใช้งาน และจะแก้ไขเพิ่มเติมให้ทันสมัยและถูกต้องอยู่เสมอ โดยจัดเป็นประเภทดังนี้

หัวข้อย่อยมาตรฐาน: กลุ่มชาติพันธุ์

หัวข้อย่อยมาตรฐาน: กลุ่มบุคคล

หัวข้อย่อยมาตรฐาน: ชื่อบุคคล

หัวข้อย่อยมาตรฐาน: นิติบุคคล

หัวข้อย่อยมาตรฐาน: ชื่อภูมิศาสตร์

พืช (ชื่อเฉพาะหรือชื่อกลุ่ม)

ภาษา (ชื่อเฉพาะหรือชื่อกลุ่ม)

วรรณกรรม (ชื่อเรื่องเฉพาะ)

สัตว์ (ชื่อเฉพาะหรือชื่อกลุ่ม)

อุตสาหกรรม

หนังสือหัวข้อภาษาไทย

หนังสือหัวข้อภาษาไทยของ พวาทันธุ์เมฆา (2542) ระบบบัญชีหัวข้อในหนังสือเล่มนี้เป็นรูปแบบศัพท์สัมพันธ์ (thesaurus) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ทราบว่า เมื่อต้องการค้นเรื่องหนึ่ง ๆ คำค้นที่เหมาะสมที่สุดควรเป็นคำใดและช่วยให้ทราบว่า คำค้นนั้นมีคำที่

กว้างกว่า แคบกว่า หรือเกี่ยวข้องมีอะไรบ้าง คำที่ใช้จะใช้เป็นคำศัพท์ธรรมชาติ (natural language) หรือ ศัพท์ธรรมดา (ordinary language) ในการเรียบเรียงหนังสือหัวเรื่องเล่มนี้ ได้จัดทำตามแนวที่ปรากฏในต้นฉบับภาษาอังกฤษ คือ Sears List of Subject Headings ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 16 โดยคำศัพท์หัวเรื่องภาษาไทยได้ตรวจสอบจากพจนานุกรมเฉพาะวิชาของราชบัณฑิตยสถานที่มีในปัจจุบันเป็นหลัก สำหรับบางคำที่ไม่มีในพจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน ได้ตรวจสอบจากตำราระดับอุดมศึกษาของอาจารย์ต่าง ๆ เป็นแนวทาง โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การพิมพ์

หัวเรื่องพิมพ์ด้วยตัวหน้าดำ มีรายละเอียดกำกับไว้ ดังนี้

1.1 เลขหมู่ เลขหมู่ที่กำกับหลังหัวเรื่อง เป็นเลขหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ พิมพ์ด้วยตัวดำไว้หลังหัวเรื่อง

1.2 คำศัพท์ภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วยตัวอักษรบางไว้ในวงเล็บกำกับไว้หลังเลขหมู่

1.3 คำอธิบายภายใต้หัวเรื่อง มีหลายแบบ ดังต่อไปนี้

1.3.1 คำอธิบายศัพท์ จะมีที่บางคำศัพท์เท่านั้น โดยเฉพาะศัพท์ในทางลัทธิปรัชญาต่าง ๆ

1.3.2 ดูเพิ่มเติม พิมพ์ด้วยตัวอักษรเอนบาง หลังคำดูเพิ่มเติม จะเป็นคำอธิบายให้ไปดูเพิ่มเติมอะไรได้ดี เช่น

การเดินทางและการท่องเที่ยว 910.4 (voyages and travels)

ใช้สำหรับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางท่องเที่ยวไปในสถานที่ต่าง ๆ จากเมืองหนึ่งไปอีกเมืองหนึ่ง โดยรวมทั้งการเดินทางท่องเที่ยวทางบก ทางทะเล ทางรถยนต์ และทางเครื่องบิน

ดูเพิ่มเติม ชื่อประเทศหรือเมืองต่าง ๆ ที่มีหัวเรื่องย่อย ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว

ชท การท่องเที่ยวเดินทาง

กก ภูมิศาสตร์

คก การเดินทางทางมหาสมุทร; การเดินทางรอบโลก; การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์; การท่องเที่ยวทางรถจักรยาน; การล่าปลาวาฬ; การสำรวจทางวิทยาศาสตร์; ชีวิตในท้องทะเล; นักเดินทาง; บริษัทนำเที่ยว; ผู้แสวงบุญและการแสวงบุญ; เรืออับปาง; อากาศยานศาสตร์--เที่ยวบิน

กข การสำรวจ; การเดินทาง; การเดินทางในวรรณคดี; การผจญภัย และนักผจญภัย

1.3.3 อักษร ซท ตัวเอน ซึ่งมาจากคำว่า ใช้แทน หมายความว่า คำศัพท์ที่จะใช้คำอื่นที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกัน จากตัวอย่างใน 1.3.2 หมายความว่า คำว่า การเดินทางและการท่องเที่ยว เป็นคำศัพท์ที่ใช้เป็นหัวเรื่อง ซึ่งใช้แทน การท่องเที่ยวเดินทาง

1.3.4 อักษร กก ตัวเอน ซึ่งมาจากคำว่า กว้างกว่า หมายความว่า คำศัพท์ที่พิมพ์ขีดซ้ายค่านั้น มีคำที่มีความหมายกว้างกว่า ซึ่งคำเหล่านั้นจะอยู่หลังอักษร กก นี้ จากตัวอย่างใน 1.3.2 หมายความว่า คำศัพท์ ภูมิศาสตร์ เป็นคำศัพท์ที่กว้างกว่า การเดินทางและการท่องเที่ยว

1.3.5 อักษร คค ตัวเอน ซึ่งมาจากคำว่า แคบกว่า หมายความว่า คำศัพท์ที่พิมพ์ขีดซ้ายค่านั้น มีคำที่มีความหมายแคบกว่าอะไรบ้าง ซึ่งคำที่แคบกว่านั้นจะอยู่หลังอักษร จากตัวอย่างใน 1.3.2 หมายความว่า การเดินทางทางมหาสมุทร; การเดินทางรอบโลก; การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์; การท่องเที่ยวทางรถจักรยาน; การล่าปลาวาฬ; การสำรวจทางวิทยาศาสตร์; ชีวิตในท้องทะเล; นักเดินทาง; บริษัทนำเที่ยว; ผู้แสวงบุญและการแสวงบุญ; เรืออับปาง แล อากาศยานศาสตร์--เที่ยวบินหัวเรื่องที่มีความหมายแคบกว่าหัวเรื่อง การเดินทางและการท่องเที่ยว

1.3.6 อักษร กข ตัวเอน ซึ่งมาจากคำว่า เกี่ยวข้อง หมายความว่า คำศัพท์ที่พิมพ์ขีดซ้ายค่านั้น มีคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกันกับคำศัพท์ที่อยู่หลังอักษร กข นี้ จากตัวอย่างใน 1.3.2 หมายความว่า หัวเรื่อง การสำรวจ; การเดินทาง; การเดินทางในวรรณคดี; การผจญภัยและนักผจญภัยมีความหมายเกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง การเดินทางและการท่องเที่ยว

1.4 คำที่พิมพ์ขีดซ้ายสุด ถ้าพิมพ์ด้วยตัวบาง แสดงว่าเป็นคำที่ไม่ใช่เป็นหัวเรื่อง เช่น

1.4.1 การเดินทางในอวกาศ ดูที่ การท่องเที่ยวไปในอวกาศ

1.4.2 หมายความว่า ถ้ามีวัสดุสารนิเทศเกี่ยวกับเรื่องการเดินทางในอวกาศ คำที่จะใช้เป็นหัวเรื่องต้องใช้คำว่า การท่องเที่ยวไปในอวกาศ

1.4.3 เลขหมู่ที่ปรากฏหลังคำที่ใช้เป็นหัวเรื่องได้นั้น อาจจะมีเลขเดียว หรือ หลายเลขก็ได้ เมื่อบรรณารักษ์พิจารณานำไปใช้ต้องเลือกเลขที่เหมาะสมที่สุด สำหรับเนื้อหาของหนังสือเล่มนั้น เช่น

1.4.4 การเดินทางในจินตนาการ 808.83; 895.913 (imaginary voyages)

2. โครงสร้างของหัวเรื่อง มี 2 ประเภท คือ หัวเรื่องใหญ่ (main heading) กับ หัวเรื่องย่อย (subdivisions)

2.1 หัวเรื่องใหญ่ คำที่ใช้เป็นหัวเรื่องใหญ่คือคำต่อไปนี้

2.1.1 คำนามสองคำที่มีคำว่า “กับ” เชื่อมนั้น ใช้ในกรณีที่คำนามสองคำ นั้นปกติแล้วเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกัน แต่ผู้เขียน ได้นำมาเขียนเปรียบเทียบให้เห็น ความสัมพันธ์กัน การกำหนดหัวเรื่องจำเป็นต้องใช้คำทั้งสองนั้น โดยมีคำว่า “กับ” เชื่อม เช่น เทคโนโลยีกับอารยธรรม; โฆษณากับเด็ก; ศิลปะกับสังคม; การศึกษากับรัฐ

2.1.2 คำนามสองคำที่มีคำว่า “และ” เชื่อม ใช้ในกรณีที่คำนามสองคำนั้น เป็นเรื่องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เมื่อกล่าวถึงเรื่องหนึ่งแล้วอีกเรื่องหนึ่งต้องมีมาเป็น ของคู่กัน หรือเกี่ยวพันกันอย่างชัดเจน เช่น การเดินทางและการท่องเที่ยว; ไม้ท่อนและ การเลื่อยไม้; การผจญภัยและนักผจญภัย

2.1.3 กลุ่มคำหรือวลีที่มีใจความสมบูรณ์ ในการกำหนดหัวเรื่องบางครั้ง ไม่อาจกำหนดได้ด้วยคำนามเพียงคำเดียว จำเป็นต้องใช้ กลุ่มคำ หรือวลี จึงจะได้ใจความ สมบูรณ์ เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ; การประกันภัยทางทะเล; การพิจารณาคดี อาชญากรรม

ในอดีตการกำหนดหัวเรื่องที่เป็นวลีซึ่งมีคำนามอยู่ท้ายคำ มีการ นำเอาคำนามขึ้นก่อน เพราะบรรณารักษ์ต้องการให้คำนามนั้นอยู่ร่วมกับคำ นามคำ เดียวกันนั้นเป็นคำอื่น เช่น เรื่อง การปรุงอาหาร ในอดีตใช้หัวเรื่อง อาหาร, การปรุง โดย

ที่คำนี้จะอยู่ใกล้กับคำว่า อาหาร อื่น ๆ ที่มีอยู่ และคาดหวังว่าเมื่อผู้ใช้เปิดหารายการที่คำ อาหาร ก็จะได้พบหัวข้อเรื่องอาหาร, การปรุง ด้วย แต่ความเป็นจริง ผู้ใช้ต้องการค้นเรื่อง การปรุงอาหาร ผู้ใช้จะนึกถึงคำว่า การปรุงอาหาร ตรง ๆ ซึ่งเป็นภาษาธรรมชาติ (natural language) หรือ ภาษาธรรมดา (ordinary language) คือนึกถึงคำตรง ๆ ปัจจุบันแนวคิดในการกำหนดหัวข้อเรื่องประเภทนี้จึงกำหนดเป็นคำตรง ๆ หรือวลีตรง ๆ ไม่มีการกลับคำแล้ว ค้นด้วยจุดภาคเช่นแต่ก่อน เช่น กฎหมาย, การปฏิรูป; คอมมิวนิสต์, ลัทธิ; เต้า, ลัทธิ กำหนดใหม่เป็น การปฏิรูปกฎหมาย; ลัทธิคอมมิวนิสต์; ลัทธิเต้า

แนวคิดนี้ยังครอบคลุมถึง การกำหนดหัวข้อเรื่องที่เป็นชื่อสถาบันที่เป็นนิติบุคคล เช่น กระทรวง ทบวง กรม สมาคม ฯลฯ เช่น กรมการฝึกหัดครู; การควบคุมโรคติดต่อ; กระทรวงเกษตรและสหกรณ์; ทบวงมหาวิทยาลัย; โรงเรียน-สวนกุหลาบวิทยาลัย; สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล; สมาคมผู้สื่อข่าวกีฬาแห่งประเทศไทย; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

2.2 หัวเรื่องย่อย จำแนกได้ดังนี้

2.2.1 หัวเรื่องย่อยที่บอกลักษณะทางกายภาพ หนังสือบางเล่มนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบของ บัญชีรายการ โครงร่างเนื้อหา ตาราง ภาพลายเส้น แผนที่ รูปภาพ หรือ फिल्मสตริป เช่น นามานุกรม บรรณานุกรม พจนานุกรม หนังสือรวมแผนที่ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่บรรณารักษ์จะต้องแสดงให้ผู้ใช้ทราบว่าหนังสือที่เขาต้องการนั้นมีลักษณะเป็นเช่นไร ผู้ใช้สามารถเปิดหาจากบัตรรายการที่เป็นบัตรหัวเรื่องใหญ่ก่อนแล้วค้นไล่ลำดับหาหัวเรื่องย่อยจากคำที่บอกลักษณะหนังสือตามที่ต้องการ หัวเรื่องย่อยลักษณะนี้เรียกว่า หัวเรื่องย่อยที่บอกรูปแบบ (form division) ซึ่งจะบอกว่าวัสดุนั้น เป็นอะไร มีลักษณะเกี่ยวกับอะไร เช่น ธรณีวิทยา-แผนที่; ไบเบิล-รูปภาพ

2.2.2 หัวเรื่องย่อยที่บอกประเด็นเนื้อหาเฉพาะด้านวิชาการทั่ว ๆ ไป อาจนำเสนอในประเด็นเฉพาะด้านหรือเฉพาะมุมมอง เช่น อาจกล่าวในแง่ของประวัติ ความเป็นมาของเรื่องนั้น ๆ หรืออาจกล่าวในแง่ปรัชญาของวิชานั้น ๆ หรืออาจกล่าวในแง่ของกฎเกณฑ์ระเบียบเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ หรืออาจกล่าวในแง่วิธีการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ แง่มุมหรือประเด็นดังกล่าวสามารถนำไปใช้กับวิชาการต่าง ๆ ได้

หลากหลายสาขา เช่น การบิน--การวิจัย; ภาษาอังกฤษ--การศึกษาและการสอน; ฟิสิกส์--ปรัชญา; ยุโรป--ประวัติศาสตร์

2.2.3 หัวเรื่องที่แสดงลำดับกาลเวลา ในคู่มือรายการ จะมีบัตรที่บอกเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของไทย หรือ ประวัติศาสตร์ของประเทศอื่น ๆ มากมายถ้าบัตรเหล่านั้นให้หัวเรื่องทั่วไปไม่มีแบ่งยุคสมัย บัตรก็จะเรียงอยู่ที่เดียวกัน เรียงตามลำดับอักษรของข้อความบรรทัดถัดไป ซึ่งส่วนใหญ่ก็คือชื่อผู้แต่ง เวลาผู้ใช้จะค้นประวัติศาสตร์ที่เป็นยุคสมัยใดสมัยหนึ่งก็ต้องเปิดหากันนานกว่าจะพบเรื่องที่ต้องการ ดังนั้นถ้ามีคำบอกยุคสมัยมาขยายเป็นหัวเรื่องย่อย ก็จะช่วยให้การค้นนั้นแคบเข้า เช่น ไทย--ประวัติศาสตร์--พ.ศ. 2516-2540, รัชกาลที่ 9 เป็นต้น

2.2.4 หัวเรื่องย่อยที่เป็นชื่อภูมิศาสตร์ มีหัวเรื่องใหญ่หลายหัวเรื่อง โดยเฉพาะในสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐศาสตร์ จะมีคำอธิบายได้คำหัวเรื่องนั้นว่าสามารถแบ่งได้ตามภูมิศาสตร์ได้ เช่น

ป่าไม้และการทำป่าไม้ 574.5: 634.9 (forests and forestry)

แบ่งได้ตามชื่อภูมิศาสตร์ เช่น ป่าไม้และการทำป่าไม้--ไทย

กลุ่มคำที่เป็นหัวเรื่องย่อยพวกนี้จะประกอบไปด้วยชื่อประเทศ

ชื่อรัฐ ชื่อเมืองหรือจังหวัด ชื่อบริเวณทางภูมิศาสตร์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่ผู้เขียนหนังสือ นั้นจะระบุลงไปว่าเป็นส่วนใดของโลก

สำหรับหัวเรื่องใหญ่ในสาขาศิลปะและดนตรี คำที่ขยายเพื่อบอกว่า เป็นเรื่องของศิลปะหรือดนตรีของประเทศใดนั้น จะไม่ใช้ในลักษณะเป็นหัวเรื่องย่อย แต่จะใช้ในลักษณะเป็นคำคุณศัพท์ขยายข้างหลังค่านามนั้นเลย เช่น

จิตรกรรม 750; 751 (painting)

แบ่งได้ตามชื่อภูมิศาสตร์ เช่น จิตรกรรมไทย

หัวเรื่องย่อยที่เป็นชื่อภูมิศาสตร์ สามารถใช้ขยายได้อย่างตรง ๆ เลย หรือใช้ขยายตามลำดับความสำคัญก็ได้ เช่น หนังสือที่กล่าวถึงการเกษตรในจังหวัด-อ่างทอง ควรใช้หัวเรื่องว่า เกษตรกรรม--อ่างทอง ตรง ๆ เลย ไม่ต้องใช้ว่า เกษตรกรรม--ไทย--อ่างทอง

2.2.5 หัวเรื่องย่อยที่ใช้ขยายชื่อภูมิศาสตร์ที่เป็นหัวเรื่องใหญ่ มีเนื้อหาหลายสาขาวิชา เช่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การเมือง สังคมศาสตร์ ซึ่งกล่าวเฉพาะในส่วนภูมิภาคในภูมิภาคหนึ่ง หรือ ประเทศใดประเทศหนึ่ง เช่น ประวัติศาสตร์ประเทศกัมพูชา; การสำรวจสำมะโนประชากรของจีน; การเมืองของฝรั่งเศส; ภูมิอากาศของบริเวณที่กล่าวถึงเป็นเนื้อหาสำคัญ ชื่อสถานที่นั้นจึงต้องเป็นหัวเรื่องใหญ่ ส่วนประเด็นย่อยเกี่ยวกับภูมิศาสตร์เป็นเรื่องรอง คือต้องใช้หัวเรื่องย่อย เพื่อบอกประเด็นย่อยว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรของประเทศนั้น ๆ เช่น กัมพูชา--ประวัติศาสตร์; จีน--สำมะโนประชากร; ฝรั่งเศส--การเมืองและการปกครอง; อะแลสกา--ภูมิอากาศ

2.2.6 หัวเรื่องย่อยที่ใช้ขยายชื่อภาษา เรื่องเกี่ยวกับภาษาใด ๆ หัวเรื่องใหญ่ที่ใช้ก็คือชื่อภาษานั้น ๆ เช่น ภาษาไทย; ภาษาอังกฤษ; ภาษาเขมร และเมื่อพูดถึงภาษาใด ๆ แล้ว ก็มักจะมีการพิจารณาละเอียดลงไปว่า เป็นเรื่องแง่มุมใดเกี่ยวกับภาษานั้น ๆ ดังนั้นจึงต้องการกำหนดเรื่องย่อยมาขยายชื่อของภาษาต่าง ๆ เพื่อให้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น เช่นคำว่า ไวยากรณ์; การออกเสียง; ภาษาถิ่น; พจนานุกรม เป็นต้น สำหรับเรื่องย่อยที่ใช้ตามหลังภาษาต่าง ๆ ได้นั้น ให้ดูจากบัญชีหัวเรื่องเล่มนี้ที่คำว่า ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ และสามารถใช้หัวเรื่องย่อยเหล่านั้น ไปตามหลังชื่อภาษาอื่น ๆ ได้ตามต้องการ

การใช้หัวเรื่องย่อยนั้นอาจจะใช้ขยายซ้อนกันได้มากกว่าหนึ่งหัวเรื่องย่อย เช่น หนังสือ “บรรณานุกรมประวัติการศึกษาในประเทศไทย” จะมีหัวเรื่องว่า การศึกษา--ไทย-ประวัติ-บรรณานุกรม

3. การกำหนดหัวเรื่องหนังสือบางประเภท

3.1 หัวเรื่องหนังสือชีวประวัติบุคคล มี 2 ประเภท คือ ประเภทแรกเป็นหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเขียนเรื่องชีวประวัติ หัวเรื่องของหนังสือลักษณะนี้จะใช้ว่าชีวประวัติ--การเขียน และประเภทที่สองเป็นหนังสือที่มีเนื้อหาเป็นประวัติของบุคคล ซึ่งแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

3.1.1 หนังสือประวัติของบุคคลคนเดียว ปกติแล้วจะมีหัวเรื่องเดียว คือ ชื่อเจ้าของประวัติ ซึ่งใช้ในรูปแบบที่ใช้ลงเป็นรายการหลักในบัตรรายการ แต่ในบางครั้งหนังสือชีวประวัติบางเล่มจะมีการกล่าวถึงเรื่องราวในสาขาวิชาการที่เจ้าของประวัตินั้นเกี่ยวข้อง ควรกำหนดหัวเรื่องที่สองให้ด้วย เช่น หนังสือ “ชีวิตและงานของ ฯพณฯ ปรีดี

พนมยงค์” ซึ่งเกี่ยวพันอยู่กับประวัติศาสตร์ของไทยในช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ด้วย หนังสือจึงควรมี 2 หัวเรื่อง คือ ปรีดี พนมยงค์, พ.ศ. 2443-2526 และ ไทย--ประวัติศาสตร์--พ.ศ. 2475-2479 แต่ต้องเข้าใจให้ดีกว่าหัวเรื่องที่สองที่กำหนดเพิ่มขึ้นนั้น จะใช้เมื่อเนื้อหาของหนังสือกล่าวพาดพิงไปในเรื่องนั้นมากกว่าประวัติของบุคคล มิใช่เจ้าของประวัติเป็นผู้มีชื่อเสียง

3.1.2 หนังสือรวมประวัติบุคคลหลายคน หมายถึงหนังสือที่มีประวัติบุคคลมากกว่าสามคนขึ้นไป ซึ่งมีวิธีกำหนดหัวเรื่องได้หลายรูปแบบ ดังนี้

3.1.2.1 หนังสือรวมประวัติบุคคลโดยทั่วไป หนังสือรวมประวัติบุคคลที่ไม่จำกัดว่าเป็นคนภูมิภาคใด กลุ่มใด หัวเรื่องที่กำหนด คือ ชีวิตประวัติ หนังสือกลุ่มนี้ในบางครั้งอาจเป็นการรวบรวมประวัติบุคคลจำนวนมาก เช่น “รวมประวัติบุคคลสำคัญของโลก”

3.1.2.2 หนังสือรวมประวัติบุคคลเฉพาะถิ่น คือ หนังสือที่กล่าวถึงบุคคลซึ่งอยู่ในที่เฉพาะแห่ง เช่น “ใครเป็นใครในประเทศไทย” “ผู้นำแห่งเอเชีย” หนังสือประเภทนี้จะใช้ชื่อภูมิศาสตร์เป็นหัวเรื่องใหญ่ แล้วใช้คำว่า ชีวิตประวัติ เป็นหัวเรื่องขยายข้างหลัง เช่น ไทย--ชีวิตประวัติ; เอเชีย--ชีวิตประวัติ เป็นต้น

3.1.2.3 หนังสือรวมประวัติบุคคลในอาชีพใดอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จะใช้อาชีพหรือสาขาวิชาที่เจ้าของประวัตินั้นเกี่ยวข้องเป็นหัวเรื่องใหญ่ แล้วใช้คำว่า ชีวิตประวัติ เป็นหัวเรื่องย่อยขยายตามหลัง เช่น ศิลปิน--ชีวิตประวัติ; นักวิทยาศาสตร์--ชีวิตประวัติ; บรรณารักษ์--ชีวิตประวัติ เป็นต้น

3.2 หัวเรื่องสำหรับหนังสือวรรณคดี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.2.1 หัวเรื่องของหนังสือที่เป็นวิชาหลักการทฤษฎีเกี่ยวกับวรรณคดี หัวเรื่องที่ใช้คือ คำที่บอกลักษณะรูปแบบวรรณคดีนั้น ๆ เช่น วรรณคดี; ร้อยกรอง; ละคร ถ้าเป็นการเขียนวรรณคดีประเภทนั้น ๆ ก็ให้ใช้หัวเรื่องย่อย การเขียน ไปขยาย เช่น ร้อยกรอง--การเขียน; กลอน--การเขียน และหนังสือที่กล่าวถึงวรรณคดีของชาติใดชาติหนึ่ง หัวเรื่องที่ใช้ คือ ชื่อวรรณคดีของชาตินั้น เช่น วรรณคดีไทย; ร้อยกรองไทย; ละครไทย; ละครอังกฤษ; นวนิยายอเมริกัน และถ้ามีการกล่าวถึงประเด็นเฉพาะอะไรก็ใช้หัวเรื่อง

ย่อบอกประเด็นนั้นไปขยายตามหลัง เช่น วรรณคดีไทย--นามานุกรม; ร้อยกรอง--
ครุชนิ; วรรณคดีอังกฤษ--ประวัติและวิจารณ์

3.2.2 หัวเรื่องของตัวอย่างวรรณคดีหรือตัววรรณคดีจริง ๆ แบ่งได้เป็น 2
พวก ดังนี้

3.2.2.1 วรรณคดีโดยผู้แต่งแต่ละคน โดยทั่วไปแล้วหนังสือนี้จะ
ไม่มีการกำหนดหัวเรื่องให้ เพราะวรรณคดีนั้นเป็นที่รู้จักแล้ว โดยชื่อผู้ประพันธ์ หรือไม่
ก็ชื่อเรื่อง และโดยทั่วไป ผู้ใช้ห้องสมุดจะค้นหรือต้องการหนังสือที่เป็นนิยายเฉพาะเรื่อง
ละครเฉพาะเรื่อง ละครเฉพาะเรื่อง ร้อยกรองเฉพาะผู้แต่ง ซึ่งหนังสือเหล่านี้สามารถ
ค้นหาจากรายการได้โดยใช้ชื่อผู้แต่งหรือชื่อเรื่อง

3.2.2.2 วรรณคดีที่เป็นการรวมงานของผู้ประพันธ์หลายคน
หนังสือพวกนี้ปกติดังกล่าวแล้วจะลงรายการหลักเป็นชื่อเรื่องของหนังสือนั้น สำหรับการที่จะทำ
บัตรรายการเพิ่มนั้น จะทำบัตรหัวเรื่องใหญ่ที่มีข้อความบอกรูปแบบการประพันธ์แล้ว
ตามด้วยหัวเรื่องย่อยว่า รวมเรื่อง เช่น “ประมวลบทละครที่ใช้แสดงหน้าพระที่นั่งใน
สมัยรัชการที่ 6” หัวเรื่องจะเป็น บทละครไทย--รวมเรื่อง

3.3 หัวเรื่องสำหรับวัสดุไม่ตีพิมพ์ การกำหนดหัวเรื่องวัสดุไม่ตีพิมพ์หรือ
พวกสื่อ โสตทัศน ใช้หลักเกณฑ์ดังที่กล่าวมาแล้ว คือ หัวเรื่องที่ใช้ได้กับหนังสือก็ใช้กับ
สื่อโสตทัศน แต่ถ้าทำดังนี้ก็จะเป็นการรวบรวมวัสดุที่มีเนื้อหาเดียวกันทุกชนิดไว้ด้วยกัน
ทำให้ผู้ใช้เข้าถึงสารสนเทศในห้องสมุดจากสื่อสารสนเทศทุกชนิด เมื่อกำหนดหัวเรื่อง
จากเนื้อหาวัสดุสื่อโสตทัศนแล้ว ก็ใช้หัวเรื่องย่อยขยาย โดยที่หัวเรื่องย่อยนั้นเป็นคำบอก
ลักษณะสื่อโสตทัศนนั้นว่าคืออะไร เช่น ต้นฉบับตัวเขียน (manuscripts); ต้นแบบศิลปะ
ชิ้นเดิม (art original); ฟิล์มสตริป (filmstrip); แผนที่ (maps) เป็นต้น

4. การโยงหัวเรื่องในการทำบัตรรายการ เพื่อช่วยให้ผู้ใช้ค้นเรื่องที่ต้องการได้
อย่างครบถ้วน บรรณารักษ์ควรทำรายการโยงหัวเรื่อง ตามแบบต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การโยง “คู่มือ” การโยงแบบนี้จะโยงจากคำหรือวลีที่หัวเรื่องไม่ใช่ไปยัง
หัวเรื่องที่ใช่ เช่น เรื่องเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว อาจมีคำใช้ได้ 2 คำ คือ การเดินทาง
ท่องเที่ยว และ การเดินทางและการท่องเที่ยว ถ้าเลือกใช้คำว่า การเดินทางและการ

ท่องเที่ยว เป็นหัวข้อ ทำรายการโยงจากคำว่า การเดินทางท่องเที่ยว คู่มือ การเดินทาง และการท่องเที่ยว

4.2 การโยง “ดูเพิ่มเติม” การ โยงแบบนี้เป็นการแนะนำให้ผู้ใช้งานที่ค้นเรื่องที่ต้องการภายใต้หัวข้อหนึ่ง ให้ไปดูเพิ่มเติมหัวข้อที่เกี่ยวข้อง ตามปกติการโยง “ดูเพิ่มเติม” จะโยงจากหัวข้อทั่วไป ไปยังหัวข้อที่เฉพาะกว่า เช่น การเดินทาง ดูเพิ่มเติม ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว และหนังสือแนะนำเที่ยว; การเดินทางและการท่องเที่ยว ดูเพิ่มเติม ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว เป็นต้น

ในบางกรณีใช้โยง ไปยังหัวข้อที่เกี่ยวข้องกัน เช่น ภูมิศาสตร์การเมือง ดูเพิ่มเติม การเมืองโลก, แนวพรหมแดน, ภูมิศาสตร์มนุษย์ เป็นต้น

4.3 การโยงทั่วไป เช่น โยงไปสู่คำที่ไม่ปรากฏในบัญชีหัวข้อ หรือ โยงโดยบอกแนวทางปฏิบัติให้ผู้ใช้งานได้ค้นหาตามแนวทางที่บอกไว้ เช่น

4.3.1 โยงจากชื่อทั่วไป ไปยังชื่อเฉพาะ เช่น ดอกไม้ ชื่อเฉพาะของดอกไม้ใช้เป็นหัวข้อได้ เช่น กุหลาบ; ชงโค; ทานตะวัน; มะลิ; ราชพฤกษ์ เป็นต้น

4.3.2 โยงไปชื่อเฉพาะของบุคคล เช่น ศิลปิน ชื่อของศิลปินใช้เป็นหัวข้อได้ เช่น มนตรี ตราโมท, สวลี ผกาพันธ์ เป็นต้น

4.3.3 โยงไปยังชื่อเฉพาะของสถาบัน สมาคม เช่น โรงเรียน ชื่อเฉพาะของโรงเรียนแต่ละแห่งใช้เป็นหัวข้อได้ เช่น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พญาไท; โรงเรียนสตรีวิทยา 2 เป็นต้น

4.3.4 โยงไปยังชื่อเฉพาะทางภูมิศาสตร์ เช่น แม่น้ำ ชื่อเฉพาะของแม่น้ำต่าง ๆ ใช้เป็นหัวข้อได้โดยมีคำว่าแม่น้ำนำหน้าเสมอ เช่น แม่น้ำกก; แม่น้ำคงคา; แม่น้ำเจ้าพระยา; แม่น้ำแรมซีย์; แม่น้ำปิง เป็นต้น

4.3.5 โยงไปสู่หัวข้อทั่วไปที่ไปขยายชื่อทางภูมิศาสตร์ เช่น ประชากร ดูเพิ่มเติม ชื่อประเทศและชื่อเมืองที่มีหัวเรื่องย่อย ประชากร เช่น ไทย--ประชากร เป็นต้น

4.3.6 โยงไปสู่หัวข้อย่อยอื่น ๆ เช่น นามานุกรม ใช้เป็นหัวข้อย่อยได้ เช่น ไทย--นามานุกรม; แพทย์--นามานุกรม; มหาวิทยาลัยและวิทยาลัย--นามานุกรม เป็นต้น

4.3.7 โยงไปสู่วรรณคดีหรือวรรณกรรมเฉพาะภาษา เช่น ร้อยกรอง--การเขียน ดูเพิ่มเติม ชื่อร้อยกรองแต่ละประเภทที่มีหัวเรื่องย่อย การเขียน เช่น กลอน--การเขียน; กาพย์--การเขียน; โคลง--การเขียน; ฉันท์--การเขียน เป็นต้น

4.4 การใช้คำศัพท์ใหม่สำหรับวิชาเก่า หัวเรื่องอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปใช้เป็นคำใหม่ เช่น คำที่มีความหมายว่าเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นของคนยากจน เมื่อก่อนใช้คำว่า สลัม ต่อมามีการบัญญัติศัพท์คำว่า ชุมชนแออัด หัวเรื่องสำหรับเรื่องใหม่ บัญชีหัวเรื่องไม่อาจทันสมัยอยู่ได้ตลอดเวลา เพราะมีการค้นพบใหม่ ๆ เกิดความคิดใหม่ ๆ หัวเรื่องสำหรับสิ่งใหม่ ๆ สามารถเพิ่มเติมลงในบัญชีหัวเรื่องได้ สำหรับแหล่งข้อมูลที่จะช่วยให้สามารถตรวจสอบว่าคำใดสามารถใช้เป็นหัวเรื่องใหม่ได้ คือ หนังสือประเภทบรรณานุกรม เช่น Readers' guide to periodical literature, Applied science & technology index สิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร เช่น Booklist, Commulative book index, Book review digest และ เอกสารรายสามเดือนของ Library of Congress ที่เสนอหัวเรื่องใหม่ ๆ , Weekly Record, American Book Publishing Record เป็นต้น

เมื่อพบหัวเรื่องใหม่ที่เป็นภาษาอังกฤษ ให้ทำเป็นหัวเรื่องภาษาไทยโดยอาศัยพจนานุกรมเฉพาะวิชาในสาขานั้น ๆ ของราชบัณฑิตยสถานตรวจสอบ ถามจากผู้รู้ หรือ ส่งคำศัพท์ไปให้ราชบัณฑิตยสถานพิจารณากำหนดเป็นภาษาไทยให้

4.6 การบันทึกหัวเรื่องและการทำรายการ โยง บรรณารักษ์ต้องเก็บรักษา รายการหัวเรื่องที่มีการใช้แล้วในห้องสมุดของตน ตลอดจนรายการ โยงทั้งหมดที่ทำไว้ โดยอาจทำลงในบัตรรายการ ซึ่งเรียกว่า “รายการหลักฐานหัวเรื่อง (subject authority file) ถ้าห้องสมุดมีบรรณารักษ์ทำงานคนเดียว อาจใช้หนังสือหัวเรื่องเป็นรายการหัวเรื่องหลักฐานได้เลย โดยคำที่มีการใช้ก็ขีดเครื่องหมายถูกลงหน้าหัวเรื่องนั้น ๆ

4.7 หัวเรื่องที่บรรณารักษ์อาจเพิ่มลงในบัญชีหัวเรื่องได้ คำเฉพาะที่สามารถใช้เป็นหัวเรื่องได้ มีดังนี้

4.7.1 ชื่อเฉพาะ (proper names) ต่อไปนี้

4.7.1.1 ชื่อบุคคล (names of persons)

4.7.1.2 ชื่อครอบครัว ชื่อตระกูล (names of families)

4.7.1.3 ชื่อสถานที่ (names of places) ได้แก่

ชื่อประเทศ รัฐ เมือง จังหวัด อำเภอ เขตปกครองต่าง ๆ

(countries, states, cities, provinces, counties)

ชื่อกลุ่มรัฐ หรือกลุ่มประเทศ เช่น อินโดจีน

ชื่อลักษณะทางภูมิศาสตร์ เช่น เทือกเขา ภูเขา หมู่เกาะ

4.7.1.4 ชื่อของเชื้อชาติ ชนชาติ (names of nationalities)

4.7.1.5 ชื่อของภาษาและวรรณคดีของชาติต่าง ๆ (names of language and literatures)

4.7.1.6 ชื่อสงคราม การต่อสู้ต่าง ๆ (names of wars and battles)

4.7.1.7 ชื่อสนธิสัญญา ข้อตกลงต่าง ๆ (names of treaties)

4.7.1.8 ชื่อกลุ่มชนชาวอินเดียแดง (names of Indian peoples)

4.7.1.9 ชื่อหน่วยงานนิติบุคคล (names of cooperate bodies) ได้แก่

ชื่อสมาคม สโมสรต่าง ๆ (associations, societies, clubs)

ชื่อสถาบัน ห้องสมุด วิทยาลัย มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล

(institutions, libraries, colleges, universities, hospitals)

ชื่อนิกายทางศาสนา (church denomination)

ชื่อหน่วยงานราชการ ต่าง ๆ (government bodies)

ชื่ออาคารสิ่งก่อสร้าง สวนสาธารณะ เรือ และอื่น ๆ

(buildings, parks, ships etc.)

4.7.2 ชื่อสามัญ (common names)

4.7.2.1 ชื่อที่แยกย่อยของคำต่อไปนี้ ชื่อสัตว์ (animals) ชื่อนก (birds) ชื่อปลา (fishes) ชื่อดอกไม้ (flowers) ชื่อผลไม้ (fruits) ชื่อกีฬา (sports) ชื่อเครื่องดนตรี (music instruments) ชื่อผลไม้เปลือกแข็ง (nuts) ชื่อเครื่องมืออุปกรณ์ (tools) ชื่อพรรณไม้ (trees) ชื่อผัก (vegetables)

4.7.2.2 ชื่อโรค (diseases)

4.7.2.3 ชื่ออวัยวะและส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย (organs and regions of body)

4.7.2.4 ชื่อธาตุและสารเคมี (chemicals)

4.7.2.5 ชื่อแร่ธาตุ (minerals)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องในประเทศไทย

ดาราวรรณ เจียมเพิ่มพูน (2526) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการให้หัวเรื่องภาษาไทย ในสาขาประชากรศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาการให้หัวเรื่องภาษาไทย สำหรับหนังสือและเอกสารในสาขาประชากรศาสตร์ของบรรณารักษ์จัดหมู่และทำ บัตรรายการจากห้องสมุดเฉพาะทางประชากรศาสตร์และแพทยศาสตร์ใน กรุงเทพมหานคร รวม 7 แห่ง นอกจากนี้ยังสำรวจรวบรวมและวิเคราะห์หัวเรื่องทาง ประชากรศาสตร์ จาก 3 แหล่ง ได้แก่ หัวเรื่องจาก “หนังสือหัวเรื่องสำหรับหนังสือ ภาษาไทย ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2513 หัวเรื่องจากการรวบรวม หัวเรื่องที่บรรณารักษ์ของห้องสมุด 7 แห่ง ที่ทำการสำรวจ ได้กำหนดขึ้น และหัวเรื่อง จากคำหรือวลีที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในหนังสือและเอกสารในสาขาประชากรศาสตร์ เพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความนิยมในการเลือกใช้หัวเรื่องของผู้ใช้บริการห้องสมุด ผล การศึกษาพบว่าปัญหาสำคัญในการให้หัวเรื่องภาษาไทยสำหรับหนังสือและเอกสาร คือ ปัญหาการขาดแคลนคู่มือการให้หัวเรื่อง-ภาษาไทยในสาขาประชากรศาสตร์ เนื่องจาก บรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะในสาขานี้ไม่มีการประชุมปรึกษาหารือกันในเรื่องการ กำหนดหัวเรื่องเพิ่มเติมขึ้นใช้ให้เป็นแนวทางเดียวกัน หัวเรื่องที่ใช้กันอยู่จึงมีหัวเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับสาขาประชากรศาสตร์น้อยมาก หัวเรื่องไม่ละเอียด ไม่ทันสมัย ศัพท์ที่แปล จากภาษาต่างประเทศบางคำ ไม่เป็นที่รู้จักของผู้ใช้บริการเนื่องจากไม่ใช่ศัพท์บัญญัติที่ แพร่หลาย ผู้ศึกษาจึงได้รวบรวมหัวเรื่องภาษาไทยสาขาประชากรศาสตร์ จากหนังสือหัว- เรื่องภาษาไทย ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2513 จากหัวเรื่องที่บรรณารักษ์ ของห้องสมุด 7 แห่ง กำหนดขึ้นใช้และจากคำหรือวลีที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในหนังสือและ เอกสารสาขาประชากรศาสตร์ได้ทั้งหมด จำนวน 1,305 หัวเรื่อง โดยผู้วิจัยได้นำหัวเรื่อง ทั้งหมดมาจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุดได้ 991 กรณี ผลที่ได้พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดเห็นด้วยกับหัวเรื่องส่วนใหญ่ที่ผู้ทำการศึกษาได้เสนอ เมื่อพิจารณากับ

หัวข้อเรื่องที่มีผู้ตอบเห็นว่าเป็นหัวข้อเรื่องที่เหมาะสม ร้อยละ 90 ขึ้นไป จากผู้ตอบทั้งหมด หัวข้อเรื่องที่มีผู้ตอบเห็นว่าเป็นหัวข้อเรื่องที่เหมาะสมนั้น มีลักษณะการใช้คำแบบธรรมดาเป็นส่วนใหญ่โดยไม่มีการสลับคำหรือใช้หัวข้อเรื่องย่อยประกอบหัวข้อเรื่องใหญ่

มนันยา ขามธาตุ (2531) ศึกษา หัวข้อเรื่องประเภทสลับคำในวรรณคดีของ ผู้เชี่ยวชาญด้านบัตรรายการภาษาไทย ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่ง บัญชีหัวข้อเรื่องภาษาไทยประเภทสลับคำทั้งหมด จากคู่มือการให้หัวข้อเรื่องภาษาไทยที่ ตีพิมพ์เผยแพร่ จำนวน 5 ชื่อเรื่อง ซึ่งมีทั้งหมด 371 หัวข้อเรื่อง มาสร้างแบบสอบถามแบบ แบ่งชั้นอย่างไม่เป็นสัดส่วน (No-proportional stratified random sampling) จำนวน 39 คน วิจัยว่าหัวข้อเรื่องใดควรใช้หรือไม่ควรใช้ หรือไม่แน่ใจว่าควรใช้หรือไม่ ผลการศึกษา พบว่า หัวข้อเรื่องประเภทสลับคำที่ผู้เชี่ยวชาญด้านบัตรรายการภาษาไทย เห็นควรใช้ใน ลักษณะสลับคำ มีจำนวน 11 หัวข้อเรื่อง ไม่ควรใช้ จำนวน 2 หัวข้อเรื่อง และมีความคิดเห็น ไม่สอดคล้องกันว่าควรใช้หรือไม่ควรใช้ จำนวน 358 หัวข้อเรื่อง สำหรับกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็น ไม่สอดคล้องกันว่าควรใช้หรือไม่ควรใช้นั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น สอดคล้องกันว่า ควรใช้ลักษณะหัวข้อเรื่องย่อย จำนวน 2 หัวข้อเรื่องและควรใช้ในลักษณะ กลุ่มคำ จำนวน 4 หัวข้อเรื่อง

เพ็ญแข ประจงใจ (2533) ได้ศึกษาเรื่อง หัวข้อเรื่องภาษาไทยสาขาวิศวกรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้หัวข้อเรื่องภาษาไทยสาขาวิศวกรรมศาสตร์ของบรรณารักษ์ จัดหมู่และทำบัตรรายการห้องสมุดวิศวกรรมศาสตร์ และศึกษาความนิยมในการเลือกใช้ หัวข้อเรื่องภาษาไทยสาขาวิศวกรรมศาสตร์ของนักวิชาการวิศวกรรมศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า หัวข้อเรื่องภาษาไทยสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ที่มีอยู่ในหนังสือคู่มือการให้ หัวข้อเรื่อง ภาษาไทย 3 เล่ม มีเพียง 954 หัวข้อเรื่อง จากหัวข้อเรื่องทั้งหมด 12,307 หัวข้อเรื่อง 1,654 หัวข้อเรื่อง หัวข้อเรื่องจากหนังสือคู่มือมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอสำหรับการกำหนดหัวข้อเรื่อง และ ห้องสมุดด้านวิศวกรรมศาสตร์จึงมีการเพิ่มเติมหัวข้อเรื่องขึ้นใช้เอง หัวข้อเรื่องที่บรรณารักษ์ กำหนดขึ้นใช้เองในห้องสมุดนั้น ใช้ค่านามทั่วไป ใช้การสลับคำ และใช้หัวข้อเรื่องย่อย ประกอบหัวข้อเรื่องใหญ่ แต่นักวิชาการวิศวกรรมศาสตร์นิยมเลือกใช้หัวข้อเรื่องที่มีลักษณะ เป็นค่านามแบบคำผสม เพื่อใช้ค้นหาสารสนเทศ หัวข้อเรื่องที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เอง มีลักษณะทางภาษาที่หลากหลาย สรุปได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีปัญหาในด้านลักษณะ

ของหัวเรื่อง จำนวน 230 หัวเรื่อง (57.11%) กับกลุ่มที่มีปัญหาการใช้ภาษาเป็นคำและวลีที่แตกต่างกัน แต่สื่อความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน มีจำนวน 178 หัวเรื่อง (42.69%) และยังพบว่าลักษณะทางภาษาของหัวเรื่องที่มีลักษณะแตกต่างกันมากที่สุด คือ การใช้หัวเรื่องย่อยประกอบหัวเรื่องใหญ่ จำนวน 174 หัวเรื่อง

อนงค์ คุปตะระกูล (2533) ได้ศึกษา หัวเรื่องภาษาไทยในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหาการใช้หัวเรื่องภาษาไทย สำหรับวัสดุห้องสมุด ในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ของบรรณารักษ์วิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ วิเคราะห์โครงสร้างหัวเรื่องภาษาไทยในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์จากหนังสือหัวเรื่อง และจากหัวเรื่องที่บรรณารักษ์ในสาขานี้กำหนดขึ้นใช้ในห้องสมุด เปรียบเทียบกับ โครงสร้างของหัวเรื่องจากหนังสือหัวเรื่องมาตรฐาน คือ หัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และหัวเรื่องของเซียร์ และรวบรวมหัวเรื่องย่อยภาษาไทยในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า หัวเรื่องภาษาไทยที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เอง จำนวน 1,182 หัวเรื่อง มีหัวเรื่องที่เป็นไปตามเกณฑ์โครงสร้างของหัวเรื่อง จำนวน 955 หัวเรื่อง และพบว่า หัวเรื่องที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองมีลักษณะทางภาษาเป็น คำนาม หรือบางหัวเรื่องใช้ศัพท์ที่แตกต่างกัน แต่มีความหมายพ้องกัน

รัศมิ คำมีอ่อน (2535) ศึกษาเรื่อง การกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยในสาขา พระพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยในสาขาพระพุทธศาสนา โดยศึกษาจากเนื้อเรื่องของ หนังสือภาษาไทยในสาขาพระพุทธศาสนาที่มีในหอสมุด แห่งชาติ และหอสมุดสภาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดัย โดยการวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามแบบ มาตรฐาน ประเมินค่าให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาพระพุทธศาสนา 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสม ของ คำหรือวลีที่สมควรกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยในสาขาพระพุทธศาสนา ผลการศึกษา พบว่า หัวเรื่องของผู้เชี่ยวชาญในสาขาพระพุทธศาสนาเห็นว่าเหมาะสมที่จะนำมากำหนด เป็น หัวเรื่องภาษาไทยในสาขาพระพุทธศาสนามีจำนวนทั้งสิ้น 528 หัวเรื่อง ซึ่งจำแนก ออกเป็น หัวเรื่องใหญ่ 455 หัวเรื่อง หัวเรื่องใหญ่ที่มีหัวเรื่องย่อยแสดงลักษณะของการ เขียน จำนวน 17 หัวเรื่อง หัวเรื่องใหญ่ที่มีหัวเรื่องย่อยแบ่งตามชื่อภูมิประเทศ จำนวน 3

หัวเรื่อง และหัวเรื่องใหญ่ที่มีหัวเรื่องย่อยที่ใช้กำหนดตามหลังหัวเรื่องใหญ่เฉพาะหัวเรื่องนั้น ๆ จำนวน 53 หัวเรื่อง

นพวรรณ วัฒนะนนท์ (2536) ศึกษาเรื่อง การกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยจากคำวิสามานยนามจีน มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาวิธีการที่ถูกต้องในการเขียนทับศัพท์ คำวิสามานยนามจีน เป็นภาษาไทยตามระบบการถ่ายเสียง ภาษาจีนกลางด้วยอักษรโรมันระบบพินอิน (Pinyin) และเพื่อหาเกณฑ์ในการเขียนทับศัพท์คำวิสามานยนามจีน เป็นภาษาไทย สำหรับใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย ผลการศึกษาพบว่า ผู้สอนภาษาจีนกลางในมหาวิทยาลัย และผู้แปลเรื่องเกี่ยวกับจีนที่มีความรู้ภาษาจีนกลางในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการเขียนทับศัพท์ตามระบบการถ่ายเสียงภาษาจีนกลางด้วย อักษร โรมันระบบพินอินเป็นภาษาไทยและรูปแบบการเขียนชื่อชาวจีนเป็นภาษาไทย ผู้วิจัย ได้จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 26 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 22 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.62 ผลการวิจัยพบว่า อักษรไทยที่ผู้ตอบส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 60 เลือกมีจำนวน 30 หน่วยเสียง อักษรไทยที่ผู้ตอบ ส่วนใหญ่น้อยกว่าร้อยละ 60 เลือกมีจำนวน 18 หน่วยเสียง และความนิยมในการเขียนชื่อชาวจีนเป็นภาษาไทย ผู้ตอบส่วนใหญ่ร้อยละ 63.64 เลือกการเขียนชื่อสกุลและชื่อติดกัน ทุกตัว เช่น เต็งเสี่ยวผิง ผู้วิจัย ได้เสนอเกณฑ์ในการเขียนทับศัพท์ภาษาจีนกลางเป็นภาษาไทยตามระบบการถ่ายเสียงภาษาจีนกลาง ด้วยอักษร โรมันระบบพินอิน

พัชรี โชติสุขนธมนตรี (2536) ศึกษาเรื่อง หัวเรื่องภาษาไทยสาขาพลังงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาความนิยมของผู้ใช้ห้องสมุดในการเลือก ใช้คำหรือวลี เพื่อเป็นหัวเรื่องในการค้นคว้าเอกสารสาขาพลังงาน โดยการเก็บรวบรวมคำหรือวลีที่ใช้แพร่หลายในเอกสารสาขาพลังงานละสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมาจัดทำแบบสอบถาม สืบหาความนิยมจากผู้ใช้บริการห้องสมุด ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าและวิจัยในสาขาพลังงานหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวนแบบสอบถาม 80 ชุด ได้รับคืน 72 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90 จำนวนคำศัพท์ 498 คำ แต่เมื่อแยกคำศัพท์ที่มีการเขียนตัวสะกดต่างกัน ใช้คำศัพท์แตกต่างกันแล้ว ได้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ 551 คำ คำศัพท์ภาษาไทย 593 คำสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ คำร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า คำศัพท์ภาษาไทยสาขาพลังงานที่ผู้ใช้ห้องสมุดพิจารณาว่า มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็น หัวเรื่องที่มีความถี่มากกว่า ร้อยละ

60 จำนวน 427 คำ คิดเป็นร้อยละ 72 ของคำศัพท์ภาษาไทยซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานว่า คำหรือวลีที่เลือกสรรจากเอกสาร จะสอดคล้อง กับความนิยมของนักวิชาการในการ เลือกสรรคำหรือวลีมา เป็นหัวเรื่องในการค้นคว้า นอกจากนี้ยังพบว่า คำที่ได้รับ การ พิจารณาว่า มีความเหมาะสมมากจะมีลักษณะเป็นคำสั้น ๆ เป็นคำนาม คำผสมทั่วไป คำที่รู้จักแพร่หลายแล้ว ในการนี้ ผู้วิจัยได้นำศัพท์สาขาพลังงาน ที่ได้รับความนิยมมาจัดทำ เป็นบัญชีหัวเรื่องภาษาไทยสาขาพลังงาน ประกอบด้วย หัวเรื่องใหญ่ และรายการโยงคำ ที่ไม่ใช่เป็นหัวเรื่อง ไปยังคำที่ใช้เป็นหัวเรื่อง ซึ่งประกอบด้วยคำหรือวลี ที่ใช้เป็นหัวเรื่อง 314 คำ คำหรือวลีที่จัดทำเป็นรายการโยง 124 คำ รวมทั้งสิ้น 438 คำ

พุทธชาติ เฒ่น โผน (2536) ศึกษาเรื่อง รายงานการวิจัยหัวเรื่องภาษาไทยด้าน- พุทธศาสนา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้หัวเรื่องและรวบรวมหัวเรื่องภาษาไทยด้าน- พุทธศาสนา โดยรวบรวมหัวเรื่องจากคู่มือการให้หัวเรื่องหนังสือภาษาไทย จำนวน 4 เล่ม และหัวเรื่องภาษาไทยด้านพุทธศาสนา จากห้องสมุดจำนวน 9 แห่ง นำมาสร้าง แบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ และบรรณารักษ์ พิจารณาความเหมาะสมของหัวเรื่องที่ สมควรกำหนดใช้เป็นหัวเรื่องภาษาไทยทางพุทธศาสนา ผลการศึกษาพบว่า หัวเรื่องที ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ เห็นว่าเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นหัวเรื่องได้ จำนวน 500 หัวเรื่อง (86.51%) ส่วนหัวเรื่องที่ไม่เหมาะสมจะนำมาใช้ ควรจะปรับปรุงแก้ไขมีจำนวน 35 หัวเรื่อง (6.06%) และหัวเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องนำมาใช้มีจำนวน 43 หัวเรื่อง (7.43%)

พิไลรัตน์ เทียนหัด (2539) ศึกษาเรื่อง หัวเรื่องภาษาไทยในกฎหมายแพ่งและ พาณิชย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้หัวเรื่อง ภาษาไทยในกฎหมายแพ่งและพาณิชย ของห้องสมุดกฎหมายในด้านการแบ่งประเภทของหัวเรื่องและลักษณะการใช้ศัพท์ ตลอดจนความต้องการหัวเรื่องภาษาไทยในกฎหมายแพ่งและพาณิชยของ นักกฎหมาย ในด้านการแบ่งกลุ่มเรื่อง ประเภท และลักษณะการใช้ศัพท์ ผลการศึกษาพบว่า ห้องสมุด- กฎหมายส่วนใหญ่ให้หัวเรื่อง ภาษาไทยในกฎหมายแพ่งและพาณิชยที่เป็นหัวเรื่องใหญ่ ที่เป็นคำคำเดียว และมีลักษณะการใช้ศัพท์อิสระมากที่สุด สำหรับความต้องการในด้ว นการแบ่งกลุ่มหัวเรื่องกฎหมาย แพ่งและพาณิชยของนักกฎหมายเห็นว่ากลุ่มหัวเรื่องใหญ่ จำนวน 37 กลุ่ม ที่ผู้วิจัยกำหนดมีความละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ในด้านประเภท ของหัวเรื่องนักกฎหมายต้องการหัวเรื่องใหญ่ที่เป็นคำคำเดียวมากกว่าหัวเรื่องใหญ่

ประกอบหัวเรื่องย่อย ส่วนในด้านลักษณะการใช้ศัพท์ นักกฎหมายต้องการศัพท์ควบคุมมากที่สุด

เพ็ญพิมล คงมนต์ (2539) ศึกษาเรื่อง หัวเรื่องภาษาไทยสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยสาขาสาธารณสุขศาสตร์ของห้องสมุดทางด้าน สาธารณสุขศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ในด้านคู่มือที่ใช้วิธีการกำหนดหัวเรื่อง และปัญหาในการกำหนดหัวเรื่อง รวบรวมและเปรียบเทียบ หัวเรื่องที่ปรากฏในหนังสือ คู่มือการให้หัวเรื่องภาษาไทย และหัวเรื่องที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองในห้องสมุดทางด้านสาธารณสุขศาสตร์ ในด้าน ประเภทของหัวเรื่อง และลักษณะทางภาษาที่ใช้ และศึกษา ความต้องการใช้หัวเรื่องภาษาไทยของนักวิชาการสาธารณสุขศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจหัวเรื่อง แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ใช้หนังสือคู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของคณะอนุกรรมการกลุ่มวิเคราะห์ เลขหมู่และทำบัตรรายการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา; Library of Congress Subject Headings และ Medical Subject Headings บรรณารักษ์ใช้วิธีการกำหนดหัวเรื่องโดยการพิจารณาชื่อเรื่องของสิ่งพิมพ์ ใช้คำที่ปรากฏในหนังสือคู่มือหัวเรื่อง และเป็นคำที่นักวิชาการในสาขาสาธารณสุขศาสตร์ใช้ ผลการศึกษาพบว่า หัวเรื่องมีจำนวนน้อย ไม่ทันสมัย และเป็นหัวเรื่องกว้าง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง หัวเรื่องส่วนใหญ่ที่ ปรากฏในหนังสือคู่มือเป็นหัวเรื่องใหญ่ มีลักษณะเป็นค่านามที่เป็นคำผสม หัวเรื่องส่วนใหญ่ที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองเป็นหัวเรื่องย่อย และมีลักษณะเป็นค่านามที่เป็นคำผสม นักวิชาการสาธารณสุขศาสตร์ต้องการหัวเรื่องที่เหมาะสม และมีลักษณะเป็นค่านามที่เป็นคำผสม เพื่อใช้ค้นหาสารนิเทศ

สิรินธร เดชการ (2540) ศึกษาเรื่อง การสร้างและประเมินศัพท์สัมพันธ์สาขาคลาดทุน วัตถุประสงค์เพื่อสร้างศัพท์สัมพันธ์ภาษาอังกฤษและภาษาไทย ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเงินด้านตลาดทุนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเอกสารและ ความต้องการของผู้ใช้และเพื่อประเมินผลศัพท์สัมพันธ์ภาษาอังกฤษและภาษาไทยในสาขา วิชาเศรษฐศาสตร์การเงินด้านตลาดทุนที่สร้างขึ้น โดยศึกษาผลจากการสำรวจความนิยมในการเลือกใช้คำ หรือวลีของผู้เชี่ยวชาญ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาทางเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและเอกสารสาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์การเงินด้านตลาดทุน ส่วนที่สองเป็นการสำรวจ โดยการรวบรวมคำหรือวลีที่ได้จากเอกสารสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเงินด้านตลาดทุน แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่าเป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเงินด้านตลาดทุน นำมาจัดทำแบบสอบถามสำรวจความนิยมในการเลือกใช้คำหรือวลีของผู้เชี่ยวชาญ และคำศัพท์มาความสัมพันธ์ เพื่อสร้างศัพท์สัมพันธ์สาขาดตลาดทุน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 20 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 20 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณหาค่าร้อยละ คำหรือวลีที่มีความถี่ใกล้เคียงร้อยละ 60 หรือคำที่มีความถี่มากที่สุดถือว่าคำหรือวลีนั้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมในการนำไปจัดทำศัพท์สัมพันธ์สาขาดตลาดทุน ผลจากการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกผลการวิจัยด้านสถานภาพพบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ประสบการณ์การทำงานระหว่าง 3-7 ปี ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศัพท์สัมพันธ์จำนวน 368 คำพบว่าคำศัพท์ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมทั้งหมดจำนวน 342 คำ คำศัพท์ที่ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าเหมาะสม กับคำศัพท์ภาษาไทยคำใด จำนวน 16 คำ และผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าควรทับศัพท์ภาษาอังกฤษ จำนวน 10 คำ ส่วนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะว่าควรระบุดึงการใช้ประโยชน์จากแบบสอบถาม คำศัพท์บางคำสามารถตีความหรือใช้คำจำกัดความที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับ สถานการณ์หรือธุรกิจที่ใช้ และการมองภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามอาจแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า การใช้บัตรรายการเพื่อค้นหาสารนิเทศในห้องสมุด ผู้ใช้ประสบปัญหา คือ การกำหนดหัวเรื่องไม่รัดกุมดีพอ ผู้ใช้ไม่ทราบวิธีการใช้บัตรรายการ และไม่เข้าใจข้อความในบัตรรายการที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้ในห้องสมุด

พิมลอร ดันหัน (2545) ศึกษา หัวเรื่องภาษาไทยทางด้าน โรคเอดส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหัวเรื่องภาษาไทยเกี่ยวกับโรคเอดส์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเอกสาร และความต้องการของผู้ใช้ และเพื่อประเมินหัวเรื่องภาษาไทยเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่สร้างขึ้น โดยการรวบรวมคำหรือวลีหัวเรื่องภาษาไทยจากหนังสือ เอกสาร งานวิจัย และบทความทางด้าน โรคเอดส์ที่ใช้ในห้องสมุดหรือศูนย์ข้อมูลเฉพาะทางด้านการแพทย์และสังคมศาสตร์ แล้วนำคำหรือวลีที่เป็นภาษาไทยทางด้านโรคเอดส์ มาจัดทำแบบประเมินความนิยมในการเลือกใช้คำหรือวลี โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน คำที่นำมาใช้ได้แก่คำที่

ผู้เชี่ยวชาญเลือกใช้ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาจัดทำแบบประเมินส่งให้บรรณารักษ์ห้องสมุดทางการแพทย์ สาธารณสุข และหน่วยงานเฉพาะทางด้านโรคเอดส์ จำนวน 8 คน เพื่อไปประเมินการใช้คำหรือวลีที่ต้องการ ผลการศึกษาพบว่าคำหรือวลีที่รวบรวมจากเอกสาร จำนวน 363 คำ ผู้เชี่ยวชาญได้เลือกคำหรือวลีที่เหมาะสมเป็นหัวเรื่อง จำนวน 222 คำ และเพิ่มคำอีก จำนวน 344 คำ รวม 566 คำ แล้วนำไปให้บรรณารักษ์ประเมินเพื่อใช้เป็นหัวเรื่องทางด้านโรคเอดส์ พบว่าบรรณารักษ์เลือกคำที่เป็นหัวเรื่อง 217 คำ แนะนำคำเพิ่มเติม 23 คำ จากการศึกษาครั้งนี้พบข้อแตกต่างของการเลือกคำหรือวลีที่นำมาเป็นหัวเรื่อง โดยบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้คือบรรณารักษ์จะเลือกคำที่ปรากฏในเอกสาร ส่วนผู้เชี่ยวชาญจะเลือกคำจากประสบการณ์ของตนเอง

วิภา จาริวังศ์ไพบุลย์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาหัวเรื่องภาษาไทยสาขา ศิลปะ: การสร้างบัญชีคำ การศึกษาลักษณะทางภาษา และความสัมพันธ์กับการค้นคืนสารสนเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบัญชีหัวเรื่องภาษาไทยสาขาศิลปะ ลักษณะคำหัวเรื่องสาขาศิลปะ ในด้านภาษา วิธีการกำหนดคำขึ้นเป็นหัวเรื่อง การกำหนดคำหัวเรื่องสาขาศิลปะกับการค้นคืนสารสนเทศ และการเลือกใช้คำหรือวลีเพื่อกำหนดขึ้นเป็นหัวเรื่องภาษาไทยสาขาศิลปะ ผลการวิจัยพบว่า บัญชีหัวเรื่องสาขาศิลปะ มีจำนวนเพียง 1,420 คำ (ไม่นับรวมคำหัวเรื่องเทียบเคียงชื่อศิลปินชาวต่างประเทศ 313 คำ) การจำแนกหัวเรื่องในบัญชีคำพบว่าเป็นหัวเรื่องที่มีอยู่เดิม ทั้งหมด 1,075 คำ คิดเป็นร้อยละ 75.70 กับหัวเรื่องที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่จำนวน 345 คำ คิดเป็นร้อยละ 24.30 ของจำนวนหัวเรื่องทั้งหมด การวิเคราะห์ลักษณะทางภาษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นคำเดี่ยว วลีและคำผสม มีจำนวน 746 คำ (ร้อยละ 52.54) รองลงมาได้แก่ หัวเรื่องลักษณะต่าง ๆ คือหัวเรื่องหลักที่มีหัวเรื่องย่อยขยาย จำนวน 342 คำ (ร้อยละ 24.08) หัวเรื่องคำเดี่ยวที่มีคำว่า “ในศิลปะ” “ในศิลปกรรม” “ในสถาปัตยกรรม” “ในการตกแต่งภายใน” ประกอบ จำนวน 190 คำ (ร้อยละ 13.38) หัวเรื่องเชื่อมด้วยคำว่า “กับ” “และ” จำนวน 131 คำ (ร้อยละ 9.23) และหัวเรื่องที่มีคำขยายในวงเล็บ [ ] จำนวน 11 คำ (ร้อยละ 0.77) หัวเรื่องทีกลับเอาคำที่มีใจความสำคัญขึ้นต้นมีเครื่องหมายจุดภาคกัน ไม่มีการใช้เป็นหัวเรื่อง องค์ประกอบภายใต้บัญชีหัวเรื่องพบว่าหัวเรื่องสาขาศิลปะซึ่งเป็นคำหลักที่ได้จากการวิจัย 1,420 คำ (ไม่รวมคำหัวเรื่องที่เป็นคำเทียบเคียงชื่อศิลปินชาวต่างประเทศ) แยกเป็นหัวเรื่องที่ไม่มี

ความสัมพันธ์ (NT/BT/RT) กับหัวเรื่องอื่น ๆ (Orphan words) 706 คำ (ร้อยละ 49.72) คำที่มีความสัมพันธ์กับคำอื่น ๆ 714 คำ (ร้อยละ 50.28) ลักษณะทางภาษากับการค้นคืนพบว่าช่องทางการเข้าถึงหัวเรื่องในบัญชีของกลุ่มคำหัวเรื่องหลัก 6 คำ ได้แก่ “ศิลปะ” “จิตรกรรม” “ประติมา” “สถาปัตยกรรม” “การตกแต่ง” “การออกแบบ” มีจำนวน 922 คำ คิดเป็นร้อยละ 64.93 มากกว่าร้อยละ 50 และลักษณะการกำหนดหัวเรื่องสาขาศิลปะพบว่า มีรายการคำหัวเรื่องได้หลากหลายด้วยการใช้คำว่า “ในศิลปะ” “ในศิลปกรรม” ขยายหัวเรื่องใหญ่ และการกำหนดคำขึ้นเป็นหัวเรื่องทางศิลปะ มีการนำคำหลักสาขาศิลปะมากำหนดเป็นหัวเรื่องเพื่อช่วยสื่อความให้มีความชัดเจนสำหรับคนทั่วไป

ทวิ มานะธารง (2550) ศึกษาเรื่อง หัวเรื่องภาษาไทยด้านคนพิการ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อสร้างหัวเรื่องภาษาไทยเกี่ยวกับความพิการให้สอดคล้องกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศและความต้องการของผู้ใช้ (2) เพื่อประเมินผลหัวเรื่องสำหรับคนพิการที่สร้างขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมคำหรือวลีที่จะใช้เป็นหัวเรื่องภาษาไทยด้านคนพิการจากหนังสือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย รวม 4 รายการ แหล่งข้อมูลหัวเรื่องภาษาไทยทางด้านคนพิการที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับสาขาความพิการ จำนวน 8 แห่ง และจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ รวม 46 รายการ แล้วประเมินการใช้คำหรือวลีที่ต้องการโดยการสำรวจความนิยมในการเลือกใช้คำของผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานด้านคนพิการ และบรรณารักษ์ศูนย์สารสนเทศหรือห้องสมุดด้านคนพิการ ซึ่งผลวิจัยพบว่า (1) ได้หัวเรื่องภาษาไทยทางด้านคนพิการที่ผ่านการประเมิน จำนวน 839 คำ (2) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านคนพิการ มีความต้องการใช้หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนามและเป็นหัวเรื่องทั่วไปมากที่สุด รองลงมาเป็นหัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนามและเป็นหัวเรื่องเฉพาะ และหัวเรื่องใหญ่ ประกอบหัวเรื่องย่อย สำหรับสิ่งพิมพ์ที่มีความเฉพาะเจาะจง โดยใช้เครื่องหมาย (--) ค้นตามลำดับ (3) การกำหนดศัพท์ที่ใช้เป็นหัวเรื่องทางด้านคนพิการ สิ่งที่บรรณารักษ์คำนึงถึงสูงสุด คือ คำที่ปรากฏในหนังสือคู่มือหัวเรื่องที่ห้องสมุดใช้ รองลงมาคือ คำที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์ทางด้านคนพิการและคำศัพท์จากที่ประชุมบรรณารักษ์ กลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และคำที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางด้านคนพิการ (4) หลักเกณฑ์การพิจารณาเพิ่มหัวเรื่องภาษาไทยทางด้าน

คนพิการขึ้นใช้เอง บรรณารักษ์ใช้คำทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศ มากที่สุด รองลงมา คือ ค้นจากหนังสืออ้างอิงหรือเว็บไซต์ทางด้านคนพิการและสอบถามนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านคนพิการ และค้นจากหลักสูตรทางด้านคนพิการ ตามลำดับ

สุทธารัตน์ คำโสภา (2550) ได้ศึกษาเรื่อง หัวเรื่องภาษาไทยด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อสร้างหัวเรื่องภาษาไทยด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเอกสารและความต้องการของผู้ใช้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (2) เพื่อประเมินหัวเรื่องภาษาไทยด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้น (3) เปรียบเทียบหัวเรื่องภาษาไทยด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้นกับคำศัพท์ของหน่วยงานที่จัดทำศัพท์ด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย 2 แห่งคือ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสมาคมวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย (สวสท.) ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมคำหรือวลีที่จะใช้เป็นหัวเรื่องภาษาไทยด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากรายงานการศึกษาโครงการทางด้านนี้ ทั้งหมด 22 ประเภท จำนวน 130 รายชื่อ แล้วประเมินการใช้คำหรือวลีที่ต้องการ โดยการสำรวจความนิยมในการเลือกใช้คำของผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม และบรรณารักษ์ศูนย์สารสนเทศหรือห้องสมุดด้านสิ่งแวดล้อม จากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับคำศัพท์ของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมทั้งสองหน่วยงาน ซึ่งผลวิจัยพบว่าคำหรือวลีที่ผู้วิจัยรวบรวมจากเอกสารที่เป็นรายงานโครงการด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม มีจำนวน 710 คำ มีคำที่ผู้เชี่ยวชาญนิยมใช้เป็นหัวเรื่องภาษาไทย จำนวน 582 คำ คำเสนอแนะ 283 คำ เมื่อนำคำมาผ่านการพิจารณาจากบรรณารักษ์แล้วถือเป็นคำที่นิยมใช้เป็นหัวเรื่องภาษาไทยด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จำนวน 338 คำ มีคำเสนอแนะทั้งหมด 135 คำ เป็นคำเสนอแนะให้ “ดูเพิ่มเติมที่” จำนวน 37 คำ และคำที่ไม่ใช้แต่ให้ใช้คำอื่นแทนว่า “ดูที่” จำนวน 98 คำ ส่วนคำที่ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์นิยมใช้ตรงกับคำศัพท์ของทั้งสองหน่วยงาน มีจำนวน 157 คำ และ 112 คำ ตามลำดับ ซึ่งในผลการวิจัยครั้งนี้ พบข้อแตกต่างของคำที่ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์เสนอแนะ โดยผู้เชี่ยวชาญจะมีการเสนอแนะคำในอัตราส่วนมากกว่าบรรณารักษ์ เหตุผลสรุปได้ว่าผู้เชี่ยวชาญมักใช้คำที่ได้จากประสบการณ์การทำงานและความคุ้นเคยของตนเอง ในขณะที่บรรณารักษ์จะ

เลือกใช้คำที่คิดขึ้นเอง และส่วนหนึ่งเลือกใช้คำที่ปรากฏในเอกสาร และเมื่อนำคำที่ใช้ให้ใช้เป็นหัวเรื่องภาษาไทยด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม มาเปรียบเทียบกับของหน่วยงานที่จัดทำคำศัพท์ด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว ผลปรากฏว่าคำที่ใช้เป็นหัวเรื่องภาษาไทยด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมนี้ ส่วนใหญ่ยังไม่มีปรากฏในคู่มือหรือในเว็บไซต์

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง

Kanwischer (1975) ได้ศึกษาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกันปัญหาต่าง ๆ ในการให้หัวเรื่อง ลักษณะการตัดแปลงและการเพิ่มเติมหัวเรื่องขึ้นใช้เอง ปัญหาต่าง ๆ ในการให้หัวเรื่อง ลักษณะการตัดแปลงและการเพิ่มเติมหัวเรื่องขึ้นใช้เอง การสอนนักศึกษาเกี่ยวกับหัวเรื่อง ระบบการจัดเรียงบัตรรายการ การรับฟังปัญหาต่าง ๆ ระหว่างบรรณารักษ์แผนกจัดทำบัตรรายการและบรรณารักษ์แผนกบริการตอบคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับหัวเรื่อง คือ การกำหนดหัวเรื่องขึ้นใช้เอง และความยุ่งยากสับสนในการใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ เช่น จุดภาค วงเล็บ ซึ่งทำให้ผู้ใช้หัวเรื่องเกิดความเข้าใจผิดได้

Godert (1980) ศึกษาเรื่องหัวเรื่องสำหรับวรรณกรรมทางด้านคณิตศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ศัพท์ทางคณิตศาสตร์และฝึกการให้หัวเรื่อง และศึกษาวิธีช่วยในการวิเคราะห์หัวเรื่องเอกสาร โดยศึกษาเปรียบเทียบวิธีการของหน่วยงานวิเคราะห์เฉพาะทาง ฝ่ายวิเคราะห์หัวเรื่อง สมาคมคณิตศาสตร์อเมริกัน และงานทำดัชนี โดยเปรียบเทียบจากคู่มือการให้หัวเรื่องของ LC และ PRECIS การศึกษาพบว่า มีความเป็นไปได้ในการเพิ่มคุณภาพและความตรงกันในการทำดัชนีวรรณกรรมทางคณิตศาสตร์ของห้องสมุดและศัพท์สัมพันธ์ทางด้านคณิตศาสตร์ตามกฎของ PRECIS ส่วนฝ่ายวิเคราะห์หัวเรื่องของสมาคมคณิตศาสตร์อเมริกันมีความประสงค์ที่จะใช้คำจากผู้เขียนหนังสือเป็นหัวเรื่อง

Krieger (1982) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของอาจารย์ผู้สอนกับอิทธิพลของหนังสือตำราที่มีต่อการเลือกคำแทนเนื้อเรื่องของนิสิต วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า แต่ละคนได้เรียนรู้ศัพท์เฉพาะสาขาวิชาอย่างไร และเพื่อพิจารณาผลที่ได้ในการนำไปกำหนดบรรณานุกรมและเครื่องมือการค้นคืนข้อมูลอื่น ๆ ได้หรือไม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาคณะ

รัฐศาสตร์และนักศึกษาคณะสัตวศาสตร์ที่กำลังทำรายงาน ให้บอกคำที่จะเข้าถึงเนื้อหา
ของเรื่องที่กำลังทำรายงาน โดยระบุว่าคำนั้น ๆ ได้มาจากที่ใด เช่น จากอาจารย์ การอ่าน
หรือคำศัพท์ทั่วไป แล้วนำคำหรือวลีที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหัวเรื่องที่ใช้ใน
หนังสือหัวเรื่องของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 8 ผลการศึกษาพบว่า คำที่
นักศึกษาคณะสัตวศาสตร์นำไปใช้ในการสืบค้นเป็นคำที่ได้รับจากอาจารย์ผู้สอนมากกว่า
มาจากตำราเรียน แต่คำที่ใช้ได้กับเครื่องมือสืบค้นเป็นคำที่กำหนดจากตำราเรียนมากกว่า
จากอาจารย์ผู้สอน สำหรับคำที่นิสิตคณะรัฐศาสตร์นำไปใช้สืบค้นเป็นคำที่ได้จากตำรา
เรียนมากกว่าจากอาจารย์ผู้สอน ซึ่งมีผลตรงกันข้าม

Leibtag (1982) ศึกษาเรื่องการปรับปรุงหัวเรื่องสำหรับห้องสมุดเฉพาะด้าน
สุขภาพประชากรแม่และเด็ก ของโรงเรียนการอนามัยและสาธารณสุข John Hopkins
วิธีการประเมินการกำหนดหัวเรื่องในการเข้าถึงเอกสาร ใช้หัวเรื่องของ LC (Library of
Congress Subject Headings) แต่การใช้หัวเรื่อง LC ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาทั้งหมด
เนื่องจากขาดความเป็นหัวเรื่องเฉพาะทาง ห้องสมุดจึงต้องเลือกใช้คู่มือการกำหนด
หัวเรื่องขึ้นใหม่แทน คือ The Family Planning/Population Thesaurus ของศูนย์ประชากร
โคโรไลน่า (Carolina Population Center) และหัวเรื่องทางการแพทย์ (Medical Subject
Heading) หรือ MeSH NLM (National Library of Medical) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า
รายการหลักที่ได้มีการปรับปรุงขึ้นใช้ในห้องสมุดจะช่วยให้ผู้ใช้ค้นข้อมูลของห้องสมุด
ได้ดี และการใช้หัวเรื่องเฉพาะ หรือ MeSH ช่วยในการเปลี่ยนแปลงบัตรรายการให้ผู้ใช้
ได้เข้าถึงข้อมูลเฉพาะได้ง่ายและสะดวกที่สุดกว่าการใช้หัวเรื่องทั่ว ๆ ไปจาก LC และ
พบว่าหนังสือคู่มือหัวเรื่องทางการแพทย์ที่เหมาะสม คือ Medical Subject Heading
เนื่องจากผู้ใช้หัวเรื่องจาก MeSH เป็นหลัก เพราะคำที่ใช้ค้นสามารถใช้ค้นได้ทั้ง
บัตรรายการและบรรณานุกรมแบบ Online โดยผ่านทางระบบ NLM นอกจากนี้ยังพบว่า
หัวเรื่องที่มีความหมายใกล้เคียงกัน แต่ความหมายต่างกัน ผู้กำหนดหัวเรื่องควรทำ
รายการโยง “See” และ “See also” สำหรับหัวเรื่อง 2 หัวเรื่อง เพื่อความสะดวกแก่ผู้ใช้

Nichol (1984) ศึกษาหัวเรื่องคาทอลิก (Catholic Subject Headings--CSH) เพื่อ
ศึกษาถึงการใช้ CSH ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยคาทอลิก เปรียบเทียบกับ
หัวเรื่องของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Subject Headings--LCSH)

ผลการศึกษาพบว่า หัวเรื่องของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันที่เกี่ยวข้องกับด้านคาทอลิก มีจำนวนน้อยและไม่ละเอียดเพียงพอ หัวเรื่องที่ใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยคาทอลิกที่มีการเรียนการสอนทางด้านคาทอลิก เป็นหัวเรื่องที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองจะมีความละเอียด ครอบคลุมเนื้อหาทางด้านคาทอลิกได้อย่างทั่วถึงกว่า

Lester (1989) ศึกษาผลการจัดคู่คำระหว่างคำศัพท์ที่ผู้ใช้บริการนำมาใช้ค้นคว้า กับคำศัพท์ในหนังสือหัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงวิธีการเข้าถึงเนื้อเรื่องในระบบออนไลน์ พบว่า ลักษณะคำศัพท์ที่ผู้ใช้นำมาเป็นคำค้นในการสืบค้นจากฐานข้อมูล เป็นคำสั้นคำเดียว มากกว่ากลุ่มคำ นอกจากนี้นิยมคำเอกพจน์ นิยมใช้ชื่อบุคคลและชื่อภูมิศาสตร์มาประกอบการสืบค้นด้วย

McClellan (2003) ได้ศึกษาหัวเรื่องสำหรับหนังสือหายากของ OCLC: กรณีศึกษา โดยการสำรวจข้อมูลหัวเรื่องจากหนังสือหายากจำนวน 232 รายการ และมีจำนวน 31 รายการที่ไม่มีการกำหนดหัวเรื่องซึ่งจำเป็นต้องมีหัวเรื่อง ผลการศึกษาพบว่า มีหัวเรื่องจำนวนทั้งหมด 791 หัวเรื่อง โดยแบ่งเป็น หัวเรื่องหลัก 428 หัวเรื่อง หัวเรื่องย่อย 363 หัวเรื่องและหัวเรื่องที่มีความขัดแย้งกัน 69 หัวเรื่องซึ่งเป็นหัวเรื่องที่ยกเลิกไปแล้ว มีความผิดพลาดร้อยละ 9 โดยแบ่งเป็นความผิดพลาดจากการพิมพ์ ร้อยละ 1 และหัวเรื่องที่ขัดแย้งกันร้อยละ 8 ปัญหาในการศึกษานี้คือประชากรกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อย อย่างไรก็ตามจากการศึกษาผลรวมทั้งหมดแสดงว่าควรให้ความสำคัญกับข้อมูลสำหรับหนังสือหายากเทียบเท่ากับข้อมูลอื่น ๆ

Haddock (2005) ศึกษาเรื่อง การกำหนดหัวเรื่องและศัพท์สัมพันธ์สำหรับโครงการข้อมูลดิจิทัล: รายงานการสำรวจจากการแปลงข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล สไลด์จากสถาปัตยกรรม การออกแบบภายในและเฟอร์นิเจอร์ และประวัติเครื่องแต่งกายในรูปแบบ CD-ROM เป็นความร่วมมือของโครงการ Teaching and Learning with Technology (TLT) ของมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมิชิแกน ภายใต้ชื่อโครงการ Digital Transfer of Slides from Architecture, Interiors, and Furniture และ History of Costume to CD-ROM ระหว่างปีการศึกษา 2001-2002 โดยศึกษาเปรียบเทียบรายการหัวเรื่อง ศัพท์สัมพันธ์ทางด้านศิลปะ จาก 4 แหล่ง คือ (1) Thesaurus for graphic materials (TGM) (2) Art and

architecture thesaurus (AAT) (3) Library of congress subject heading (LCSH) และ (4) Bibliography of the history of art subject headings (BHA) วัตถุประสงค์คือ เพื่อเลือกคำศัพท์มาตรฐานจาก 4 แหล่งใช้ทำดัชนีในโครงการนี้และโครงการรูปภาพดิจิทัลในอนาคต ผลการศึกษาคือ (1) ผลจากการสำรวจคำศัพท์ทั้งหมด 596 คำมาจาก TGM มากที่สุดคือ ร้อยละ 34 รองลงมาคือ LCSH และ AAT ตามลำดับ (2) ความตรงกันจากคำศัพท์ทั้งหมด 499 คำมาจาก AAT มากที่สุด รองลงมาคือ BHA และ LCSH ตามลำดับ (3) ความแตกต่างและมีความเฉพาะของคำมากที่สุดมาจาก TGM รองลงมาคือ AAT และ LCSH ตามลำดับ (4) ไม่พบคำศัพท์ใน BHA มากที่สุด รองลงมาคือ LCSH และ TGM ตามลำดับ

สรุปผลของการศึกษาวรรณกรรม

1. ปัญหาส่วนใหญ่ของบรรณารักษ์งานวิเคราะห์หมวดหมู่และกำหนดหัวเรื่องในการกำหนดหัวเรื่องคือ คู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องมีน้อย และหัวเรื่องที่มีในคู่มือไม่ทันสมัย ทำให้บรรณารักษ์ต้องกำหนดหัวเรื่องใช้เองโดยการวิเคราะห์จากเอกสารและสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา
2. การกำหนดหัวเรื่องของบรรณารักษ์ห้องสมุดในสาขาวิชานั้น ๆ มักใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องของ “หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย” ของคณะอนุกรรมการกลุ่มวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
3. วิธีการวิจัยเกี่ยวกับหัวเรื่องเฉพาะสาขาวิชา ส่วนมากสำรวจความนิยมใช้หัวเรื่องของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา และกลุ่มบรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับสาขาวิชานั้น ๆ โดยการสำรวจความนิยมในการใช้หัวเรื่อง ใช้เอกสาร คู่มือหัวเรื่อง ฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมออนไลน์ หนังสือตำรา พจนานุกรม รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความทางวิชาการ
4. กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ที่ใช้ในการสำรวจความนิยมใช้หัวเรื่องเฉพาะสาขาวิชา คือ บรรณารักษ์งานวิเคราะห์หมวดหมู่และกำหนดหัวเรื่อง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา และผู้ใช้บริการห้องสมุด

5. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาส่วนใหญ่มีความต้องการใช้หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นค่านามและเป็นหัวเรื่องทั่วไป

6. ในการพิจารณาคำที่เหมาะสมควรใช้เป็นหัวเรื่อง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา มักใช้คำที่ได้จากประสบการณ์การทำงานและความคุ้นเคยของตนเอง ส่วนบรรณารักษ์ จะเลือกใช้ตามคู่มือหัวเรื่อง และเลือกใช้คำที่ปรากฏในเอกสาร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว” ผู้วิจัยได้ กำหนดขั้นตอน และรายละเอียดการวิจัย ดังนี้

1. ระเบียบวิธีที่ใช้ในการวิจัย
2. ประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระเบียบวิธีที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อสำรวจ และรวบรวม คำ วลี และ หัวเรื่อง จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 3 ประเภท คือ

1.1 สำรวจจากแหล่งข้อมูล หนังสือคู่มือหัวเรื่องภาษาไทย 2 รายการ ได้แก่

1.1.1 หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย จัดทำโดยคณะอนุกรรมการ

กลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2547

1.1.2 หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย จัดทำโดย รองศาสตราจารย์

พวา พันธุ์เมฆา พ.ศ. 2542

1.1.3 ฐานข้อมูล “หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย” จัดทำโดยฝ่าย

วิเคราะห์วัสดุสารสนเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.2 สำรวจจากแหล่งข้อมูลหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวที่ บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เอง จากการรวบรวมหัวเรื่องในฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว รวม 7 แห่ง ได้แก่

1.2.1 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2.2 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.2.3 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล

1.2.4 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

1.2.5 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2.6 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหงสำนักบรรณสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

1.3 สํารวจจากแหล่งข้อมูลประเภท หนังสือตำรา พจนานุกรม งานวิจัย
วิทยานิพนธ์ และบทความวิชาการ รวม 42 รายการ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมข้อมูลและ
สารสนเทศการท่องเที่ยว แบ่งตามประเภทดังนี้

1.3.1 หนังสือตำรา 8 รายการ

1.3.2 พจนานุกรม 2 รายการ

1.3.3 งานวิจัย 5 รายการ

1.3.4 วิทยานิพนธ์ 12 รายการ

1.3.5 และบทความทางวิชาการ 15 รายการ

ตาราง 1

จำแนกกลุ่มประชากรแหล่งทรัพยากรสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยว

ประเภทกลุ่มประชากร	จำนวนรายการ	รายการที่	จำนวนคำที่ได้
1. หนังสือคู่มือหัวเรื่องภาษาไทย	3	1-3	750
2.ฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	7	4-10	418
3. พจนานุกรมด้านการท่องเที่ยว	2	11-12	273
4. หนังสือคำรทางด้านการท่องเที่ยว	8	13-20	600
5. งานวิจัยทางด้านการท่องเที่ยว	5	21-25	52
6. วิทยานิพนธ์ทางด้านการท่องเที่ยว	12	26-37	73
7. บทความวารสารทางด้านการท่องเที่ยว	15	38-52	29
รวม	52		2,195
เมื่อพิจารณาคำที่ซ้ำกันและตัดคำที่ซ้ำกันได้ทั้งหมด			1,089

2. การวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยสำรวจและรวบรวมคำหรือวลีจากแหล่งข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว มาคัดเลือก สรุปรูป และจัดทำเป็นตารางรายการหัวเรื่องเพื่อสร้างแบบประเมินหัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยวขึ้น โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ

2.1 นำคำ วลี หรือหัวเรื่อง ที่ได้จากการสำรวจที่มีความถี่ 1 ครั้งขึ้นไป นำมาใช้เป็นหัวเรื่อง

2.2 เลือกคำภาษาไทยและภาษาอังกฤษควบคู่กัน ในกรณีที่มีเพียงภาษาใดภาษาหนึ่งก็สามารถนำมาใช้เป็นหัวเรื่อง แล้วนำคำที่รวบรวมมาจัดเรียงตามลำดับอักษรภาษาไทย ตามด้วยภาษาอังกฤษ รวมทั้งจัดคำที่มีความหมายเหมือนกันไว้ด้วยกัน

2.3 ตรวจสอบความซ้ำ หากคำที่ซ้ำกันสามารถใช้แทนกันได้ให้นำมาจัดเรียงไว้ด้วยกัน ส่วนในกรณีที่คำภาษาไทยเหมือนกันแต่คำภาษาอังกฤษต่างกันก็ให้คงคำๆ นั้นไว้

3. การวิจัยแบบประเมิน (evaluation research) โดยการนำแบบประเมินความนิยมใช้และคำที่สมควรใช้เป็นหัวข้อด้านการท่องเที่ยว และแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้น ไปผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ขั้นตอนดังนี้ คือ

3.1 นำแบบประเมินความนิยมใช้และคำที่สมควรใช้เป็นหัวข้อด้านการท่องเที่ยว ไปผ่านการประเมินจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวทั้ง 7 คน

3.2 นำคำที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาแจกแจงความถี่แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องในการใช้หัวข้อ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องความนิยมใช้และคำที่สมควรใช้เป็นหัวข้อ ที่ยอมรับได้ว่าเป็นหัวข้อที่มีคุณภาพ คือมีค่าไม่น้อยกว่า 0.50 แล้วนำผลที่ได้ มาสรุปจัดทำเป็นเครื่องมือให้บรรณารักษ์ประเมิน

3.3 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้บรรณารักษ์ประเมินความนิยมใช้และคำที่สมควรใช้เป็นหัวข้อด้านการท่องเที่ยว

3.4 นำคำที่ได้จากการประเมินของบรรณารักษ์มาแจกแจงความถี่แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องในการใช้หัวข้อ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องความนิยมใช้และคำที่สมควรใช้เป็นหัวข้อ ที่ยอมรับได้ว่าเป็นหัวข้อที่มีคุณภาพ คือมีค่าไม่น้อยกว่า 0.50

3.5 นำผลที่ได้มาสรุป ปรับปรุงรายการหัวข้อตามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ได้หัวข้อภาษาไทยด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับเนื้อหา ของทรัพยากรสารสนเทศและความต้องการของผู้ใช้ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ ของการศึกษาครั้งนี้

ประชากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. กลุ่มประชากรที่ใช้สำรวจหัวข้อภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยว

1.1 สำรวจจากแหล่งข้อมูล หนังสือคู่มือหัวข้อภาษาไทย 3 รายการ ได้แก่

1.1.1 หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย จัดทำโดยคณะอนุกรรมการ
กลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2547

1.1.2 หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย จัดทำโดย รองศาสตราจารย์
พวา พันธุ์เมฆา พ.ศ. 2542

1.1.3 ฐานข้อมูล “หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย” จัดทำโดยฝ่าย
วิเคราะห์วัสดุสารนิเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.2 สืบค้นจากแหล่งข้อมูลหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวที่
บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองในฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) ของ
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ที่มีการเรียนการสอนทางการท่องเที่ยว รวม 7 แห่ง
ได้แก่

1.2.1 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2.2 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.2.3 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล

1.2.4 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

1.2.5 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2.6 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง

1.2.7 สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

1.3 สืบค้นจากแหล่งข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมการท่องเที่ยวครบทุกด้าน
ประเภทหนังสือตำรา พจนานุกรม สารานุกรม งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความ
วิชาการ รวม 42 รายการ แบ่งตามประเภท ดังนี้

1.3.1 หนังสือตำรา 8 รายการ

1.3.2 พจนานุกรมและสารานุกรม 2 รายการ

1.3.3 งานวิจัย 5 รายการ

1.3.4 วิทยานิพนธ์ 12 รายการ

1.3.5 และบทความทางวิชาการ 15 รายการ

2. ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยว ในหน่วยงานทางด้านการท่องเที่ยวหรือสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจำนวน 7 คน ดังนี้

2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤตย์ นิมสมบุญ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทร ภัทธีร์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2.3 นางสาวไศรยา หอมชื่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2.4 นางสาวสุดาพร วรพล การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2.5 อาจารย์วาสนา พบลาก คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารอด

2.6 อาจารย์มีสลิ นั้วบาน โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

2.7 อาจารย์อารีรัตน์ พิภเย็น โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3. บรรณารักษ์หรือนักเอกสารสนเทศ ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีการศึกษาและการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 7 แห่ง แห่งละ 1 คน ประกอบด้วย

3.1 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่ คณะมนุษยศาสตร์)

3.2 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่คณะศิลปศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์)

3.3 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่วิทยาลัยนานาชาติ)

3.4 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ)

3.5 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว และการโรงแรม)

3.6 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ที่คณะบริหารธุรกิจ)

3.7 สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่หลักสูตรการศึกษาสาขาวิทยาการจัดการ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสำรวจหัวข้อเรื่องด้านการท่องเที่ยว แบบประเมินความนิยมใช้รวมถึงคำที่สมควรใช้เป็นหัวข้อเรื่องด้านการท่องเที่ยว และแบบสอบถาม สภาพและปัญหาการใช้หัวข้อเรื่องด้านการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสำรวจหัวข้อเรื่องด้านการท่องเที่ยว ใช้บันทึก คำ วลี และหัวข้อเรื่องภาษาไทย ด้านการท่องเที่ยว ที่สำรวจและรวบรวมจากแหล่งข้อมูลด้านการท่องเที่ยว 3 ประเภท คือ หนังสือคู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่อง หัวข้อเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์ กำหนดขึ้นใช้เองในฐานะข้อมูลของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ที่มีการเรียนการสอนทางด้านการท่องเที่ยว และจากแหล่งข้อมูลหนังสือตำรา พจนานุกรม งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว รวม 42 รายการ

2. แบบประเมินความนิยมใช้และคำที่สมควรใช้เป็นหัวข้อเรื่องด้านการท่องเที่ยว ใช้เป็นเครื่องมือให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวทั้งหมด 7 คน ประเมินและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับรายการหัวข้อเรื่องด้านการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น เพื่อนำคำหรือวลีที่ผู้เชี่ยวชาญนิยมใช้ และคำที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ มาสรุปจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อถามกลุ่มบรรณารักษ์ต่อไป

3. แบบสอบถาม ใช้เป็นเครื่องมือสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการใช้หัวข้อที่สร้างขึ้น แล้วนำผลที่ได้มาสรุป ปรับปรุงรายการหัวข้อเรื่องตามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้ได้หัวข้อเรื่องภาษาไทยด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศและความต้องการของผู้ใช้ ตามที่กำหนดไว้ใน

วัตถุประสงค์ ของการศึกษาครั้งนี้ ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งมี รายละเอียดดังนี้ คือ สถานภาพส่วนบุคคล ลักษณะหัวเรื่องที่ต้องการใช้ ความต้องการใช้ หัวเรื่อง ปัญหาในการใช้หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหัวเรื่อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูลเพื่อทำแบบรายการหัวเรื่องสำหรับการสำรวจคัดเลือก หัวเรื่อง ผู้วิจัยพิจารณาขอบเขตเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับทางการท่องเที่ยว เพื่อนำมา บันทึกหัวเรื่องลงในแบบสำรวจหัวเรื่อง โดยเลือกคำภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตัดคำ หรือวลีที่ซ้ำกันออก และในกรณีที่มีคำหรือวลีที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกัน แต่ใช้คำหรือวลีต่างกันก็จะรวบรวมไว้ด้วยกัน จากนั้นนำหัวเรื่องที่ได้มาจัดเรียงตามลำดับ อักษร ก-ฮ

2 การรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความต้องการใช้หัวเรื่องจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง โดยนำแบบประเมินความต้องการใช้หัวเรื่อง ไปสำรวจความต้องการใช้หัวเรื่องทางการท่องเที่ยว ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่าง คือ 7 คน เพื่อนำคำหรือวลีที่ผู้เชี่ยวชาญนิยมใช้ประเมิน ความสอดคล้องของหัวเรื่อง และวิเคราะห์โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องในการใช้หัวเรื่อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องในการใช้ หัวเรื่องที่ยอมรับได้ว่า หัวเรื่องที่มีคุณภาพ คือ มีค่าไม่น้อยกว่า 0.50 แล้วรวบรวมจัดทำ แบบสอบถามเพื่อสำรวจความนิยมใช้หัวเรื่องจากบรรณารักษ์กลุ่มประชากรในการวิจัยต่อไป

3. การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากบรรณารักษ์ สำหรับแบบสอบถาม สถานภาพการใช้หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวของบรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์หมวดหมู่ และกำหนดหัวเรื่องทางการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งและรับ แบบสอบถามทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ห้วงเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว” ใช้การวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามอิงกลุ่มคือความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งในที่นี้ใช้วิธีตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาที่จะวัดกับจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัด โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่า คำหรือวลี ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการจะกำหนดเป็นห้วงเรื่องหรือไม่ วิธีนี้เป็นการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญไม่น้อยกว่า 3 คน เป็นผู้พิจารณาให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

-1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ (ถือว่าไม่ใช่เป็นห้วงเรื่อง)

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ (ถือว่าไม่ใช่เป็นห้วงเรื่อง)

+1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ (ถือว่าใช่เป็นห้วงเรื่อง)

จากนั้นนำคะแนนผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์โดยใช้สูตรของ โรวินลลี และแฮมเบลตัน ดังนี้ (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2545, หน้า 150-151)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษา หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว เป็นการสำรวจเพื่อรวบรวมคำจากแหล่งข้อมูลหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว 3 แหล่ง ดังนี้ แหล่งหนังสือ-คู่มือหัวเรื่องภาษาไทย จำนวน 3 รายการ แหล่งหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้น ใช้ในฐานะข้อมูลรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนทางการท่องเที่ยว จำนวน 7 แห่ง และแหล่งข้อมูลประเภทหนังสือ พจนานุกรม งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิชาการทางการท่องเที่ยว จำนวน 42 รายการ รวมจำนวนทั้งหมด 52 รายการ ในการสร้างแบบประเมินความนิยมใช้และคำที่สมควรใช้เป็นหัวเรื่อง และแบบสอบถามความต้องการใช้ประเภทของหัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวของผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว รวมทั้งสร้างแบบประเมินความนิยมใช้และคำที่สมควรใช้เป็นหัวเรื่องและแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการใช้หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวของบรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุดในระดับอุดมศึกษาที่มีการศึกษาและการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำนวน 7 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเนื้อหาและตรงตามความต้องการของผู้ใช้ รวมทั้งประเมินผลการใช้หัวเรื่องทางการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

การวิเคราะห์แบบสอบถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการใช้ประเภทหัวเรื่องภาษาไทยของผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว และแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการใช้หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวของ

บรรณารักษ์ ซึ่งทำงานในสำนักหอสมุดหรือห้องสมุดที่มีการเรียนการสอนในระดับ-
อุดมศึกษาทางด้านการท่องเที่ยว (ดูตาราง 2)

ตาราง 2

ความต้องการใช้หัวเรื่องภาษาไทยของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว

ประเภทของหัวเรื่อง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ (คน)
หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนามและเป็นหัวเรื่องทั่วไป	5
หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนามและเป็นหัวเรื่องเฉพาะ	4
หัวเรื่องที่มีลักษณะคำนาม 2 คำ เชื่อมด้วย “กับ” “และ”	1
หัวเรื่องที่มีลักษณะกลุ่มคำที่มีการสลับคำโดยใช้ เครื่องหมาย (,) คั่น	1
หัวเรื่องที่มีลักษณะการใช้คำอธิบายประกอบอยู่ใน เครื่องหมาย ( )	2
หัวเรื่องใหญ่ประกอบหัวเรื่องย่อย สำหรับสิ่งพิมพ์ที่มี ความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยมี (--) คั่น	4

ตาราง 3

ประสบการณ์การทำงานทางด้านการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย

จำนวนปี	จำนวนบรรณารักษ์ (คน)
ต่ำกว่า 1 ปี	
1-5 ปี	-
6-10 ปี	1
11-15 ปี	3
16-20 ปี	2
21-25 ปี	1
26 ปีขึ้นไป	-

ตาราง 4

หน้าที่การกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยสำหรับสิ่งพิมพ์

ประเภทสิ่งพิมพ์	จำนวนบรรณารักษ์ (คน)
หนังสือทั่วไป	7
หนังสือเฉพาะสาขาวิชา	4
วิทยานิพนธ์	4
วิจัย	5
บทความวารสาร	1

ตาราง 5

คู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง

คู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง	จำนวนบรรณารักษ์ (คน)
หัวเรื่องสำหรับภาษาไทย (2547) คณะอนุกรรมการกลุ่ม วิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ	7
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาการกำหนดหัวเรื่องและบัญชี หัวเรื่องภาษาไทย (2542) พวา พันธุ์เมฆา	-
ฐานข้อมูลหัวเรื่องหัวเรื่องภาษาไทย ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	4
Library of Congress Subject Heading 23rd ed.	7

ตาราง 6

หนังสืออ้างอิงที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง

หนังสืออ้างอิงที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง	จำนวนบรรณารักษ์ (คน)
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542	7
พจนานุกรมคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ วิเชียร เกษประทุม, ผู้รวบรวม	1
พจนานุกรม ไทย-อังกฤษ วิทย์ เทียงบูรณธรรม.	4

ตาราง 7

แหล่งที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง

แหล่งที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง	จำนวนบรรณารักษ์ (คน)
ฐานข้อมูลบรรณานุกรมภายในห้องสมุด	5
ฐานข้อมูลบรรณานุกรมจากห้องสมุดอื่น ๆ ภายในประเทศ	5
ฐานข้อมูลบรรณานุกรมจากห้องสมุดอื่น ๆ ในต่างประเทศ	2
หน่วยงาน องค์กรการท่งเกี่ยวข้องต่าง ๆ ภายในประเทศ	1
หน่วยงาน องค์กรการท่งเกี่ยวข้องต่าง ๆ ในต่างประเทศ	-
ปริญญานักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่งเกี่ยวข้อง	3
สอบถามบรรณารักษ์ที่กำหนดหัวเรื่องและเลขหมู่ทรัพยากร	
สารสนเทศหาด้ด้านการท่งเกี่ยวข้อง	3
ใช้ศัพท์จากการประชุมบรรณารักษ์กลุ่มงานวิเคราะห์	
ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	5

ตาราง 8

วิธีการพิจารณาเนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใด

แหล่งที่ใช้	จำนวนบรรณารักษ์ (คน)
หน้าปก	2
หน้าปกใน	1
คำนำ	5
สารบัญ	5
บทนำ	4
สาระสังเขป	6
หัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย	-
เนื้อหาบางตอนของสารสนเทศ	4
เนื้อหาทั้งหมดของสารสนเทศ	2
รายการอ้างอิง	-

ตาราง 8 (ต่อ)

แหล่งที่ใช้	จำนวนบรรณารักษ์ (คน)
ถามบรรณารักษ์ผู้ร่วมงาน	3
ถามผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว	1

ตาราง 9

สิ่งที่บรรณารักษ์คำนึงถึงในการกำหนดศัพท์ที่ใช้เป็นหัวเรื่องทางการท่องเที่ยว

สิ่งที่บรรณารักษ์คำนึงถึง	จำนวนบรรณารักษ์ (คน)
เป็นคำที่ปรากฏในหนังสือคู่มือหัวเรื่องที่ห้องสมุดใช้	7
เป็นคำที่ปรากฏในหลักสูตรสาขาทางการท่องเที่ยว	4
เป็นคำที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยวใช้	7
เป็นคำที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์ทางการท่องเที่ยว	6
เป็นคำศัพท์จากที่ประชุมบรรณารักษ์ กลุ่มวิเคราะห์	
ทรัพยากรสารสนเทศ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐกำหนดให้ใช้	7

ตาราง 10

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพิ่มหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวขึ้นใช้เอง

แหล่งที่มา	จำนวนบรรณารักษ์ (คน)
กำหนดคำขึ้นจากศัพท์ใหม่ ๆ ทางด้านการท่องเที่ยว โดย	
ยึดถือหลักเกณฑ์ที่หนังสือคู่มือหัวเรื่องแนะนำ	6
ค้นจากหลักสูตรทางการท่องเที่ยว	5
ค้นจากหนังสืออ้างอิงหรือเว็บไซต์ทางการท่องเที่ยว	5
สอบถามนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว	6
ใช้คำทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศ	5

ตาราง 11

รายการปัญหาที่ประสบในการใช้คู่มือเพื่อกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยว

รายการปัญหา	เป็นปัญหา			ไม่เป็นปัญหา
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มีหนังสือคู่มือหัวเรื่องเฉพาะทางด้านการท่องเที่ยว	4	3	-	-
หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวมีน้อย	3	4	-	-
หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวที่มีไม่ทันสมัย	5	2	-	-
หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวที่มีไม่ตรงกับเนื้อหาของ				
ทรัพยากรสารสนเทศ	2	5	-	-
หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในคู่มือกว้างเกินไป	4	3	-	-
หัวเรื่องย่อยด้านการท่องเที่ยวที่กำหนดไม่ชัดเจน	2	5	1	-
คำอธิบายหัวเรื่องทางด้านการท่องเที่ยวมีน้อย	2	4	1	-
ขาดศัพท์เฉพาะทางวิชาการด้านการท่องเที่ยว	4	3	-	-
ศัพท์ที่ใช้ในคู่มือการกำหนดหัวเรื่องต่าง ๆ ไม่ตรงกับ				
ศัพท์ที่นักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวใช้	2	4	1	-
รายการโยงหัวเรื่องมีจำนวนน้อย ไม่ชัดเจน	1	5	1	-
ขาดความชัดเจนของตัวอักษรที่เป็นหัวเรื่อง	-	5	1	1
ความหมายของศัพท์และหัวเรื่องทางด้านการท่องเที่ยว				
ต่าง ๆ ยังเข้าใจไม่ชัดเจน	1	3	3	-

ตาราง 12

ปัญหาที่บรรณารักษ์ประสบในการใช้คู่มือเพื่อกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการ
ท่องเที่ยว

รายการปัญหา	เป็นปัญหา			ไม่เป็นปัญหา
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ขาดความรู้ทางด้านการท่องเที่ยว	1	5	-	1
ทรัพยากรสารสนเทศมีเนื้อหาหลากหลายยากแก่การให้ หัวเรื่อง	-	4	2	1
เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศยากแก่การทำความเข้าใจ	-	5	1	1
ขาดคู่มือในการกำหนดหัวเรื่อง	3	2	1	1
จำนวนหัวเรื่องที่กำหนดให้กับทรัพยากรสารสนเทศ น้อยเกินไปไม่ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญทั้งหมด	2	3	2	-
ขาดความสม่ำเสมอและสอดคล้องกันในการกำหนด หัวเรื่องทรัพยากรสารสนเทศมีเนื้อหาเดียวกัน	-	5	2	-
นักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวใช้ศัพท์ที่กำหนดขึ้นใช้เอง (โดยการแปลจากภาษาต่างประเทศ) ไม่ใช่ศัพท์บัญญัติ	2	4	-	1
ขาดคู่มือการทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ทำให้สะกดต่างกัน	2	2	2	1
การกำหนดศัพท์ไม่สามารถทำให้สั้น กระชับ สละสลวย	2	3	2	-
ขาดโอกาสในการเข้าร่วมอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ในสาขาทางด้านการท่องเที่ยว	2	2	2	1

การวิเคราะห์และรวบรวมคำ

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจหัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยวจาก 3 กลุ่ม
ประชากร คือ คู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย จำนวน 3 รายการ หัวเรื่องภาษา-
ไทยทางด้านการท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้ในฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรม
ออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับสาขา
การท่องเที่ยว จำนวน 7 แห่ง หนังสือตำรา 8 รายการ พจนานุกรม 2 รายการ งานวิจัย

5 รายการ วิทยานิพนธ์ 12 รายการ และบทความวิชาการ 15 รายการ ได้จำนวนคำ
(ดูตาราง 13)

ตาราง 13

จำนวนคำที่รวบรวมจากแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ

รายการทรัพยากรสารสนเทศ	จำนวน (คำ)
คู่มือหัวเรื่องภาษาไทย	750
หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	418
หนังสือ ตำรา	600
พจนานุกรม	273
งานวิจัย	52
วิทยานิพนธ์	73
บทความทางวิชาการ	29
รวม	2,195

จากตาราง 13 ในจำนวนคำ 2,195 คำ ผู้วิจัยได้นำมาจากเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศดังกล่าวข้างต้น โดยตัดคำที่ซ้ำกัน เหลือเพียงคำเดียว ยกเว้นคำที่ภาษาไทยเหมือนกันแต่ภาษาอังกฤษต่างกันยังคงไว้ เพื่อคัดเลือกคำที่ได้มาใช้เป็นแบบประเมินความนิยมใช้คำและคำที่สมควรใช้เป็นหัวเรื่องทางการท่องเที่ยวสำหรับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1,089 คำ

การวิเคราะห์และประเมินค่าที่เหมาะสมใช้เป็นหัวเรื่อง (หัวเรื่องที่สร้างขึ้น)

รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการใช้หัวเรื่องจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ชุด แล้ววิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องในการใช้หัวเรื่อง (Index of Item Objective Congruence--IOC) ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ว่าเป็นหัวเรื่องที่มีความสอดคล้อง คือ มีค่าไม่น้อยกว่า 0.50 ถือว่ามีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นหัวเรื่อง ดังปรากฏ (ดูตาราง 14)

ตาราง 14

ผลการวิเคราะห์และประเมินค่าที่เหมาะสมจะใช้เป็นหัวเรื่อง

ผลการวิเคราะห์และประเมิน	จำนวน (คำ)
เหมาะสมที่จะใช้เป็นหัวเรื่อง	909
ไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นหัวเรื่อง	180
ที่มาของค่าที่เหมาะสมจะใช้เป็นหัวเรื่อง	
คู่มือหนังสือหัวเรื่องภาษาไทย	207
หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้ใน	
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	186
หนังสือ ตำรา	286
พจนานุกรม	181
งานวิจัย	17
วิทยานิพนธ์	21
บทความทางวิชาการ	11
คำที่เสนอแนะใหม่จากผู้เชี่ยวชาญ (ไทย = 98 คำ; ภาษาอังกฤษ = 96 คำ)	194

จากตาราง 14 คำที่เหมาะสมใช้เป็นหัวเรื่อง จำนวน 909 คำ จากหัวเรื่องทั้งหมด 1,089 คำ ที่มาของคำพบว่า ส่วนใหญ่มาจากหนังสือ หนังสือ ตำรา รองลงมา คือ คู่มือ หนังสือหัวเรื่องภาษาไทย และหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์ กำหนดขึ้นใช้ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาตามลำดับ

การประเมินหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบประเมินความคิดเห็นของบรรณารักษ์ต่อหัวเรื่อง ที่สร้างขึ้น ได้แบบประเมินคืนมา 7 ชุด จากจำนวน 7 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 หัวเรื่อง ที่ผ่านการประเมินวิเคราะห์โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence--IOC) ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.5 เห็นว่าเหมาะสม ถือเป็นหัวเรื่อง ที่ผ่านการประเมิน ผลการประเมินปรากฏในตาราง 15 และรายการหัวเรื่อง ที่ผ่านการประเมินปรากฏ (ดูตาราง 15)

ตาราง 15

ผลการวิเคราะห์และประเมินหัวเรื่องทางการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น

รายการทรัพยากรสารสนเทศ	จำนวนคำ
เหมาะสมที่จะใช้เป็นหัวเรื่อง	345
ไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นหัวเรื่อง	564
ที่มาของคำที่เหมาะสมจะใช้เป็นหัวเรื่อง	
คู่มือหัวเรื่องหนังสือภาษาไทย	247
หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้	
ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	10
หนังสือ ตำรา	49
พจนานุกรม	33
งานวิจัย	3
วิทยานิพนธ์	1

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการทรัพยากรสารสนเทศ	จำนวนคำ
บทความทางวิชาการ	2
คำที่เสนอแนะใหม่จากบรรณารักษ์ (ภาษาไทยทั้งหมด)	17

จากตาราง 15 หัวเรื่องที่ผ่านการประเมินจากบรรณารักษ์ทั้งสิ้น 345 คำ ของ หัวเรื่องที่รวบรวมส่งผู้เชี่ยวชาญประเมิน ทั้งหมด 909 คำ หัวเรื่องที่ผ่านการประเมิน พบว่า หัวเรื่องที่ผ่านการประเมินเป็นคำที่ปรากฏในคู่มือหัวเรื่องหนังสือภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือตำราและพจนานุกรม ตามลำดับ

ตาราง 16

หัวเรื่องทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องที่ผ่านการประเมินจากบรรณารักษ์

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
1	กฎหมายการเข้าเมืองและการออก	Emigration and immigration law	0.71	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
2	กฎหมายการป่าไม้	Forestry law and legislation	0.57	3, 5	กฎหมายป่าไม้	
3	กฎหมายทะเล	Maritime law	1.00	1, 3, 5		
4	กฎหมายที่ดิน	Land use-Law and legislation	0.71	1	การใช้ที่ดิน-กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ	
5	กฎหมายธรรมชาติ	Natural law	0.71	1		
6	กฎหมายพาณิชย์นาวี	Maritime law	0.57	2, 3, 5, 27	กฎหมายทะเล	
7	กฎหมายสิ่งแวดล้อม	Environmental law	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
8	กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	Environmental law, International	0.71	3, 5		
9	กองทุนมรดกโลก	The World Heritage Fund	0.86	18		
10	การขนส่ง	Transportation	1.00	1, 2, 3, 5, 13		
11	การจักรยาน	Bicycling	1.00	4, 6, 7, 8, 9, 10, 18, 26		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
12	การเข้าเมืองและการออก	Emigration and migration	0.71	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
13	การค้นพบทางภูมิศาสตร์	Discoveries in geography	1.00	1		
14	การค้นพบและการสำรวจ	Discovery and exploration	0.71	3, 5		การสำรวจและการค้นพบ
15	การคุ้มครองนก	Birds, Protection of	0.71	1		
16	การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	Natural resources- Management	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
17	การจัดการป่าไม้	Forest management	1.00	1, 3, 5		
18	การจัดการระบบนิเวศ	Ecosystem management	1.00	3, 5		
19	การจัดการโรงแรม	Hotel management	1.00	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
20	การจัดการคูน้ำ	Watershed management	1.00	3, 5		
21	การจัดการสัตว์ป่า	Wildlife management	1.00	1, 3, 5		
22	การจัดการสิ่งแวดล้อม	Environmental management	1.00	1		
23	การซื้อขายสินค้า	Shopping	0.57	1		
24	การดำน้ำ	Diving	1.00	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 18		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
25	การดำน้ำลึก	Scuba diving	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 26		
26	การดูนก	Bird watching	1.00	1, 3, 5, 11, 12, 14, 26		
27	การดูผีเสื้อ	Butterfly watching	1.00	1, 11, 12		
28	การเดินทาง	Voyages and travels	0.71	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 18		
29	การเดินทางโดยขบวนรถไฟ	Orient express	0.57	16		
30	การเดินทางภายในประเทศ	Domestic travel	0.57	11, 12		
31	การเดินทางรอบโลก	Voyages around the world	1.00	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
32	การเดินป่า	Trekking	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 18, 23, 26		
33	การเดินเรือ	Navigation	1.00	1, 2		
34	การตกปลา	Fishing	1.00	1, 2, 18		
35	การเตรียมการเดินทาง	Travel preparation	0.57	13		
36	การไต่เขา	Moutaineering Mountain climbing	1.00	1, 3, 5, 15, 18		
37	การไต่หน้าผา	Rock climbing	0.57	18		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
38	การถ่ายภาพธรรมชาติ	Nature photography	1.00	1, 2, 3, 5		
39	การท่องเที่ยว	Tourism	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 18, 26, 31, 34, 37, 38, 39, 42, 48, 51		
40	การท่องเที่ยวชนบท	Rural tourism	0.57	11, 12, 14, 18, 20		
41	การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและบันเทิง	Sport and entertainment tourism	0.57	13, 14		
42	การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา	Litho tourism	0.57	11, 12, 14, 30		
43	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	Ecotourism	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 21, 23, 26, 41, 51		
44	การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์	Historical tourism	0.57	11, 12, 30		
45	การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย	Adventure tourism	0.57	11, 12, 29		
46	การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	Heritage tourism	0.57	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 20, 36		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
47	การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	Health tourism	0.57	4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 44, 46		
48	การท่องเที่ยวต่างประเทศ	Outbound tourism	0.57	11, 12		
49	การท่องเที่ยวทางจักรยาน	Bicycle touring	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
50	การท่องเที่ยวทางรถไฟ	Railroad travel	0.57	3, 5		
51	การท่องเที่ยวทางรถยนต์	Automobile travel	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
52	การท่องเที่ยวทางเรือ	Cruise tourism	0.57	11, 12		
53	การท่องเที่ยวแบบคาราวาน	Caravan	0.57	11, 12		
54	การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว	Long stay tourism				
	ยาว		0.71	4, 6, 7, 8, 9, 10		
55	การท่องเที่ยวภายในประเทศ	Domestic tourism	0.57	11, 12, 16, 33		
56	การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ	International tourism	0.57	11, 12, 13		
57	การบิน	Aeronautics	1.00	1, 3, 5		
58	การบินพาณิชย์	Aeronautics, Commercial	1.00	3, 5		
59	การพักผ่อน	Rest	0.71	1, 2		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
60	การพัฒนาแบบยั่งยืน	Sustainable development	0.86	14, 30		
61	การพายเรือคายัค	Kayaking	0.57	11, 12, 15		
62	การพายเรือแคนู	Canoeing	0.57	11, 12, 15, 26		
63	การลงทะเบียนเข้าพัก	Check in	0.57	11, 12		
64	การล่องแก่ง	Rafting	0.71	4, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 23		
65	การล่องเรือ	Sailing	0.57	11, 12		
66	การล่าสัตว์	Hunting	0.86	2, 3, 5, 18		
67	การสำรวจใต้น้ำ	Underwater exploration	0.57	2		
68	การสำรวจทางธรณีวิทยา	Geological surveying	1.00	1		
69	การสำรวจทางโบราณคดี	Archaeological surveying	1.00	1, 3, 5		
70	การแสดง	Performing arts	0.71	3, 5		
71	การแสดงดนตรี	Concert	0.71	2		
72	การแสดงสินค้า	Trade shows	0.71	31		
73	การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	Biodiversity conservation				
			1.00	3, 5		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	คำที่เสนอแนะ		IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ
	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ			
74	การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว	Tourism resources conservation	0.57	13	
75	การอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล	Marine resources conservation	0.71	3, 5	การอนุรักษ์ทรัพยากรทะเล
76	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	Conservation of nature resources	1.00	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 30	
77	การอนุรักษ์ทะเลสาบ	Lake conservation	0.71	3, 5	
78	การอนุรักษ์ธรรมชาติ	Nature conservation	1.00	1, 2, 3, 5	
79	การอนุรักษ์แนวปะการัง	Coral reef conservation	1.00	3, 5	
80	การอนุรักษ์ป่าชายเลน	Mangrove conservation	1.00	3, 5	
81	การอนุรักษ์ป่าไม้	Forest conservation	1.00	3, 5	การอนุรักษ์ป่า/ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
82	การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	Wetland conservation	0.86	3, 5	
83	การอนุรักษ์สัตว์ป่า	Wildlife conservation	1.00	3, 5	
84	การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	Environmental conservation	0.71	13, 14	การอนุรักษ์ธรรมชาติ

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
85	การอบสมุนไพร	Herbal steam	0.57	14		
86	การอบไอน้ำ	Steam bath	0.57	24		
87	กีฬากลางแจ้ง	Outdoor sports	0.71	18		
88	กีฬาทางน้ำ	Aquatics sport	1.00	18		
89	เกาะ	Islands	1.00	1, 3, 5, 15, 20		
90	แก่ง	Rapids	0.71	15		
91	ของที่ระลึก	Souvenirs (Keepsakes)	1.00	1, 3, 5		
92	เขตต่อเนื่อง (กฎหมายทะเล)	Contiguous zones (Law of the sea)	1.00	1, 3, 5		
93	เขตปลอดอากร	Free ports and zones	0.86	1		
94	เขตพื้นที่นันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว	Tourist recreation zone	0.57	14		
95	เขตพื้นที่บริการข้อมูลการท่องเที่ยว	Tourist information zone	0.57	14		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
96	เขตพื้นที่บริการธุรกิจ	Tourist business zone				
	ท่องเที่ยว		0.57	14		
97	เขตพื้นที่ประวัติศาสตร์	Historical zone	0.57	14		
98	เขตพื้นที่หวงห้าม	Restricted zone	0.57	14		
99	เขตพื้นที่สุขภาพธรรมชาติ	Recovery zone	0.57	20		
100	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	Wildlife sanctuary	0.71	11, 12, 14, 15, 20		การอนุรักษ์สัตว์ป่า
101	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	Non hunting area	0.57	11, 12, 14, 20		
102	คมนาคม	Communication and traffic	1.00	1		
103	คลอง	Canals	1.00	2, 3, 5		
104	ความสามารถในการรองรับ	Carrying capacity	0.57	18, 19		
105	คอนเสิร์ต	Concerts	1.00	1, 3, 5		
106	ค่าเดินทาง	Travel costs	0.86	1		
107	ค่าธรรมเนียม	Duty	1.00	4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12		
108	ค่าบริการ	Service Charge	0.57	11, 12, 22		
109	ค่ายพักแรม	Camping	0.71	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 18		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
110	เครื่องบินร่อน	Gliders (Aeronautics)	0.71	1, 2, 21		
111	งานบริการซักรีด	Laundry service	0.57	11, 12		
112	งานรื่นเริง	Anniversaries	0.57	1, 2		
113	งานรื่นเริงสำหรับเด็ก	Children's parties	1.00	1		
114	งานแสดงสินค้า	Fairs	1.00	1, 2, 11, 12, 19		
115	งานอดิเรก	Hobbies	1.00	1, 2, 3, 5, 18		
116	ช่วงนอกฤดูท่องเที่ยว	Low season	0.57	11, 12		
117	ชายทะเล	Seashore	1.00	1, 2, 3, 5		
118	ชายฝั่ง	Coasts	0.71	1, 2		
119	ชาเล่ต์	Chalet	0.57	18		
120	ชีวิตในเมือง	City and town life	1.00	1, 2, 3, 5		
121	ชีวิตสัตว์ป่า	Wild life	0.57	18		
122	ชุมชน	Community	1.00	1		
123	เช็คเดินทาง	Travelers' checks	0.57	3, 5		
124	ซากดึกดำบรรพ์	Fossil	1.00	13		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
125	ดนตรีบำบัด	Music therapy	1.00	1		
126	ดอกไม้ประจำเมือง	State flowers	0.57	2		
127	ตราประจำจังหวัด	Emblems	0.71	1		
128	ตลาดน้ำ	Floating market	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 15		
129	ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว	Tour agency	0.57	11, 12		
130	ตำรวจท่องเที่ยว	Tourist police	1.00	11, 12, 13		
131	ถ้ำ	Caves	1.00	1, 2, 15, 20		
132	ทรัพยากรการท่องเที่ยว	Tourism resources	0.57	11, 12, 13, 20, 26		
133	ทรัพยากรทะเล	Marine resources	0.71	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
134	ทรัพยากรทางน้ำ	Aquatic resources	1.00	1, 3, 5		
135	ทรัพยากรธรรมชาติ	Natural resources	1.00	1, 2		
136	ท้องฟ้าจำลอง	Planetariums	1.00	1, 2, 3, 5		
137	ทะเล	Seas	1.00	1, 2, 3, 5		
138	ทะเลสาบ	Lakes	1.00	1, 2, 3, 5, 15		
139	ทัศนศึกษา	Educational tourism	1.00	11, 12		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
140	ทัศนียภาพ	Views	1.00	1, 3, 5, 18		
141	ท่าเรือ	Harbors	1.00	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
142	ท่าเรือปลอดภาษี	Free port	0.57	11, 12		
143	ท่าอากาศยาน	Airports	1.00	1, 3, 5, 11, 12		
144	ที่ตั้งแคมป์	Campground	0.57	13		
145	ที่พัก	Accommodation	0.57	18		
146	ที่พักตั้งแคมป์ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์	Wilderness campground	0.57	13		
147	ที่พักนักท่องเที่ยว	Guest house	0.71	11, 12		
148	ที่พักแรม	Accommodation	0.57	11, 12, 15, 50		
149	ทุ่งหญ้า	Grasslands	1.00	1, 2, 3, 5		
150	เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม	Environmental technology	1.00	1		
151	เทศกาลดนตรี	Music festivals	0.57	3, 5		งานมหกรรมดนตรี
152	เทศกาลภาพยนตร์	Film festivals	0.57	3, 5		
153	เที่ยวบิน	Flight	0.71	1		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
154	ธรณีวิทยา	Geology	1.00	1		
155	ธรรมชาติ	Nature	0.71	1, 2, 3, 5		
156	ธรรมชาติศึกษา	Nature study	1.00	1, 3, 5		
157	ธุรกิจการขนส่ง	Transportation business	0.57	13		
158	ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก	Souvenir business	0.57	13		
159	ธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศ	Domestic tour	0.57	13		
160	ธุรกิจบริการทางเพศ	Sex oriented businesses	0.86	1		
161	ธุรกิจบันเทิง	Entertainment business	1.00	1, 13, 19		
162	ธุรกิจแฟชั่น	Fashion merchandising	0.57	3, 5		
163	นักดำน้ำ	Divers	1.00	1		
164	นักดูนก	Bird watchers	1.00	1		
165	นักเดินเรือ	Seaman	0.71	1		
166	นักท่องเที่ยว	Tourists	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 26, 33, 35, 39, 47, 48		
167	นักท่องเที่ยวต่างชาติ	Visitors, Foreign	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
168	นักธรณีวิทยา	Geologists	1.00	1, 3, 5		
169	นักธรรมชาตินิยม	Naturalists	0.71	1, 14		
170	นักนิเวศวิทยา	Ecologists	1.00	1		
171	นักบิน	Air pilots	1.00	1, 3		
172	นักสำรวจ	Explorers	0.86	1, 2, 3, 5		
173	นักสิ่งแวดล้อม	Environmentalists	1.00	1, 3, 5		
174	นักอนุรักษ์นิยม	Conservationists	1.00	1		
175	นันทนาการ	Recreation	1.00	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 18, 19		
176	นันทนาการกลางแจ้ง	Outdoor recreation	0.57	2, 3, 5, 18		
177	น้ำตก	Waterfalls	1.00	1, 3, 5		
178	น้ำพุ	Springs	1.00	1, 3, 5		
179	น้ำพุธรรมชาติ	Springs	0.57	1		
180	น้ำพุร้อน	Hot springs	1.00	1, 2, 3, 5, 11, 12		
181	น้ำแร่	Mineral waters	1.00	1, 2, 3, 5		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
182	นิทรรศการ	Exhibitions	1.00	1, 2, 3, 5, 11, 12		
183	นิทรรศการเคลื่อนที่	Traveling exhibition	0.57	1		
184	นิเวศวิทยา	Ecology	1.00	1, 2, 3, 5, 14		
185	นิเวศวิทยาแนวปะการัง	Coral reef ecology	1.00	1, 3, 5		
186	นิเวศวิทยาป่าเขตร้อน	Rain forest ecology	1.00	1, 3, 5		
187	นิเวศวิทยาป่าชายเลน	Mangrove ecology	1.00	1, 3, 5		
188	นิเวศวิทยาป่าไม้	Forest ecology	1.00	1, 3, 5		
189	นิเวศวิทยาพื้นที่ชุ่มน้ำ	Wetland ecology	1.00	1, 3, 5		
190	นิเวศวิทยาลำน้ำ	Stream ecology	1.00	1, 3, 5		
191	นิเวศวิทยาอ่างเก็บน้ำ	Reservoir ecology	0.71	1, 3, 5		
192	แนวปะการัง	Coral reefs and islands	1.00	2, 15, 17		
193	บรรยากาศ	Atmosphere	1.00	1, 3, 5		
194	บริการ	Waiters	1.00	1, 3, 5		
195	บริการอาหาร	Food services	1.00	1, 2		
196	บริษัทนำเที่ยว	Travel agents	0.71	1, 2, 3, 11, 12, 18		อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
197	บ่อน	Casinos	1.00	1, 3, 5	คาลิโน	
198	บังกะโล	Bungalows	0.86	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12		
199	บันจี้จัมพ์	Bungy jump	0.57	15		
200	บ้านพักตากอากาศ	Rest house	0.71	11, 12		
201	บาร์เทนเดอร์	Bartenders	1.00	1		
202	โบราณคดี	Archaeology	1.00	1, 2, 3		
203	โบราณวัตถุ	Antiques	1.00	1, 2, 3, 13		
204	โบราณสถาน	Antiquities	1.00	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 18		
205	ประดาน้ำ	Underwater demolition teams	0.71	1, 2		
206	ประติมากรรม	Sculpture	1.00	1, 3, 5		
207	ประเพณี	Tradition	0.71	13		ความเป็นอยู่และประเพณี
208	ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	Local history	0.71	2		
209	ปะการัง	Corals	1.00	1, 2, 3		
210	ป่าเขตร้อน	Rain forests	1.00	1, 3, 5		
211	ป่าชายเลน	Mangrove forests	1.00	1, 2, 3, 5, 15, 17		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย		IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ			ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
212	ป่าชายหาด	Beach forests	0.57	2, 15		
213	ป่าชุมชน	Community forests	1.00	1, 2, 3, 5		
214	ป่าดงดิบ	Tropical evergreen forest	0.57	15, 17		
215	ป่าดิบชื้น	Rain forest	0.86	2		
216	ป่าเต็งรัง	Dry deciduous forest	0.57	15, 17		
217	ป่าเบญจพรรณ	Mixed deciduous forest	0.57	15, 17		
218	ป่าพรุ	Swamp forest	1.00	1, 2, 15, 17		
219	ป่าไม้	Forests and forestry	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		การทำป่าไม้
220	ป้ายสัญลักษณ์	Signs and signboards	1.00	1		
221	ป่าสงวน	Forest reserves	1.00	1, 3, 5		
222	ปิกนิก	Picnicking	0.86	1		
223	ปูชนียสถาน	Sacred space	1.00	1, 3, 5		
224	ผังเมือง	City planning	1.00	1, 3, 5		
225	ค้บ	Bars (Drinking establishment)	0.71	1		
226	ผู้โดยสาร	Passenger	0.57	11, 12		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
227	พนักงานต้อนรับ	Receptionists	1.00	1		
228	พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	Flight attendants	1.00	1, 3, 5		
229	พนักงานโรงแรม	Hotels--Employees	1.00	1		
230	พฤติกรรมผู้บริโภค	Consumer behavior	0.71	1, 2, 3, 5, 32		
231	พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	E-commerce	0.71	1, 13		
232	พิธีอัตราศุลกากร	Tariff	0.71	3, 5		
233	พิธีทางศาสนาและพิธีกรรม	Rites and ceremonies	1.00	1, 3, 5		
234	พิพิธภัณฑ์	Museums	1.00	1, 2, 3, 5		
235	พิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยา	Ethnological museums and collections	1.00	1		
236	พิพิธภัณฑ์ดนตรี	Music museums	1.00	1		
237	พิพิธภัณฑ์ทหาร	Military museums	0.86	1		
238	พิพิธภัณฑ์โบราณคดี	Archaeological museums and collections	1.00	1, 3, 5		
239	พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์	Historical museums	1.00	1		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
240	พิพิธภัณฑ์พืช	Herbariums	0.86	1, 2		
241	พิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยา	Anthropological museums and collections	0.57	3, 5		
242	พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์	Science museums	1.00	3, 5		
243	พิพิธภัณฑ์สำหรับเด็ก	Children's museums	0.71	1		
244	พีระมิด	Pyramids	0.71	1		
245	พื้นที่ชุ่มน้ำ	Wetlands	1.00	1, 3, 5		
246	พื้นที่อนุรักษ์	Natural resources conservation areas	0.71	1		
247	ภาษี	Tax	1.00	11, 12		
248	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	Value Added Tax	1.00	11, 12		
249	ภาษีศุลกากร	Tariff	1.00	2		
250	ภูเขา	Mountains	1.00	1, 2, 3, 5, 15, 17		
251	ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว	Description and travel	0.86	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
252	ภูมิศาสตร์	Geography	1.00	1, 2, 3, 5		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
253	ภูมิศาสตร์กายภาพ	Physical geography	1.00	1, 2, 3, 5		
254	ภูมิสถาปัตยกรรม	Landscape architecture	1.00	1, 3, 5		
255	ภูมิอากาศ	Climate	1.00	2, 3, 5, 13		
256	มรดกโลก	World heritage areas	0.86	1		
257	มหรสพ	Amusements Entertainment	0.71	1, 3, 5, 18		
258	มหาสมุทร	Ocean	1.00	1, 2, 3, 5		
259	มัคคุเทศก์	Guide	1.00	11, 12, 13, 18, 20		
260	มารยาทในการเดินทาง	Travel etiquette	0.71	3, 5		
261	เมือง	Cities and towns	1.00	1, 3, 5		
262	เมืองโบราณ	Cities and towns, Ancient	1.00	1, 3, 5		
263	เมืองหลวง	Capitals cities	0.71	1, 2, 3, 5		
264	เมืองใหม่	New towns	1.00	1, 3, 5		
265	เมืองอุทยาน	Garden cities	0.71	1		
266	ย่านประวัติศาสตร์	Historic districts	1.00	1, 13		
267	โยคะ	Yoga	1.00	1, 2, 3, 5, 14		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
268	รถทัวร์	Coach	0.71	18		
269	รถประจำทาง	Buses	1.00	3, 5, 18		
270	รถราง	Trolley buses	1.00	1, 3, 5		
271	ระบบนิเวศ	Ecosystem	1.00	14, 17, 26		
272	ร้านกาแฟ	Coffee shops	1.00	1, 2		
273	ร้านอาหาร	Restaurants	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 78, 9, 10		
274	ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด	Fast food restaurants	0.71	1		ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด
275	รูปแบบการดำเนินชีวิต	Lifestyles	0.86	1, 16		
276	เรือคายัค	Kayak	0.57	23, 26		
277	เรือแคนู	Canoe	0.57	15, 23		
278	เรือท้องกระจก	Glass-bottomed boat	0.57	14		
279	เรือเฟอร์รี่	Ferry	0.86	18		
280	เรือสำราญ	Cruise	1.00	15, 18		
281	โรงมหรสพ	Theaters	0.71	3, 5		โรงละคร

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
282	โรงแรม	Hotels	1.00	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 18, 19		
283	โรงละคร	Theaters	1.00	2		
284	วนอุทยาน	Parks and reserves	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14		
285	วัฒนธรรม	Culture	1.00	1, 2, 3, 14, 34, 36, 45		
286	วัฒนธรรมพื้นบ้าน	Folk way customs	0.57	18		
287	วัฒนธรรมสมัยนิยม	Popular culture	0.71	41		
288	วันหยุด	Holidays	1.00	1, 2, 3		
289	วีซ่า	Visa	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
290	ศิลปกรรม	Arts	0.71	1, 2, 3, 5		
291	ศิลปวัตถุ	Art fact	0.71	13		
292	ศิลปะ	Art	1.00	2, 3, 5, 18		
293	ศูนย์การค้า	Shopping centers	1.00	1, 3, 5, 18		
294	ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว	Tourist information centers	0.71	1		
295	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	Tourist information center	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 23		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
296	ศูนย์สุขภาพ	Fitness center	0.57	19		
297	สกีน้ำ	Water skiing	1.00	1, 2, 3, 5		
298	สกีและการเล่นสกี	Skis and skiing	0.71	1		
299	สถานตากอากาศ	Resorts	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12		
300	สถานรื่นรมย์	Amusements	0.71	1		
301	สถานีขนส่ง	Terminals (Transportation)	1.00	1, 3, 5		
302	สถานีบริการน้ำมัน	Services stations	1.00	1, 3, 5		
303	สถานีรถประจำทาง	Bus terminals	1.00	1, 3, 5		
304	สนามบิน	Airports	1.00	1, 2		
305	สโมสร	Clubs	1.00	1, 2, 3, 5		
306	สวนพฤกษศาสตร์	Botanical gardens	1.00	1, 2, 3, 5, 14, 20		
307	สวนสนุก	Amusement parks	1.00	1, 2, 3, 5, 11, 12, 18, 19		
308	สวนสัตว์	Zoos	1.00	1, 2, 3, 5, 19		
309	สวนสาธารณะ	Parks	1.00	1, 2, 3, 5, 13		
310	สะพานประวัติศาสตร์	Historic bridges	0.71	1		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
311	สายการบิน	Airlines	1.00	1, 3, 5, 11, 12, 18, 19		
312	สิ่งแวดล้อม	Environment	1.00	1, 13		
313	สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	Natural environment	0.57	14		
314	สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม	Cultural environment	0.57	14		
315	สิ่งแวดล้อมศึกษา	Environmental education	1.00	14		
316	เสื้อชูชีพ	Life jacket	0.57	15		
317	หนังสือเดินทาง	Passports	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 19		
318	ห้องชุด	Apartments	1.00	1, 3, 5, 11, 12		
319	หอพัก	Hostel	1.00	13		
320	หอศิลป์	Art museums	1.00	1		
321	ห้างสรรพสินค้า	Department stores	1.00	2, 3, 5		
322	หาด	Beaches	1.00	1, 2, 3, 5		
323	แหล่งท่องเที่ยว	Tourist attractions	0.86	11, 12		
324	แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	Cultural attraction	0.57	11, 12, 18		
325	แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	Natural attraction	0.57	4, 6, 7, 8, 9, 10, 12		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
326	อนุรักษ์นิยม	Conservatism	1.00	2, 3, 5		
327	อนุสาวรีย์	Monuments	1.00	1, 2, 3, 5, 13		
328	อาคารประวัติศาสตร์	Historic buildings	0.71	1, 3, 5		
329	อาคารสถานี	Terminal building	0.57	13		
330	อ่างเก็บน้ำ	Reservoirs	1.00	1, 2, 3		
331	อ่างจากุซซี่	Jacuzzi	0.57	24		
332	อารยธรรม	Civilization	1.00	1, 2, 3, 5		
333	อาหารกลางวัน	Luncheons	1.00	2, 3, 5, 18		
334	อาหารเช้า	Breakfasts	1.00	2, 18		
335	อาหารเย็น	Dinner	1.00	18		
336	อาหารสำเร็จรูป	Convenience foods	0.71	3, 5		ฟาสต์ฟู้ด
337	อุตสาหกรรมการบิน	Aerospace industries	1.00	1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
338	อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	Tourism	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 18, 40, 46, 49, 51		
339	อุตสาหกรรมโรงแรม	Hotel industry	0.57	4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12		

ตาราง 16 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
340	อุทยานทางทะเล	Marine parks and reserves	1.00	1		
341	อุทยานประวัติศาสตร์	Historical park	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12		
342	อุทยานวิทยาศาสตร์	Research parks	0.86	1, 3, 5		
343	อุทยานแห่งชาติ	National parks and reserves	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 20		
344	อุทยานแห่งชาติทางทะเล	Marine parks and reserves	0.57	3, 5, 15, 17		
345	โฮมสเตย์	Home stay	0.57	41		

ตาราง 17

คำวลีภาษาไทยที่ได้รับการเสนอแนะ

คำที่	คำภาษาไทยที่เสนอแนะ	ผู้เสนอแนะ	
		ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
1	กฎหมายทะเล		/
2	กฎหมายป่าไม้	/	/
3	กระเป๋าดินทาง	/	
4	การขนส่งสินค้าทางอากาศ	/	
5	การเข้าห้องพักโรงแรม	/	
6	การคมนาคม	/	
7	การควบคุมทางอากาศ	/	
8	การคืนห้องพักโรงแรม	/	
9	การใช้ที่ดิน--กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ		/
10	การดำน้ำลึก	/	
11	การเดินทางโดยรถไฟ	/	
12	การท่องเที่ยวเชิงการศึกษา	/	
13	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	/	
14	การท่องเที่ยวทางเรือสำราญ	/	
15	การท่องเที่ยวแบบทั่วไป	/	
16	การท่องเที่ยวแบบเรือสำราญ	/	
17	การทำป่าไม้		/
18	การวางแผนไทย	/	
19	การนำเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	/	
20	การนำเที่ยวนอกประเทศ	/	
21	การนำเที่ยวสวนผลไม้	/	
22	การบริการอาหารเป็นงาน	/	
23	การบำบัดด้วยน้ำ	/	

ตาราง 17 (ต่อ)

คำที่	คำภาษาไทยที่เสนอแนะ	ผู้เสนอแนะ	
		ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
24	การป็นหน้าผา	/	
25	การเล่นเรือ	/	
26	การวางผังเมือง	/	
27	การสำรวจและการค้นพบ		/
28	การอนุรักษ์ทรัพยากรทะเล		/
29	การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้		/
30	การอนุรักษ์ธรรมชาติ		/
31	การอนุรักษ์ปะการัง	/	
32	การอนุรักษ์ป่า		/
33	การอนุรักษ์สัตว์ป่า		/
34	เขตพักผ่อนกลางแจ้ง	/	
35	เขตพื้นที่กันชน	/	
36	เขตเมือง	/	
37	ความเป็นอยู่และประเพณี		/
38	ค่าโดยสาร	/	
39	คานาเป้	/	
40	ค่าบริการห้องพัก	/	
41	การรวาน	/	
42	คาสีโน		/
43	เครื่องมือช่วยค้นหาหมายเลขห้อง	/	
44	เครื่องร่อนขนาดเล็ก	/	
45	แก้มปีไฟ	/	
46	งานฉลอง	/	
47	งานมหกรรมดนตรี		/

ตาราง 17 (ต่อ)

คำที่	คำภาษาไทยที่เสนอแนะ	ผู้เสนอแนะ	
		ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
48	ชายฝั่งทะเล	/	
49	ชายหาด	/	
50	ครรชนี่ค้นหมายเลขห้อง	/	
51	ที่ตั้งค่ายพักแรม	/	
52	ที่ตั้งแคมป์ในป่า	/	
53	ที่พักในบ้าน	/	
54	ที่พักในบ้านและฟาร์ม	/	
55	ที่พักราคาประหยัด	/	
56	เทศกาล	/	
57	เทศกาลคาร์นิวัล	/	
58	เทศกาลศิลปะการแสดง	/	
59	ธุรกิจขายสินค้าที่ระลึก	/	
60	นักท่องเที่ยวขาออก	/	
61	นักท่องเที่ยวซ่า	/	
62	นักท่องเที่ยวแบบผจญภัย	/	
63	นักท่องเที่ยวภายในประเทศ	/	
64	นักปีนเขา	/	
65	นิเวศวิทยาปะการัง	/	
66	บริการซักรีด	/	
67	บัตรขึ้นเครื่อง	/	
68	บัตรโดยสารขาเข้า-ออก	/	
69	บัตรโดยสารแบบเปิด	/	
70	บ้านพักตากอากาศ	/	
71	ปะการัง	/	

ตาราง 17 (ต่อ)

คำที่	คำภาษาไทยที่เสนอแนะ	ผู้เสนอแนะ	
		ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
72	ปะการังและเกาะ	/	
73	ป่าสงวน	/	
74	ผู้ประกอบการอาหารจัดเลี้ยง	/	
75	พนักงานผสมเครื่องดื่ม	/	
76	พนักงานผสมเครื่องดื่ม	/	
77	พ่อครัว	/	
78	พิพิธภัณฑ์ทางการทหาร	/	
79	พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ	/	
80	พื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	/	
81	ฟาสต์ฟู้ด		/
82	ภัตตาคารเรือสำราญ	/	
83	ภัตตาคารแบบบริการตนเอง	/	
84	ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว	/	
85	ภูมิประวัติศาสตร์	/	
86	โกชนบำบัด	/	
87	เมนูอาหารตามสั่ง	/	
88	เมืองประวัติศาสตร์	/	
89	ระบบการสำรองที่นั่งแบบออนไลน์	/	
90	ระบบสำรองที่พักแบบออนไลน์	/	
91	ระบบสำรองห้องพักรูปแบบออนไลน์	/	
92	ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด		/
93	เรือข้ามฟากในทะเล	/	
94	โรงแรมเรือสำราญ	/	
95	โรงแรมแบบหรูหราร	/	

ตาราง 17 (ต่อ)

คำที่	คำภาษาไทยที่เสนอแนะ	ผู้เสนอแนะ	
		ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
96	โรงแรมราคาประหยัด	/	
97	โรงละคร		/
98	โรงอาหาร	/	
99	ละคร	/	
100	สถานบันเทิง	/	
101	สถานบันเทิงในห้างสรรพสินค้า	/	
102	สวนสนุกแบบมีแนวคิด	/	
103	สัมภาระ	/	
104	สายการบิน	/	
105	สินค้าที่ระลึก	/	
106	หนังสือคู่มือการท่องเที่ยว	/	
107	เหล่าเจริญอาหาร	/	
108	แหล่งท่องเที่ยวในวันหยุด	/	
109	แหล่งท่องเที่ยวแบบบันเทิง	/	
110	อัตราค่าโดยสารไป-กลับ	/	
111	อัตราเหมาจ่าย	/	
112	อาหารตามสั่ง	/	
113	อุตสาหกรรมท่องเที่ยว		/
114	อุตสาหกรรมน้ำหอมและ น้ำมันหอมระเหย	/	

จากตาราง 17 เป็นคำหรือวลีภาษาไทยที่ได้รับการเสนอแนะใหม่โดยผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 98 คำ และจากบรรณารักษ์ 17 คำ ซึ่งเป็นคำที่ไม่ได้อยู่ในแบบบันทึก

ตาราง 18

คำวลีภาษาอังกฤษที่ได้รับการเสนอแนะ

คำที่	คำภาษาอังกฤษที่เสนอแนะ	ผู้เสนอแนะ	
		ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
1	Activity center	/	
2	Adjoining room	/	
3	Aerospace industry	/	
4	Air traffic control center	/	
5	Airline business	/	
6	Amenities	/	
7	Appertizer	/	
8	Aquatic sports	/	
9	Archaeological museum	/	
10	Archaeological survey	/	
11	Architecture and tourism industry	/	
12	Art gallery	/	
13	Artifact	/	
14	Aviation	/	
15	Aviation business	/	
16	Aviation industry	/	
17	Bar and coffee shop	/	
18	Bars	/	
19	Bell boy	/	
20	Budget hotel	/	
21	Cabin attendant	/	
22	Camp and caravan site	/	
23	Caravanserai	/	

ตาราง 18 (ต่อ)

คำที่	คำภาษาอังกฤษที่เสนอแนะ	ผู้เสนอแนะ	
		ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
24	Catering	/	
25	CBF (Continental breakfast)	/	
26	Chalets	/	
27	City hotel	/	
28	Coffee corner	/	
29	Commercial aviation	/	
30	Coniferous forest	/	
31	Conservation tourism	/	
32	Coral reef	/	
33	Day tripper	/	
34	Deep diving	/	
35	Disembarked passengers	/	
36	Dormitory	/	
37	Duty free shop	/	
38	Ecological system	/	
39	Embarked passengers	/	
40	Entertainment complex	/	
41	Entertainment program	/	
42	Extinct cities	/	
43	Fast foods	/	
44	Festivals	/	
45	Flight routing	/	
46	Forest park	/	
47	Geo tourism	/	

ตาราง 18 (ต่อ)

คำที่	คำภาษาอังกฤษที่เสนอแนะ	ผู้เสนอแนะ	
		ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
48	Geography and travel	/	
49	Geysers	/	
50	Hang-glider	/	
51	Hiking	/	
52	Historical and archaeological tourism	/	
53	Historical sites	/	
54	Ice skating	/	
55	Inbound tour	/	
56	Internal tourism	/	
57	Local route	/	
58	Malls	/	
59	Mountain climbing	/	
60	National parks	/	
61	Non stop flight	/	
62	Orchard tour	/	
63	Peak season	/	
64	Port service	/	
65	Public facilities	/	
66	Pubs	/	
67	Rack rate	/	
68	Rain forest	/	
69	Rock climbing	/	
70	Rock climbing	/	
71	Sacred place	/	

ตาราง 18 (ต่อ)

คำที่	คำภาษาอังกฤษที่เสนอแนะ	ผู้เสนอแนะ	
		ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
72	Safety box	/	
73	Scenery	/	
74	Science park	/	
75	Scrub land	/	
76	Sightseeing business	/	
77	Single bed	/	
78	Tour operator	/	
79	Tourism association	/	
80	Tourism image	/	
81	Tourism industry	/	
82	Tourism market share	/	
83	Tourist guide	/	
84	Trade show	/	
85	Train	/	
86	Transportation	/	
87	Travel	/	
88	Travel agencies	/	
89	Travel agency	/	
90	Travel business	/	
91	Traveler's cheque	/	
92	Twin room	/	
93	Visitors' center	/	
94	Wildlife watching	/	
95	Wonders of the world	/	

ตาราง 18 (ต่อ)

คำที่	คำภาษาอังกฤษที่เสนอแนะ	ผู้เสนอแนะ	
		ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
96	World heritage site	/	

จากตาราง 18 เป็นคำหรือวลีภาษาอังกฤษที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะใหม่เป็นจำนวน 96 คำ และเป็นคำทั้งหมดเป็นคำที่ไม่ได้อยู่ในแบบบันทึก ซึ่งเมื่อรวมคำที่เสนอแนะใหม่ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจากตาราง 18 และตาราง 19 ของผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ รวมเป็นคำทั้งหมด 210 คำ

ตาราง 19

ตารางสรุปผลหลังจากผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 909 คำ จากจำนวนทั้งหมด 1,089 คำ

รายการคำ	จำนวนคำ
คำที่ผู้เชี่ยวชาญใช้	909
คำที่ผู้เชี่ยวชาญไม่ใช่	180
คำที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะใหม่ภาษาไทย	98
คำที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะใหม่ภาษาอังกฤษ	96
คำที่ผ่านการประเมินที่มีอยู่ในกลุ่มคู่มือหัวเรื่อง	393
คำที่ผ่านการประเมินอยู่ในกลุ่มประชากรอื่น ๆ	516

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า จำนวนคำที่ผู้เชี่ยวชาญนิยมใช้ทั้งหมดคือ 1,103 คำ ซึ่งมาจากคำที่ผู้เชี่ยวชาญใช้ รวมกับคำที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะใหม่ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และคำส่วนใหญ่ที่ผ่านการประเมินความนิยมใช้นั้นเป็นคำที่อยู่กลุ่มประชากรประเภทหนังสือตำรา พจนานุกรม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และบทความวารสาร

ตาราง 20

ตารางสรุปผลหลังจากผ่านการประเมินจากบรรณารักษ์ จำนวน 345 คำ จากจำนวนทั้งหมด 909 คำ

รายการคำ	จำนวนคำ
คำที่บรรณารักษ์ใช้	345
คำที่บรรณารักษ์ไม่ใช้	564
คำที่บรรณารักษ์เสนอแนะใหม่ภาษาไทย	17
คำที่บรรณารักษ์เสนอแนะใหม่ภาษาอังกฤษ	-
คำที่ผ่านการประเมินที่มีอยู่ในกลุ่มคู่มือหัวเรื่อง	257
คำที่ผ่านการประเมินอยู่ในกลุ่มประชากรอื่น ๆ	88

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า จำนวนคำที่บรรณารักษ์นิยมใช้ทั้งหมดคือ 362 คำ ซึ่งมาจากคำที่บรรณารักษ์ใช้ รวมกับคำที่บรรณารักษ์เสนอแนะใหม่ภาษาไทย และคำส่วนใหญ่ที่ผ่านการประเมินความนิยมนั้นเป็นคำที่อยู่ในกลุ่มประชากรประเภทหนังสือคู่มือหัวเรื่อง

ตาราง 21

ตารางสรุปเปรียบเทียบระหว่างผลคำที่นิยมใช้ระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับบรรณารักษ์

รายการคำ	จำนวน (คำ)	
	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
คำที่ประเมินว่าใช้	909	345
คำที่ประเมินว่าไม่ใช้	180	564
คำเสนอแนะใหม่ภาษาไทย	98	17
คำเสนอแนะใหม่ภาษาอังกฤษ	96	-
คำที่ผ่านการประเมินในกลุ่มหนังสือคู่มือหัวเรื่องและการทำดัชนี	393	257
คำที่ผ่านการประเมินอยู่ในกลุ่มประชากรแหล่งข้อมูลอื่น ๆ	516	88

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญสาขาด้านการท่องเที่ยวนิยมใช้คำส่วนใหญ่ที่อยู่ในกลุ่มประชากรประเภทหนังสือตำรา พจนานุกรม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และบทความวารสาร ส่วนบรรณารักษ์นิยมใช้คำส่วนใหญ่ที่อยู่ในกลุ่มประชากรประเภทหนังสือคู่มือหัวเรื่อง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศและ เพื่อประเมินหัวเรื่องทางการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น

การวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการรวบรวมคำทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศจากหนังสือคู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และจากแหล่งข้อมูลประเภท หนังสือตำรา พจนานุกรม งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ จำนวนทั้งสิ้น 52 รายการ จัดทำเป็นบัญชีคำ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความนิยมใช้และนำมาเป็นหัวเรื่อง และนำคำที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาจัดทำแบบสอบถามเพื่อให้บรรณารักษ์ประเมินหัวเรื่องที่เกิดขึ้น

โดยสำรวจจากกลุ่มประชากร คือ บัญชีคำหรือวลี ที่รวบรวมจากหัวเรื่องภาษาไทยและภาษาต่างประเทศทางการท่องเที่ยวจาก 3 แหล่ง คือ หนังสือคู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย 3 รายการ หัวเรื่องภาษาไทยที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองในฐานข้อมูลห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนทางการท่องเที่ยว จำนวน 7 แห่ง และจากแหล่งข้อมูลประเภท หนังสือตำรา พจนานุกรม งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิชาการ จำนวน 42 รายการ รวมจำนวนทั้งหมด 52 รายการ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการแจกแจงความถี่ของข้อมูลทุกรายการตามแบบสอบถามเพื่อสำรวจความต้องการใช้หัวเรื่องภาษาไทยของนักวิชาการทางการท่องเที่ยว คำที่ผู้เชี่ยวชาญเลือกใช้ คือมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าเป็นคำเหมาะสมที่จะใช้เป็นหัวเรื่อง

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์แบบสอบถาม

1. ผลการสำรวจพบว่า ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว มีความต้องการใช้หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนาม และเป็นหัวเรื่องทั่วไปมากที่สุด รองลงมาเป็นหัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนามและเป็นหัวเรื่องเฉพาะ และหัวเรื่องใหญ่ประกอบหัวเรื่องย่อย สำหรับสิ่งพิมพ์ที่มีความเฉพาะเจาะจง โดยใช้เครื่องหมาย (--) คั่น
2. แบบสอบถามการสำรวจและประเมินหัวเรื่องที่ผ่านการประเมินความนิยมใช้ของผู้เชี่ยวชาญ และหัวเรื่องที่ถูกเลือกใช้ คือมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าเหมาะสม ซึ่งผ่านการประเมิน 909 คำ
3. ประสบการณ์การทำงานของบรรณารักษ์ที่ทำงานทางด้านกาหนดหัวเรื่องที่มีอายุการทำงาน 11-15 ปีมีจำนวนมากที่สุดคือ 3 คน รองลงมาคือ 16-20 ปี มีจำนวน 2 คน และ 6-10, 21-25 ปี มีจำนวนเท่ากันคือ 1 คน และไม่มีบรรณารักษ์ที่ทำงานต่ำกว่า 1 ปี
4. สิ่งพิมพ์ที่บรรณารักษ์มีหน้าที่ในการกำหนดหัวเรื่องมากที่สุด คือ หนังสือทั่วไป รองลงมาคือ หนังสือเฉพาะสาขาวิชา และวิทยานิพนธ์
5. คู่มือที่บรรณารักษ์นิยมใช้ในการกำหนดหัวเรื่องมากที่สุด คือ หนังสือหัวเรื่องสำหรับภาษาไทย จัดทำโดยคณะกรรมการกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2547 และ Library of Congress Subject Heading 23rd ed. รองลงมา คือ ฐานข้อมูลหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. บรรณารักษ์นิยมใช้หนังสืออ้างอิงในการกำหนดหัวเรื่องมากที่สุด คือ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 รองลงมาคือ พจนานุกรม ไทย-อังกฤษ ของวิทย์ เทียงบูรณธรรม และพจนานุกรมคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ของวิเชียร เกษประทุม
7. แหล่งข้อมูลที่บรรณารักษ์นิยมใช้ในการกำหนดหัวเรื่องมากที่สุด คือ ฐานข้อมูลบรรณานุกรมภายในห้องสมุด ฐานข้อมูลบรรณานุกรมจากห้องสมุดอื่น ๆ ภายในประเทศ และศัพท์การประชุมบรรณารักษ์กลุ่มงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา รองลงมา คือ ปรึกษานักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การท่องเที่ยวและสอบถามบรรณารักษ์ที่กำหนดหัวเรื่องและเลขหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ ทางด้านการท่องเที่ยว

8. วิธีการพิจารณาเนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใด บรรณารักษ์พิจารณาจากสาระสังเขปมากที่สุด รองลงมาคือพิจารณาจากคำนำและสารบัญ และบทนำและเนื้อหาบางตอนของสารสนเทศ ตามลำดับ

9. สิ่งที่บรรณารักษ์คำนึงในการกำหนดศัพท์ที่ใช้เป็นหัวเรื่องทางการ ท่องเที่ยว มากที่สุด คือ คำที่ปรากฏในหนังสือคู่มือหัวเรื่องที่ห้องสมุดใช้ คำที่นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยวใช้ และเป็นศัพท์จากที่ประชุมบรรณารักษ์ กลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่กำหนดให้ใช้ รองลงมาคือ คำที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์ทางการท่องเที่ยวและ คำที่ปรากฏในหลักสูตร สาขาด้านการท่องเที่ยว ตามลำดับ

10. ในการพิจารณาเพิ่มหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวขึ้นใช้เอง บรรณารักษ์ใช้หลักเกณฑ์ที่หนังสือคู่มือหัวเรื่องแนะนำ และสอบถามนักวิชาการหรือ ผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมา คือ ค้นจากหลักสูตรทางการ ท่องเที่ยว ค้นจากหนังสืออ้างอิงหรือเว็บไซต์ทางการท่องเที่ยว และใช้คำทับศัพท์ จากภาษาต่างประเทศ

12. ปัญหาที่ประสบในการใช้คู่มือเพื่อกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยทางการ ท่องเที่ยวที่เป็นปัญหามากที่สุด คือหัวเรื่องทางการท่องเที่ยวที่มีไม่ทันสมัย ไม่มี หนังสือคู่มือหัวเรื่องเฉพาะทางการท่องเที่ยว หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ใน คู่มือกว้างเกินไป ขาดศัพท์เฉพาะทางวิชาการด้านการท่องเที่ยว ที่เป็นปัญหาปานกลาง คือ หัวเรื่องทางการท่องเที่ยวที่มีไม่ตรงกับเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ หัวเรื่อง ย่อยด้านการท่องเที่ยวที่กำหนดไม่ชัดเจน รายการ โยงหัวเรื่องมีน้อย ขาดความชัดเจน ของตัวอักษรที่เป็นหัวเรื่อง หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวมีน้อย คำอธิบายหัวเรื่องด้านการ ท่องเที่ยวมีน้อย ศัพท์ที่ใช้ในคู่มือการกำหนดหัวเรื่องต่าง ๆ ไม่ตรงกับศัพท์ที่นักวิชาการ ทางด้านการท่องเที่ยวใช้ ส่วนที่เป็นปัญหาน้อยและไม่เป็นปัญหาในการใช้คู่มือจะมีน้อย

13. ปัญหาที่บรรณารักษ์ประสบในการใช้คู่มือเพื่อกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย ทางด้านการท่องเที่ยว ที่พบมากที่สุด คือขาดคู่มือในการกำหนดหัวเรื่อง ที่เป็นปัญหา ปานกลางมากที่สุด คือขาดความรู้ทางด้านการท่องเที่ยว เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ ยากแก่การทำความเข้าใจ ขาดความสม่ำเสมอและสอดคล้องกันในการกำหนดหัวเรื่อง ทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาเดียวกัน รองลงมาคือทรัพยากรสารสนเทศมีเนื้อหา หลากหลาย ยากแก่การให้หัวเรื่อง นักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวใช้ศัพท์ที่กำหนดขึ้น ใช้เอง (โดยการแปลจากภาษาต่างประเทศ) ไม่ใช้ศัพท์บัญญัติ และที่เป็นปัญหาน้อยและ ไม่เป็นปัญหามีน้อย

การวิเคราะห์และรวบรวมคำ

การวิจัยครั้งนี้ ได้หัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสร้างขึ้นจากความ นิยมใช้ของผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการประเมินจากบรรณารักษ์ จำนวน 345 คำ โดยมี รายละเอียดดังนี้

การสร้างหัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยว

1. รวบรวมและคัดเลือกคำจากแหล่งทรัพยากรสารสนเทศจาก 3 แหล่ง ได้แก่ หนังสือคู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย 3 รายการ หัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการ ท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองในฐานะข้อมูลห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มี การเรียนการสอนทางด้านการท่องเที่ยว 7 แห่ง และจากแหล่งข้อมูลประเภท หนังสือ ตำรา 8 รายการ พจนานุกรม 2 รายการ งานวิจัย 5 รายการ วิทยานิพนธ์ 12 รายการและ บทความวิชาการ 15 บทความ ได้คำหรือวลีจำนวน 1,089 คำ แล้วนำมาจัดเรียงตามลำดับ อักษร ทำแบบประเมินเพื่อสำรวจความนิยมใช้หัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยว จากผู้เชี่ยวชาญ

2. คำหรือวลี ที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 909 คำ

3. คำหรือวลีที่ผ่านการประเมินเป็นคำมาจากหนังสือ ตำรา มากที่สุด คือจำนวน 392 คำ รองลงมาคือ คู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย จำนวน 375 คำ และหัวเรื่อง ภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เอง ในฐานะข้อมูลรายการ

บรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนทางด้านการท่องเที่ยวจำนวน 247 คำ ตามลำดับ

4. ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะคำใหม่ ภาษาไทยจำนวน 98 คำ ภาษาอังกฤษ 96 คำ

การประเมินหัวเรื่องภาษาไทยด้านการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้น

หัวเรื่องที่ผ่านการประเมินจากบรรณารักษ์ มีจำนวน 345 คำ

1. หัวเรื่องที่ผ่านการประเมินเป็นคำที่มาจากคู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยมากที่สุด รองลงมา คือ หนังสือตำราและพจนานุกรม ตามลำดับ
2. บรรณารักษ์เสนอแนะคำใหม่ ภาษาไทยจำนวน 17 คำ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ได้หัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยว ซึ่งผ่านการประเมินทั้งสิ้น 345 คำ ซึ่งบรรณารักษ์สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องของทรัพยากรสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยวได้ ผลการศึกษาครั้งนี้ มีประเด็นน่าสนใจ คือ

1. คำและวลีที่ผ่านการประเมินหัวเรื่องจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นคำที่มาจากหนังสือตำรามากที่สุด ดังจะเห็นได้จากผลคำที่ผ่านการประเมินคำหรือวลีและคำที่สมควรใช้เป็นหัวเรื่องจาก 909 คำเป็นคำที่มาจากหนังสือตำรา 286 คำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวี มานะธำรง (2550) และรองลงมาคือ คู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย (207 คำ) และหัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองในฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนทางด้านการท่องเที่ยว (186 คำ) ผลจากการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คำและวลีที่มาจาก คู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย และหัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยวที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองในฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนทางด้านการท่องเที่ยวนั้น ตรงกับคำที่ผู้เชี่ยวชาญนิยมใช้ เนื่องจากเนื้อหาทางด้านการท่องเที่ยวเป็นสหวิทยาการ

กล่าวคือ มีความหลากหลายทางสาขาวิชา และมีเนื้อหาทั่วไป ทำให้ในการกำหนด หัวเรื่องของบรรณารักษ์ไม่ต้องใช้ความรู้ทางสาขาใดสาขาหนึ่งเฉพาะเจาะจง และหัวเรื่องในหนังสือคู่มือที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นหัวเรื่องทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คาราวรรณ เจริญเพิ่มพูน (2526) และเพ็ญพิมล คงมนต์ (2539) ที่กล่าวว่า หัวเรื่องใน หนังสือคู่มือที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นหัวเรื่องทั่ว ๆ ไป ไม่เฉพาะเจาะจงทางสาขาใดสาขาหนึ่ง

2. ผลการศึกษาดังกล่าวพบว่า การกำหนดหัวเรื่องของบรรณารักษ์ส่วนมากจะยึดหลักการกำหนดหัวเรื่องตามคู่มือหนังสือหัวเรื่องภาษาไทย ดังจะเห็นได้จากผลคำที่ผ่านการการประเมินคำหรือวลีและคำที่สมควรใช้เป็นหัวเรื่องของบรรณารักษ์จาก 345 คำ เป็นคำที่มาจากกลุ่มประชากรประเภทหนังสือคู่มือหัวเรื่องถึง 257 คำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์ คุปตระกูล (2533) และทวี มานะธำรง (2550) กล่าวคือ สิ่งที่บรรณารักษ์คำนึงถึงในการกำหนดหัวเรื่อง คือ เกณฑ์โครงสร้างของหัวเรื่องตามหนังสือหัวเรื่องมาตรฐานและคำที่ปรากฏในหนังสือคู่มือหัวเรื่อง

3. เปรียบเทียบการเลือกใช้หัวเรื่องระหว่างผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์มีความแตกต่างกัน คือ จากการประเมินคำหรือวลีที่นิยมใช้หรือคำที่สมควรใช้เป็นหัวเรื่องภาษาไทยด้านการท่องเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญประเมินได้ 909 คำ ส่วนบรรณารักษ์ประเมินได้ 345 คำ มีส่วนต่างกันคือ 564 คำ ซึ่งคำส่วนใหญ่เป็นคำที่อยู่ในหนังสือตำรา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคำบางคำ บรรณารักษ์ไม่มีความคุ้นเคยทำให้ไม่แน่ใจในการเลือกใช้คำ ๆ นั้น เป็นหัวเรื่อง แต่ผู้เชี่ยวชาญเลือกใช้คำเหล่านั้นเพราะความคุ้นเคยและพบเห็นเป็นประจำจากประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ พิมลอร คันทัน (2545), ทวี มานะธำรง (2550) และสุทธารัตน์ คำโสภา (2550) ที่กล่าวว่า บรรณารักษ์จะเลือกใช้คำที่ปรากฏในคู่มือและพจนานุกรม ส่วนผู้เชี่ยวชาญจะเลือกใช้คำจากความคุ้นเคยของตนเอง ทำให้การใช้หัวเรื่องไม่ตรงกัน ซึ่งอาจแก้ไขได้โดยทำรายการ โยง หัวเรื่องที่บรรณารักษ์จัดทำขึ้น

4. ปัญหาที่บรรณารักษ์ประสบมากที่สุดในการใช้คู่มือกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย ทางด้านการท่องเที่ยว คือ หัวเรื่องทางด้านการท่องเที่ยวที่มีไม่ทันสมัย ไม่มีหนังสือคู่มือหัวเรื่องเฉพาะทางด้านการท่องเที่ยว หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในคู่มือกว้างเกินไป และขาดศัพท์เฉพาะทางวิชาการด้านการท่องเที่ยว บรรณารักษ์สามารถใช้หนังสือตำรา

เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบคำเพื่อกำหนดหัวเรื่องใหม่ ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของคาราวรรณ เจียมเพิ่มพูน (2526) ที่กล่าวว่า การเพิ่มหัวเรื่องภาษาไทยขึ้น ใ้เองของบรรณารักษ์ส่วนมากจะกำหนดหัวเรื่องขึ้น ใ้เองเมื่อพบว่าไม่มีหัวเรื่องที่ ต้องการในหนังสือคู่มือ นอกจากนี้บรรณารักษ์สามารถกำหนดจากคำศัพท์ใหม่ ๆ สาขา- ทางด้านการท่องเที่ยวจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ หลักสูตรทางการท่องเที่ยว และคำศัพท์ที่ได้จากการประชุมบรรณารักษ์กลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ หอสมุดสถาบันอุดมศึกษา

5. ผลการศึกษาพบว่า ยังมีปัญหาการใช้คำในการกำหนดหัวเรื่องที่ไม่สามารถ ระบุได้ว่าเป็นคำใด กล่าวคือ มีหัวเรื่องบางหัวเรื่องใช้คำหรือวลีในหัวเรื่องภาษาไทย ทางด้านการท่องเที่ยวไม่ตรงกัน แต่ภาษาอังกฤษเป็นคำเดียวกัน และเมื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแล้วสามารถใช้ได้ทั้งสองคำ เช่น ธุรกิจการบิน (airlines) และ สายการบิน (airlines) ดังนั้นบรรณารักษ์ควรเลือกใช้คำไปในแนวทางเดียวกันและทำรายการ โยง หัวเรื่องประเภทดังกล่าว

6. ปัญหาที่บรรณารักษ์ประสบในการใช้คู่มือเพื่อกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย ทางด้านการท่องเที่ยว มากที่สุด คือ ขาดคู่มือในการกำหนดหัวเรื่อง ทำให้การกำหนด หัวเรื่องมีความหลากหลาย รวมทั้งการทับศัพท์ภาษาต่างประเทศที่แตกต่างกัน ทำให้การ สะกดต่างกัน ซึ่งทำให้มีผลต่อการการค้นคืนและเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากไม่มีคู่มือหัวเรื่องเฉพาะทางการท่องเที่ยว และหัวเรื่องทางด้าน การท่องเที่ยวที่มีไม่ทันสมัย อีกทั้งในปัจจุบันสารสนเทศทางการท่องเที่ยวมีความ หลากหลายสาขาวิชาและมีจำนวนมาก ดังนั้นควรมีการจัดทำคู่มือหัวเรื่องเฉพาะทางด้าน การท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหัวเรื่องให้ทันสมัยและสามารถครอบคลุมเนื้อหา ของสาขาวิชาที่มีความเคลื่อนไหวและมีจำนวนมากได้อย่างทั่วถึง โดยการประสาน ความร่วมมือของบรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสารสนเทศทางการท่องเที่ยว เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอแนะคำที่จะนำมากำหนดเป็นหัวเรื่องใหม่ ๆ ซึ่งจะ

นำไปสู่การสร้างบัญชีคำหัวเรื่องที่ทันสมัยที่สามารถครอบคลุมเนื้อหาของเอกสารได้อย่างทั่วถึง ทำให้สามารถเข้าถึงเอกสารได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

2. บรรณารักษ์ควรติดตามความเคลื่อนไหว ข่าวสารทั้งในด้านวิชาการ และกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านการท่องเที่ยว โดยติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทางด้านการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย ทางด้านการท่องเที่ยวที่ต้องมีการปรับปรุงหัวเรื่องให้ทันสมัยและครอบคลุมเนื้อหาเอกสารได้อย่างทั่วถึงอยู่เสมอ ๆ

3. หัวเรื่องจากผู้เชี่ยวชาญทางสาขาการท่องเที่ยวนิยมใช้ 909 คำ รวมทั้งคำเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 194 คำ และคำเสนอแนะจากบรรณารักษ์ 17 คำ เป็นจำนวน 1,120 คำ และตัดคำที่ซ้ำกันในคู่มือหัวเรื่อง 393 คำ เป็นจำนวนคำทั้งหมด 727 คำที่ควรนำไปใช้เป็นหัวเรื่องเพิ่มเติมในห้องสมุดและในคู่มือหัวเรื่องภาษาไทย และนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกันในการใช้คำหรือวลีทางสาขาด้านการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการสร้างศัพท์สัมพันธ์ทางด้านการท่องเที่ยว คำอธิบายหัวเรื่อง (scope note) และหัวเรื่องย่อย เพื่อทราบความสัมพันธ์และรายละเอียดของหัวเรื่อง และสะดวกในการวิเคราะห์และกำหนดหัวเรื่อง ซึ่งมีผลต่อการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลจากการวิจัยนี้ บรรณารักษ์สามารถใช้เป็นคู่มือหรือแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องทางด้านการท่องเที่ยวได้ ส่วนคำที่ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์เสนอแนะ น่าจะมีการศึกษาถึงความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นหัวเรื่อง

3. ควรมีการวิจัยติดตามผลการนำหัวเรื่องทางด้านการท่องเที่ยวที่ได้ไปใช้งานจริงของกลุ่มบรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่กำหนดหัวเรื่องสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยวต่อไปด้วย

4. ควรมีการศึกษาวิจัยหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวเฉพาะสาขาต่าง ๆ รวมทั้งสาขาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญและห้องสมุดที่ตอบแบบประเมิน

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤตย์ นิ่มสมบูรณ์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรภัทร ภัทศิริ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. นางสาวโสธยา หอมชื่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
4. นางสาวสุดาพร วรรณ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
5. อาจารย์वासนา พบลาก คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล-ตะวันออก วิทยาเขตจรัลพงศ์ภูวนารด
6. อาจารย์มัสดิน บัวบาน โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะมนุษย-ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
7. อาจารย์อารีรัตน์ พิภเย็น โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะมนุษย-ศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

บรรณารักษ์ผู้ตอบแบบสอบถาม

1. บรรณารักษ์วิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย-เกษตรศาสตร์
2. บรรณารักษ์วิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์
3. บรรณารักษ์วิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย-มหิดล
4. บรรณารักษ์วิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย-ราชภัฏสวนดุสิต
5. บรรณารักษ์วิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัย-ศรีนครินทรวิโรฒ
6. บรรณารักษ์วิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย-รามคำแหง

7. บรรณารักษ์วิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ สำนักบรรณสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

ภาคผนวก ข

หัวเรื่องที่ผ่านการประเมินความนิยมใช้และคำที่
สมควรใช้เป็นหัวเรื่องจากผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 22

หัวเรื่องที่ผ่านมาการประเมินความนิยมใช้และคำที่สมควรใช้เป็นหัวข้อเรื่องจากผู้เชี่ยวชาญ

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
1	กฎหมายการเข้าเมืองและการออก	Emigration and immigration law	1.00	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
2	กฎหมายการป่าไม้	Forestry law and legislation	0.71	3, 5	กฎหมายป่าไม้	
3	กฎหมายทะเล	Maritime law	0.86	1, 3, 5		
4	กฎหมายที่ดิน	Land use-Law and legislation	0.71	1		
5	กฎหมายธรรมชาติ	Natural law	0.71	1		
6	กฎหมายพาณิชย์นาวี	Maritime law	0.86	2, 3, 5, 27		
7	กฎหมายสิ่งแวดล้อม	Environmental law	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
8	กฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	Environmental law, International	1.00	3, 5		
9	กรุ๊ปทัวร์	Tour group	0.71	18		
10	กลุ่มตัวแทนผู้ผลิตรายการทัวร์	Tour operations and brokers	0.71	18		
11	กองทุนมรดกโลก	The World Heritage Fund	0.86	18		
12	การขนส่ง	Transportation	0.71	1, 2, 3, 5, 13		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
13	การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของ นักท่องเที่ยว	Vat Refund	0.57	11, 12		
14	การขี่จักรยาน	Bicycling	0.57	4, 6, 7, 8, 9, 10, 18, 26		
15	การขี่จักรยานภูเขา	Mountain biking	1.00	23		
16	การขี่จักรยานเสือภูเขา	Mountain biking	0.57	15		
17	การเข้าถึง	Accessibility	0.71	13		
18	การเข้าพัก	Check in	1.00	16, 19	การเข้าห้องพัก	โรงแรม
19	การเข้าเมืองและการข้ายื่นออก	Immigration and emigration	0.71	2		
20	การเข้าเมืองและการออก	Emigration and migration	1.00	1, 3-10		
21	การค้นพบทางภูมิศาสตร์	Discoveries in geography	0.57	1		
22	การค้นพบและการสำรวจ	Discovery and exploration	0.71	3, 5		
23	การควบคุมการจราจรทางอากาศ	Air traffic control	0.86	12	การควบคุมทาง	อากาศ

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
24	การคืนห้องพัก	Check out	0.86	16	การคืนห้องพัก	โรงแรม
25	การคุ้มครองนก	Birds, Protection of	0.86	1		
26	การคุ้มครองพืช	Plants, Protection of	0.71	3, 5		
27	การจัดการเขตชายฝั่งทะเล	Coastal zone management	0.86	3, 5		
28	การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	Natural resources-- Management	0.86	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
29	การจัดการท่องเที่ยว	Tourism management	0.71	14		
30	การจัดการป่าไม้	Forest management	0.71	1, 3, 5		
31	การจัดการระบบนิเวศ	Ecosystem management	0.71	3, 5		
32	การจัดการโรงแรม	Hotel management	1.00	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
33	การจัดการคูน้ำ	Watershed management	0.57	3, 5		
34	การจัดการสัตว์ป่า	Wildlife management	0.57	1, 3, 5		
35	การจัดการสิ่งแวดล้อม	Environmental management	0.86	1		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
36	การจัดงานแสดงสินค้า/ นิทรรศการนานาชาติ	Meetings, Incentive, Convention and Exhibition- MICE	0.71	19		
37	การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการ ท่องเที่ยว	Tourism place	0.57	13		
38	การจัดนันทนาการ	Leisure operation	0.57	18		
39	การนำเข้าเที่ยวการทำเกษตร ทั่วไป	General agricultural farming tour	0.71	14	การนำเข้าเที่ยวเชิง เกษตรกรรม	
40	การนำเข้าเที่ยวเข้าประเทศ	Inbound tour	0.86	19		
41	การนำเข้าเที่ยวเทศกาลงานวัน เกษตร	Agricultural festival tour	0.57	14		
41	การนำเข้าเที่ยวนอกประเทศ	Outbound tour	0.57	19	การนำเข้าเที่ยวนอก ประเทศ	
42	การนำเข้าเที่ยวภายในประเทศ	Domestic tour	0.71	19		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
43	การจัดนำเที่ยวสวนผลไม้	Fruit tour	0.57	14	การนำเที่ยวสวนผลไม้	Orchard tour
44	การจัดนำเที่ยวสวนไม้ดอกไม้ประดับ	Flower garden tour	0.57	14		
45	การจัดนำเที่ยวสวนสมุนไพร	Medicinal herb garden tour	0.57	14		
46	การจัดบริการอาหาร	Caterers	0.57	18	ผู้ประกอบการ	Catering
47	การแจ้งออกจกที่พัก	Check out	0.86	12	อาหารจัดเลี้ยง	
48	การเช่าเหมาเรือปลา	Bareboat charter	0.57	11, 12		
49	การใช้ชีวิตกลางแจ้ง	Outdoor life	0.86	3, 5		
50	การช้อปปิ้ง	Shopping	0.71	3, 5		
51	การช้อปปิ้งสินค้า	Shopping	0.71	1		
52	การดำน้ำ	Diving	1.00	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 18		
53	การดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น	Snorkel skin diving	0.71	26		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
54	การดำน้ำตื้น	Snorkel skin diving	0.86	2, 14		
55	การดำน้ำแบบสกิน	Skin diving	0.57	3, 5		
56	การดำน้ำแบบสคูบา	Scuba diving	0.57	2, 3, 5		
57	การดำน้ำลึก	Scuba diving	0.71	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 26		Deep diving
58	การดูนก	Bird watching	0.71	1, 3, 5, 11, 1214, 26		
59	การดูผีเสื้อ	Butterfly watching	1.00	1, 11, 12		
60	การเดินทางท่องเที่ยวอิสระ	Free individual traveler	0.57	13		
61	การเดินทาง	Voyages and travels	0.57	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 910, 18		Travel
62	การเดินทางด้วยเรือสำราญ	Cruise	0.57	16		
63	การเดินทางโดยขบวนรถไฟ	Orient express	1.00	16		การเดินทางโดยรถไฟ
64	การเดินทางท่องเที่ยวแบบกลุ่ม	Group inclusive tour	0.57	13		
65	การเดินทางทางมหาสมุทร	Ocean travel	0.57	1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
66	การเดินทางแบบเข้าไปเย็นกลับ	Excursion or Day visit	0.57	16		
67	การเดินทางแบบส่วนตัว	Free individual traveler	0.71	16		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
68	การเดินทางภายในประเทศ	Domestic travel	1.00	11, 12		
69	การเดินทางรอบโลก	Voyages around the world	0.71	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
70	การเดินทางระยะใกล้	Short haul	0.57	11, 12		
71	การเดินทางระยะไกล	Long haul	0.71	11, 12		
72	การเดินทางระยะปานกลาง	Mid haul	0.71	11, 12		
73	การเดินทางระหว่างประเทศ	International travel	0.71	11, 12		
74	การเดินทางและการท่องเที่ยว	Voyages and travel	0.71	2		
75	การเดินทางและท่องเที่ยว	International travel and tourism	0.57	18		
76	การเดินทางไกล	Hiking	0.71	2		
77	การเดินป่า	Trekking	0.71	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 18, 23, 26		
78	การเดินเรือ	Navigation	1.00	1, 2		
79	การตกปลา	Fishing	0.86	1, 2, 18		
80	การตลาดการท่องเที่ยว	Tourism marketing	0.86	13, 19, 31		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
81	การต่อเที่ยวบิน	Flight connection	0.71	11, 12		
82	การตั้งค่ายพักแรม	Camping	1.00	2		
83	การเตรียมการเดินทาง	Travel preparation	0.71	13		
84	การไต่เขา	Moutaineering	1.00	1, 3, 5, 15, 18		Rock climbing/ Hiking/Mountain climbing
85	การไต่หน้าผา	Rock climbing	1.00	18		การปีนหน้าผา
86	การถ่ายภาพท่องเที่ยว	Travel photography	1.00	3, 5		
87	การถ่ายภาพทิวทัศน์	Landscape photography	1.00	3, 5		
88	การถ่ายภาพธรรมชาติ	Nature photography	0.71	1, 2, 3, 5		
89	การถ่ายรูปธรรมชาติ	Nature photograph	0.71	14, 26		
90	การท่องเที่ยว	Tourism	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 18, 26, 31, 34, 37, 38, 39, 42, 48, 51		
91	การท่องเที่ยวชนบท	Rural tourism	0.86	11, 12, 14, 18, 20		
92	การท่องเที่ยวชุมชน	Community-based tourism	0.86	11, 12		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
93	การท่องเที่ยวชุมชนเมือง	Urban tourism	0.71	11, 12		
94	การท่องเที่ยวเชิงการมรณัม	Sex tour	0.57	13, 14		
95	การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและบันเทิง	Sport and entertainment tourism	0.71	13, 14		
96	การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	Agro tourism	0.57	4, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 23, 30,	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	
97	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	Agrotourism	0.71	11, 12		Geo tourism
98	การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา	Litho tourism	0.71	11, 12, 14, 30		
99	การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ	Natural tourism	0.57	13, 14, 20, 26		
100	การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจและประชุมสัมมนา	Business and convention tourism	0.86	13, 14		
101	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	Ecotourism	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 21, 23, 26, 41, 51		
102	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล	Marine ecotourism	0.86	11, 12		
103	การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์	Historical tourism	1.00	11, 12, 30		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
104	การท่องเที่ยวเชิงปริมาณ	Mass tourism	1.00	12		
105	การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย	Adventure tourism	0.71	11, 12, 29		
106	การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยกึ่ง อนุรักษ์ธรรมชาติ	Soft adventure tourism	0.57	29		
107	การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	Heritage tourism	1.00	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 20, 36		
108	การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม	Cultural tourism	0.86	43		
109	การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	Health tourism	1.00	4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 44, 46		
110	การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทาง ธรรมชาติ	Natural health tourism	0.71	14		
111	การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทาง วัฒนธรรม	Cultural health tourism	0.57	14		
112	การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	Ecotourism	1.00	2, 3, 5, 11, 12, 14, 16, 26, 30, 41, 45	Conservation tourism	

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
113	การท่องเที่ยวโดยชุมชน	Community based tourism	0.71	26		
114	การท่องเที่ยวตลาดหรูหร	Elite market tourism	0.57	13, 14		
115	การท่องเที่ยวต่างประเทศ	Outbound tourism	1.00	11, 12		
116	การท่องเที่ยวตามประเพณีนิยม	Conventional tourism	0.86	11, 12, 13, 14	การท่องเที่ยวแบบ ทั่วไป	
117	การท่องเที่ยวทางจักรยาน	Bicycle touring	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
118	การท่องเที่ยวทางน้ำ	Waterway Tourism	0.57	4, 6, 7, 8, 9, 10, 27, 52		
119	การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดี	Historical tourism	0.57	20		Historical and archaeological tourism
120	การท่องเที่ยวทางมหาสมุทร	Ocean travel	0.57	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
121	การท่องเที่ยวทางรถจักรยาน	Bicycle touring	0.57	2		
122	การท่องเที่ยวทางรถไฟ	Railroad travel	1.00	3, 5		
123	การท่องเที่ยวทางรถยนต์	Automobile travel	0.71	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
124	การท่องเที่ยวทางเรือ	Cruise tourism	1.00	11, 12	การท่องเที่ยวทางเรือสำราญ/การท่องเที่ยวแบบเรือสำราญ	
125	การท่องเที่ยวทางเลือกใหม่	Alternative tourism	0.57	14, 28		
126	การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ	Responsible travel	0.71	26		
127	การท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะ	Special interest tourism	0.57	28		
128	การท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ	Nature-based tourism	0.57	11, 12, 26		
129	การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน	Sustainable tourism	0.71	26, 41		
130	การท่องเที่ยวแนวใหม่	New age tourism	0.86	11, 12		
131	การท่องเที่ยวในโทรทัศน์	Travel on television	0.57	3, 5		
132	การท่องเที่ยวในประเทศ	Internal tourism	0.57	13, 14		
133	การท่องเที่ยวในรูปแบบฟาร์ม	Farm tourism	0.57	12		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
134	การท่องเที่ยวแบบคณะใหญ่	Mass tourism	0.71	26		
135	การท่องเที่ยวแบบคาราวาน	Caravan	1.00	11, 12	คาราวาน	
136	การท่องเที่ยวแบบซาฟารี	Safaris	0.57	3, 5		
137	การท่องเที่ยวแบบทางเลือก	Alternative tourism	0.57	11, 12		
138	การท่องเที่ยวแบบปานกลาง	Middle class tourism	0.57	16		
139	การท่องเที่ยวแบบผจญภัย	Adventure travel	0.71	3, 5, 23, 30		
140	การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน	Soft tourism	0.57	30		
141	การท่องเที่ยวแบบพักแรมตามบ้านและท้องถิ่น	Home-stay & Farm-stay			ที่พักในบ้านและฟาร์ม	
142	การท่องเที่ยวแบบพักแรมและเดินป่า	Camping & trekking tour	0.57	23		
144	การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว	Long stay tourism	0.71	4, 6, 7, 8, 9, 10		
145	การท่องเที่ยวแบบมวลชน	Mass tourism	0.57	16		
146	การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	Sustainable tourism	0.71	11, 12, 13, 14		
147	การท่องเที่ยวแบบหรูหรา	Deluxe tourism	0.57	16		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
148	การท่องเที่ยวแบบเหมาจ่าย	Package tours	0.71	3, 5		
149	การท่องเที่ยวแบบเหมาจ่าย เบ็ดเสร็จ	Inclusive tour	0.57	12		
150	การท่องเที่ยวผจญภัย	Adventure tourism	0.71	15		
151	การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล	Incentive tour	1.00	11, 12, 13, 14, 19, 25		
152	การท่องเที่ยวเพื่อสวัสดิการสังคม	Social tourism	0.57	11, 12		
153	การท่องเที่ยวเพื่อสังคม	Social tourism	0.71	14		
154	การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ	Health tourism	0.86	30		
155	การท่องเที่ยวภายในประเทศ	Domestic tourism	1.00	11, 12, 16, 33		Internal tourism/ Inbound tour
156	การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ	International tourism	0.71	11, 12, 13		
157	การท่องเที่ยวสีเขียว	Green tourism	0.71	20		
158	การท่องเที่ยวเหมาจ่าย	Package tour	0.71	11, 12, 13		
159	การท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน	Community participation-based tourism	0.57	26		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
160	การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	Sustainable tourism	0.71	23		
161	การท่องเที่ยววิถีอิเล็กทรอนิกส์	E-tourism	1.00	40		
162	การท่องเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ	Sightseeing tour	0.86	11, 12		
163	การท่องเที่ยวถ้ำ	Cave exploring	0.86	15, 26		
164	การท่องเที่ยวน้ำตก	Waterfall visit	0.71	14		
165	การนวดไทยแผนโบราณ	Thai massage	0.86	14		การนวดแผนไทย
166	การนวดเพื่อการกีฬา	Sport massage	0.71	14, 24		
167	การนำเที่ยวเชิงเกษตร	Agrotour	0.57	14		
168	การนำเที่ยวแบบความสนใจพิเศษ	Special interest travel	0.57	16		
169	การนำเที่ยวแบบหมาจ่า	Escorted tour	0.57	16		
170	การนำเที่ยวเพื่อไปศึกษาในต่างประเทศ	Study tour	0.57	16		
171	การนำเที่ยวภายในประเทศเฉพาะบุคคล	Domestic Inclusive Tour (D.I.T)	0.57	11, 12		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	คำที่เสนอแนะ		IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ			ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
172	การบริการการเงินและประกัน	Travel insurance and finance services	0.57	18		
173	การบริการท่าเรือ	Private ports/Sport services	0.57	18		Port service
174	การบริการส่งอาหารถึงบ้าน	Home delivery	0.57	18		
175	การบริการอาสาสมัคร	Voluntary service	0.57	18		
176	การบริการอาหารในห้องพัก	Room services	0.57	18		
177	การบริการอาหารแบบอเมริกัน	American service	0.71	11, 12		การบริการอาหาร เป็นงาน โภชนบำบัด
178	การบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม	Nutrition therapy				
	สมุนไพรเพื่อสุขภาพ		0.57	14		
179	การบิน	Aeronautics	0.71	1, 3, 5		Aviation
180	การบินพาณิชย์	Aeronautics, Commercial	0.71	3, 5		Commercial aviation
181	การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	Environmental Impact Assessment (EIA)	0.71	11, 12, 14		
182	การปีนเขา	Mountain climbing	0.57	2, 11, 12, 14, 23, 26		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
183	การปีนหน้าผา	Cliff Climbing	1.00	3, 5, 11, 12		Rock climbing
184	การผจญภัยและนักผจญภัย	Adventure and adventurers	0.71	1, 2, 3, 5		
185	การพักเดี่ยว	Single occupancy	0.71	11, 12		
186	การพักผ่อน	Rest	0.71	1, 2		
187	การพักผ่อนชมทิวทัศน์ธรรมชาติ	Relaxing	0.57	14		
188	การพักผ่อนปิคนิค	Picnicking	0.71	18		
189	การพักแรมด้วยเต็นท์	Tenet camping	0.71	14		
190	การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	Sustainable tourism development	0.57	14		
191	การพัฒนาแบบยั่งยืน	Sustainable development	0.86	14, 30		
192	การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	Electronic commerce	1.00	3, 5		
193	การพายเรือคายัค	Kayaking	1.00	11, 12, 15		
194	การพายเรือแคนู	Canoeing	1.00	11, 12, 15, 26		
195	การพายเรือหรือเล่นเรือใบ	Boat sailing	0.57	14		การเล่นเรือ
196	การมีส่วนร่วมของชุมชน	Community participation	0.57	26, 29		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	ค่าที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
197	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	Community participation in tourism development	0.57	14		
198	การรักรักษาชีวิตรอดในป่า	Wilderness survival	0.57	1		
199	การรักรักษาด้วยกลิ่น	Aromatherapy	1.00	3, 5		
200	การลงทะเบียนเข้าพัก	Check in	1.00	11, 12		
201	การล่องแก่ง	Rafting	1.00	4, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 23		
202	การล่องแพ	Water rafting	0.57	11, 12, 14		
203	การล่องเรือ	Sailing	1.00	11, 12		
204	การล่องเรือศึกษารวมชาติ	Boat sightseeing	0.57	14, 26		
205	การละคร	Drama	0.86	18		ละคร
206	การเล่นเกมสำหรับนักเดินทาง	Games for travelers	0.57	3, 5		
207	การล่าสัตว์	Hunting	1.00	2, 3, 5, 18		
208	การเล่นเครื่องบินร่อน	Hang gliding	0.71	18		เครื่องบินร่อนขนาดเล็ก
209	การเล่นรอบกองไฟ	Camp fire	0.57	2		แคมป์ไฟ

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	คำที่เสนอแนะ		IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ			ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
210	การเล่นวินด์เซิร์ฟ	Windsurfing	0.86	2, 26		
211	การเล่นสกี	Skiing	1.00	2		
212	การเล่นสเกตน้ำแข็ง	Ice skating	0.57	2		Ice skating
213	การเล่นเรือ	Sailing	0.57	2, 15, 18		
214	การวางแผนค่าใช้จ่ายการท่องเที่ยว	Planning for Expenditure				
215	การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว	Tourism development	0.71	13		
216	การศึกษากถ้ำ	Cave exploring	0.86	13		
217	การศึกษารวมชาติ	Nature education	0.71	14		
218	การส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว	Tourism promotion	0.71	14, 17, 18, 26		
219	การส่องสัตว์	Wildlife watching	0.71	13		
220	การส่งอาหารแบบเคลื่อนที่	A la carte	0.57	1, 15		Wildlife watching
221	การสำรวจใต้น้ำ	Underwater exploration	0.57	11, 12		อาหารตามสั่ง
222	การสำรวจทางธรณีวิทยา	Geological surveying	0.71	2		
			0.86	1		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
223	การสำรวจทางนิเวศ	Ecological survey	0.57	3, 5		
224	การสำรวจทางโบราณคดี	Archaeological surveying	0.86	1, 3, 5	Archaeological	survey
225	การสื่อความหมายธรรมชาติ	Nature interpretation	0.86	21		
226	การสื่อสารทางการตลาด	Marketing communication	0.57	31, 38		
227	การแสดง	Performing arts	0.57	3, 5		
228	การแสดงดนตรี	Concert	0.57	2		
229	การแสดงสินค้า	Trade shows	0.71	31		
230	การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	Biodiversity conservation	0.86	3, 5		
231	การอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว	Tourism resources conservation	0.86	13		
232	การอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล	Marine resources conservation	0.86	3, 5		
233	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	Conservation of nature resources	0.57	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 30		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
234	การอนุรักษ์ทะเลสาบ	Lake conservation	0.71	3, 5		
235	การอนุรักษ์ธรรมชาติ	Nature conservation	0.71	1, 2, 3, 5		
236	การอนุรักษ์แนวปะการัง	Coral reef conservation	0.86	3, 5	การอนุรักษ์ ปะการัง	
237	การอนุรักษ์ป่าชายเลน	Mangrove conservation	0.57	3, 5		
238	การอนุรักษ์ป่าไม้	Forest conservation	0.71	3, 5		
239	การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	Wetland conservation	0.57	3, 5		
240	การอนุรักษ์พื้นที่ดินพรุ	Peatland conservation	0.57	3, 5		
241	การอนุรักษ์และการฟื้นฟูสภาพ	Conservation and restoration	0.57	3, 5		
242	การอนุรักษ์สัตว์ป่า	Wildlife conservation	0.86	3, 5		
243	การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	Environmental conservation	1.00	13, 14		
244	การอบซาวน่า	Sauna	0.71	24		
245	การอบสมุนไพร	Herbal steam	0.86	14		
246	การอบไอน้ำ	Steam bath	0.71	24		
247	การอาบน้ำแร่	Spa	0.57	14		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
248	กำหนดการเดินทาง	Itinerary	0.86	11, 12		
249	กิจกรรมการท่องเที่ยวเดินได้ ทะเล	Seawalker	0.57	11, 12		
250	กิจกรรมเครื่องบินร่อนขนาดเล็ก	Hang glider	0.86	14		
251	กิจกรรมท่องเที่ยว	Tourism activities	0.71	13, 14		
252	กิจกรรมวินด์เซิร์ฟ	Windsurfing	0.57	14		
253	กีฬากลางแจ้ง	Outdoor sports	0.57	18		
254	กีฬาทางน้ำ	Aquatics sport	0.71	18		Aquatic sports
255	เกสต์เฮาส์	Guesthouses	1.00	18		
256	เกาะ	Islands	1.00	1, 3, 5, 15, 20		
257	แก่ง	Rapids	1.00	15		
258	ขนบธรรมเนียมประเพณี	Customs and tradition	1.00	13		
259	ขนบธรรมเนียมและประเพณี	Manners and customs	0.71	2		
260	ขบวนพาเหรด	Parades	0.71	3, 5		
261	ขบวนแห่	Parades	0.57	1, 11, 12		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	ค่าที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
262	ขบวนแห่บันเทิง	Carnivals	0.57	2	เทศกาลคาร์นิวัล	
263	ของที่ระลึก	Souvenirs (Keepsakes)	0.71	1, 3, 5		
264	ขีดความสามารถในการรองรับ	Carrying capacity	0.57	30		
265	เขตกิจกรรมพิเศษ	Special use zone	0.57	20		
266	เขตต่อเนื่อง (กฎหมายทะเล)	Contiguous zones (Law of the sea)	1.00	1, 3, 5		
267	เขตปลอดอากร	Free ports and zones	0.71	1		
268	เขตพัฒนาและอนุรักษ์การ	Tourism development and conservation zone	0.57	13		
269	เขตพื้นที่กันชนหรือป้องกัน	Buffer zone	0.57	14		เขตพื้นที่กันชน
270	เขตพื้นที่กิจกรรมพิเศษ	Special use zone	0.57	14		
271	เขตพื้นที่นันทนาการเพื่อการ	Tourist recreation zone				
	ท่องเที่ยว		0.71	14		
272	เขตพื้นที่บริการข้อมูลการ	Tourist information zone				
	ท่องเที่ยว		0.71	14		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
273	เขตพื้นที่บริการธุรกิจท่องเที่ยว	Tourist business zone	0.71	14		
274	เขตพื้นที่ประวัติศาสตร์	Historical zone	0.71	14		
275	เขตพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ	Natural environmental zone	0.57	14		
276	เขตพื้นที่หวงห้าม	Restricted zone	0.71	14		
277	เขตเพื่อการพักผ่อนและการศึกษา	Outdoor recreation zone			เขตพักผ่อน	
	หาคำความรู้		0.57	20		กลางแจ้ง
278	เขตพื้นที่สุขภาพธรรมชาติ	Recovery zone	0.71	20		
279	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	Wildlife sanctuary	0.71	11, 12, 14, 15, 20		
280	เขตสงวนสภาพธรรมชาติ	Primitive zone	0.57	20		
281	เขตสงวนสำหรับป่าไม้	Forest reserves	0.57	2		ป่าสงวน
282	เขตหวงห้าม	Strict nature reserve zone	0.57	20		
283	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	Non hunting area	0.71	11, 12, 14, 20		
284	แยกประเภทเขاجر	Walk-in	0.57	18		
285	คมนาคม	Communication and traffic	1.00	1		Transportation
286	คลอง	Canals	1.00	2, 3, 5		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
287	ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	Environmental friendly	0.57	29		
288	ความสามารถในการรองรับ	Carrying capacity	0.71	18, 19		
289	คอนโดเทล	Condotel	0.71	18		
290	คอนเสิร์ต	Concerts	1.00	1, 3, 5		
291	คอฟฟี่ช็อป	Coffee shop	1.00	13, 18		
292	คลับ	Country clubs	0.86	18		
293	ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	Travel costs	0.71	3, 5, 32		
294	ค่าเดินทาง	Travel costs	1.00	1		
295	ค่าธรรมเนียม	Duty	1.00	4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12		
296	ค่าบริการ	Service Charge	1.00	11, 12, 22		
297	คาเฟ่ที่เรีย	Cafeteria	0.57	13, 18		โรงอาหาร
298	ค่ายพักแรม	Camping	0.86	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 18		Camp and caravan site
299	ค่ายพักแรม (วิธีการ)	Camping	1.00	3, 5		
300	คาสิโน	Casino	1.00	19		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
301	เครื่องเดินทาง	Luggage	1.00	3, 5	สัมภาระ/ กระเป๋า	
302	เครื่องร่อน	Gliders (Aeronautics)	0.57	1, 2, 21	เดินทาง	Hang-glider
303	เครื่องหมายช่วยค้นหาหมายเลขห้อง	ABC index	0.57	12	ครรชนี่ค้น หมายเลขห้อง/ เครื่องมือช่วย ค้นหาหมายเลข ห้อง	
304	เครื่องหมายและป้าย	Signs and signboards	1.00	3, 5		
305	งานฉลองครบรอบปี	Anniversaries	0.71	3, 5		
306	งานบริการซักรีด	Laundry service	1.00	11, 12		บริการซักรีด
307	งานรื่นเริง	Anniversaries	0.57	1, 2		งานฉลอง/ Festivals
308	งานรื่นเริงสำหรับเด็ก	Children's parties	0.71	1		เทศกาล
309	งานแสดงศิลปหัตถกรรม	Craftshows	0.71	2		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
310	งานแสดงสินค้า	Fairs	1.00	1, 2, 11, 12, 19		Trade show
311	งานหัตถกรรม	Handicrafts	1.00	18		
312	งานอดิเรก	Hobbies	1.00	1, 2, 3, 5, 18		
313	เงินรางวัล	Tip	0.57	11, 12		
314	จินตนาการท่องเที่ยว	Tourist image	0.57	52	ภาพลักษณ์การ ท่องเที่ยว	Tourism image
315	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยว	Tourist attraction	0.86	18		
316	จุดหมายปลายทาง	Destination	0.71	11, 12		
317	เจ็ดสิ่งมหัศจรรย์ของโลก	Seven wonders of the world	1.00	3, 5		
318	ชมรมกลุ่มที่มีความสนใจเป็น พิเศษ	Special interest clubs	0.57	18, 19		
319	ชมรมทางสังคม	Social clubs	0.57	18, 19		
320	ช่วงนอกฤดูท่องเที่ยว	Low season	1.00	11, 12		
321	ช้อปปิ้งมอลล์	Shopping mall	0.71	18		
322	ชายทะเล	Seashore	1.00	1, 2, 3, 5		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
323	ชายฝั่ง	Coasts	0.71	1, 2		
324	ชาเลต์	Chalet	1.00	18		
325	ชีวิตกลางแจ้ง	Outdoor life	0.71	2		
326	ชีวิตชนบท	Country life	1.00	1		
327	ชีวิตในชนบท	Country life	0.71	2		
328	ชีวิตในท้องทะเล	Seafaring life	0.71	2		
329	ชีวิตในเมือง	City and town life	0.86	1, 2, 3, 5		
330	ชีวิตสัตว์ป่า	Wild life	0.86	18		
331	ชุมชน	Community	1.00	1		
332	เช็คเดินทาง	Travelers' checks	0.86	3, 5		Traveler's cheque
333	ซากดึกดำบรรพ์	Fossil	1.00	13		
334	ดนตรีบำบัด	Music therapy	1.00	1		
335	ดอกไม้ประจำเมือง	State flowers	0.86	2		
336	ตราประจำจังหวัด	Emblems	0.71	1		
337	ตลาดการท่องเที่ยว	Tourism market	0.71	18, 26		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
338	ตลาดท่องเที่ยวเป้าหมาย	Tourism target market	0.57	13		
339	ตลาดนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม	Niche market	0.71	11, 12		
340	ตลาดค้า	Floating market	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 15		
341	ตลาดเป้าหมาย	Target market	0.86	11, 12, 16		
342	* ตัวเดินทาง	Traveller's cheque	0.71	11, 12		
343	ตัวแทนจัดการเดินทาง	Travel agent	1.00	13		
344	ตัวแทนจำหน่ายทางการท่องเที่ยว	Travel agent	0.57	26		
345	ตัวแทนท่องเที่ยวออนไลน์	Online travel agent	0.57	19		
346	ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว	Tour agency	0.71	11, 12		Travel agency
347	ตำรวจท่องเที่ยว	Tourist police	1.00	11, 12, 13		
348	ตู้เก็บของมีค่า	Safe deposit boxes	0.57	11, 12		Safety box
349	เต็นท์	Tents	0.71	2		
350	เตียงเดี่ยว	Double bed	0.57	19		Single bed
351	เตียงเสริม	Extra bed	0.86	11, 12		
352	* ถ้ำ	Caves	1.00	1, 2, 15, 20		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
353	ถุงถือของขวัญ	Throw bag	0.57	15		
354	ทรัพยากรการท่องเที่ยว	Tourism resources	1.00	11, 12, 13, 20, 26		
355	ทรัพยากรทะเล	Marine resources	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
356	ทรัพยากรทางทะเล	Marine resources	0.86	3, 5		
357	ทรัพยากรทางน้ำ	Aquatic resources	1.00	1, 3, 5		
358	ทรัพยากรธรรมชาติ	Natural resources	1.00	1, 2		
359	ท้องฟ้าจำลอง	Planetariums	0.71	1, 2, 3, 5		
360	ทะเล	Seas	1.00	1, 2, 3, 5		
361	ทะเลสาบ	Lakes	1.00	1, 2, 3, 5, 15		
362	ทัวร์แบบทางเลือก	Option tour	0.71	18		
363	ทัวร์แบบมีผู้นำ	Escorted tour	0.57	18		
364	ทัวร์เพื่อการศึกษา	Educational tour	0.71	18		การท่องเที่ยวเชิง การศึกษา
365	ทัวร์สำเร็จรูป	Package tour	0.57	29		
366	ทัศนศึกษา	Educational tourism	1.00	11, 12		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
367	ทัศนजर	Excursion	0.57	11, 12, 52		
368	ทัศนียภาพ	Views	0.71	1, 3, 5, 18		Scenery
369	ทางด้านท่องเที่ยว	Tourism fast track	0.57	13, 14		
370	ท่าเรือ	Harbors	0.86	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
371	ท่าเรือปลอดภาษี	Free port	0.86	11, 12		
372	ท่าอากาศยาน	Airports	1.00	1, 3, 5, 11, 12		
373	ทิวทัศน์	View	1.00	13		
374	ที่เก็บกุญแจห้องพักร	Key and mail rack	0.71	11, 12		
375	ที่จอดรถคาราวาน	Caravan parking	0.86	13		
376	ที่ตั้งแคมป์	Campground	0.86	13		
377	ที่ฝากกุญแจ	Key drop	0.57	11, 12		
378	ที่พัก	Accommodation	0.71	18		
379	ที่พักขนาดเล็ก	Inns	0.71	11, 12		
380	ที่พักคาราวาน	Caravansary	0.71	11, 12		Caravanserai
381	ที่พักตั้งแคมป์ในพื้นที่ป่า	Forest campground	0.57	13		ที่ตั้งแคมป์ในป่า

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
382	ที่พักตั้งแคมป์ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์	Wilderness campground	0.71	13		
383	ที่พักตั้งแคมป์สำหรับผู้เดินทางทั่วไป	Travel campground	0.71	13		
384	ที่พักตากอากาศ	Resort	0.71	18		
385	ที่พักนักท่องเที่ยว	Guest house	0.57	11, 12	ที่พักราคา ประหยัด	
386	ที่พักพร้อมอาหารเช้า	Bed and breakfast accommodations	0.86	3, 5		
387	ที่พักราคาประหยัด	Hostel	0.71	11, 12		
388	ที่พักริมทาง	Motel	0.71	18		
389	ที่พักแรม	Accommodation	0.86	11, 12, 15, 50		
390	ที่พักสำหรับวัยรุ่น	Youth hostels	0.57	2		
391	ทุ่งหญ้า	Grasslands	0.57	1, 2, 3, 5		
392	เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม	Environmental technology	1.00	1		
393	เทศกาล	Festivals	1.00	3, 5, 18		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
394	เทศกาลการแสดง	Performing arts festivals	0.57	3, 5	เทศกาล	
395	เทศกาลดนตรี	Music festivals	1.00	3, 5		
396	เทศกาลภาพยนตร์	Film festivals	1.00	3, 5		
397	เที่ยวบิน	Flight	0.86	1		
398	เที่ยวบินเช่าเหมาลำ	Charter flight	0.71	12		
399	เที่ยวบินตรง	Direct flight	0.86	11, 12		Non stop flight
400	เที่ยวบินต่อเนื่อง	Connecting flight	1.00	11, 12		
401	เที่ยวบินแบบเช่าเหมาลำ	Charter flight	0.71	18		
402	เที่ยวบินปกติ	Scheduled flight	0.86	18		
403	เที่ยวบินประจำ	Scheduled flights	0.57	11, 12		
404	ธรณีวิทยา	Geology	1.00	1		
405	ธรรมชาติ	Nature	0.57	1, 2, 3, 5		
406	ธรรมชาติศึกษา	Nature study	0.71	1, 3, 5		
407	ธุรกิจการขนส่ง	Transportation business	0.71	13		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
408	ธุรกิจการบิน	Airlines	1.00	2	สายการบิน	Airline business/ Aviation business
409	ธุรกิจการประชุม การท่องเที่ยว เพื่อเป็นรางวัล และการแสดง	Meeting, Incentive, Convention and Exhibition-				
	สินค้า นิทรรศการนานาชาติ	MICE	0.71	25		
410	ธุรกิจขายของที่ระลึก	Souvenir shop	0.86	19		ธุรกิจขายสินค้าที่ระลึก
411	ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก	Souvenir business	0.86	13		
412	ธุรกิจท่องเที่ยว	Tourism business	1.00	13, 18		Travel business
413	ธุรกิจทางเพศ	Sex oriented businesses	0.71	3, 5		
414	ธุรกิจนำเที่ยว	Travel agency business	0.57	3, 5, 11, 12, 13		Sightseeing business
415	ธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศ	Domestic tour	0.71	13		
416	ธุรกิจบริการทางเพศ	Sex oriented businesses	0.71	1		
417	ธุรกิจบันเทิง	Entertainment business	0.71	1, 13, 19		
418	ธุรกิจแฟชั่น	Fashion merchandising	0.71	3, 5		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
419	ธุรกิจอาหาร	Food business	1.00	13		
420	นครประวัติศาสตร์แห่งชาติ	National historic cities	0.71	13		เมืองประวัติศาสตร์
421	นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ- แห่งชาติ	National ecotourism policy	0.71	14		
422	นอกฤดูการท่องเที่ยว	Off season	0.57	13, 14		
423	นักดำน้ำ	Divers	1.00	1		
424	นักดูนก	Bird watchers	1.00	1		
425	นักเดินทาง	Travelers	0.86	2, 3, 5		
426	นักเดินเรือ	Seaman	0.71	1		
427	นักไต่เขา	Mountaineers	0.71	3, 5		นักปีนเขา
428	นักท่องเที่ยว	Tourists	0.71	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 26, 33, 35, 39, 47, 48		
429	นักท่องเที่ยวเกษียณอายุ	Retired traveler	0.86	11, 12		
430	นักท่องเที่ยวคุณภาพ	Quality tourist	0.57	11, 12		
431	นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	Foreign tourists	0.71	13		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
432	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ	Foreign Tourist	0.71	11, 12		
433	นักท่องเที่ยวเดินทางซ้ำ	Repeat traveler	0.57	16	นักท่องเที่ยวซ้ำ	
434	นักท่องเที่ยวต่างชาติ	Visitors, Foreign	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
435	นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปต่างประเทศ	Outbound tourist	0.86	11, 12	นักท่องเที่ยว	
					ออก	
436	นักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูง	High spender	0.71	11, 12		
437	นักท่องเที่ยวผู้รักการผจญภัย	Hardcore adventure tourists	0.71	15	นักท่องเที่ยวแบบผจญภัย	
438	นักท่องเที่ยวภายในประเทศ	Domestic tourists	0.86	11, 12, 13, 15		
439	นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ	International tourists	0.71	11, 12, 13, 15		
440	นักท่องเที่ยวสูงอายุ	Golden-aged traveler	0.71	11, 12		
441	นักท่องเที่ยวฮันนีมูน	Honeymooner	0.71	11, 12		
442	นักท่องเที่ยว	Excursionists	0.71	11, 12, 15, 18, 26		Day tripper
443	นักท่องเที่ยวต่างประเทศ	Foreign excursionists	0.57	13		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
444	นักทัศนมาตรภายในประเทศ	Domestic excursionist	0.57	11, 12, 13	นักท่องเที่ยว	
445	นักทัศนมาตรระหว่างประเทศ	International excursionist	0.57	11, 12, 13	ภายในประเทศ	
446	นักธรณีวิทยา	Geologists	1.00	1, 3, 5		
447	นักธรรมชาตินิยม	Naturalists	0.71	1, 14		
448	นักนิเวศวิทยา	Ecologists	1.00	1		
449	นักบิน	Air pilots	0.71	1, 3		
450	นักผสมเครื่องดื่ม	Bartenders	0.57	3, 5	พนักงานผสม เครื่องดื่ม	
451	นักสำรวจ	Explorers	0.71	1, 2, 3, 5		
452	นักสิ่งแวดล้อม	Environmentalists	0.71	1, 3, 5		
453	นักอนุรักษ์	Conservationists	0.57	3, 5		
454	นักอนุรักษ์นิยม	Conservationists	0.86	1		
455	นันทนาการ	Recreation	0.86	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 18,		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
456	นันทนาการกลางแจ้ง	Outdoor recreation	0.71	2, 3, 5, 18		
457	นายทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและ มัคคุเทศก์	Registrar of Travel Agency Business and Guide	0.71	11, 12		
458	น้ำตก	Waterfalls	0.71	1, 3, 5		
459	น้ำพุ	Springs	1.00	1, 3, 5		
460	น้ำพุธรรมชาติ	Springs	0.86	1		
461	น้ำพุร้อน	Hot springs	1.00	1, 2, 3, 5, 11, 12		Geysers
462	น้ำแร่	Mineral waters	1.00	1, 2, 3, 5		
463	นิทรรศการ	Exhibitions	1.00	1, 2, 3, 5, 11, 12		
464	นิทรรศการเคลื่อนที่	Traveling exhibition	0.57	1		
465	นิเวศวัฒนธรรม	Cultural ecology	0.86	41		
466	นิเวศวิทยา	Ecology	1.00	1, 2, 3, 5, 14		
467	นิเวศวิทยาทางทะเล	Marine ecology	1.00	2		
468	นิเวศวิทยาแนวปะการัง	Coral reef ecology	1.00	1, 3, 5		นิเวศวิทยาปะการัง
469	นิเวศวิทยาป่าเขตร้อน	Rain forest ecology	0.57	1, 3, 5		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
470	นิเวศวิทยาป่าชายเลน	Mangrove ecology	0.86	1, 3, 5		
471	นิเวศวิทยาป่าไม้	Forest ecology	1.00	1, 3, 5		
472	นิเวศวิทยาพื้นที่ชุ่มน้ำ	Wetland ecology	0.57	1, 3, 5		
473	นิเวศวิทยาพื้นที่ดินพรุ	Peatland ecology	0.57	3, 5		
474	นิเวศวิทยาลำน้ำ	Stream ecology	0.57	1, 3, 5		
475	นิเวศวิทยาอ่างเก็บน้ำ	Reservoir ecology	0.57	1, 3, 5		
476	แนวปะการัง	Coral reefs and islands	1.00	2, 15, 17	ปะการัง	Coral reef
477	แนวปะการังและเกาะ	Coral reefs and islands	0.86	3, 5	ปะการังและเกาะ	
478	บรรยากาศ	Atmosphere	0.57	1, 3, 5		
479	บริการ	Waiters	1.00	1, 3, 5		
480	บริการการท่องเที่ยว	Tourism service	0.86	18, 26		
481	บริการควบคุมการจราจรทางอากาศ	Air traffic control service	0.57	13		
482	บริการตนเอง	Self service	0.71	18		
483	บริการอาหาร	Food services	0.57	1, 2		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
484	บริษัทนำเที่ยว	Travel agents	0.71	1, 2, 3, 11, 12, 18		Travel agencies/ Tour operator
485	บริษัทนำเที่ยวภายในประเทศ	Domestic-travel agents	1.00	18		
486	บ่อน	Casinos	0.71	1, 3, 5		
487	บ่อน้ำแร่	Spa	0.57	11, 12		
488	บังกะโล	Bungalows	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	บ้านพักตาก อากาศ	
489	บัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว	Tourism Satellite Account	0.57	11, 12		
490	บัตรขาเข้า-ออกประเทศ	Arrival and departure cards	0.57	11, 12	บัตรโดยสารขา เข้า-ออก	
491	บัตรขึ้นเครื่องยานพาหนะ	Boarding pass	0.57	12	บัตรขึ้นเครื่อง	
492	บัตรโดยสาร	Ticket	1.00	11, 12		
493	บัตรโดยสารเปิด	Open ticket	0.71	11, 12	บัตรโดยสารแบบ เปิด	

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
494	บัตรโดยสารลดราคาพิเศษ	Bulk fare	0.71	11, 12		
495	บัตรโดยสารอิเล็กทรอนิกส์	E-ticket	0.71	19		
496	บัตรที่นั่ง	Boarding pass	0.71	19		
497	บัตรผ่านแดน	Border pass	0.71	12		
498	บันจี้จัมพ์	Bungy jump	0.71	15		
499	บ้านพัก	Boardinghouses	0.57	3, 5, 18		Chalets
500	บ้านพักตากอากาศ	Rest house	0.57	11, 12		
501	บ้านพักในป่า	Forest lodge	0.57	11, 12		
502	บ้านพักในฟาร์ม	Farm stay	0.57	12, 13		
503	บ้านพักพักผ่อน	Vacation homes	0.57	3, 5		
504	บ้านพักเยาวชน	Youth hostels	0.86	3, 5		
505	บาร์	Bars (Drinking establishments)	0.86	2, 3, 5		Bars
506	บาร์เทนเดอร์	Bartenders	1.00	1		
507	บาร์และกาแฟ	Bar and taverns	0.71	18		Bar and coffee shop
508	แบ็คแพ็คกิ้ง	Backpacking	1.00	15		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
509	โบรชัวร์	Brochure	1.00	16		
510	โบราณคดี	Archaeology	1.00	1, 2, 3		
511	โบราณวัตถุ	Antiques	1.00	1, 2, 3, 13		
512	โบราณวัตถุสถาน	Antiquities	0.57	3, 5		
513	โบราณสถาน	Antiquities	0.71	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 18		Historical site
514	ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว	Travel agency business license	0.71	11, 12		
515	ประดาน้ำ	Underwater demolition teams	0.57	1, 2		
516	ประติมากรรม	Sculpture	1.00	1, 3, 5		
517	ประติมากรรมกลางแจ้ง	Outdoor sculpture	0.71	1		
518	ประเพณี	Tradition	1.00	13		
519	ประวัติศาสตร์ธรรมชาติ	Natural history	0.57	3, 5		
520	ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	Local history	1.00	2		
521	ประวัติศาสตร์ธรรมชาติ	Natural history	0.71	2		
522	ปลอดอากร	Duty free	0.71	11, 12		
523	ปะการัง	Corals	1.00	1, 2, 3		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
524	ป่าเขตร้อน	Rain forests	0.86	1, 3, 5		
525	ป่าชายเลน	Mangrove forests	1.00	1, 2, 3, 5, 15, 17		
526	ป่าชายหาด	Beach forests	0.71	2, 15		
527	ป่าชุมชน	Community forests	0.86	1, 2, 3, 5		
528	ป่าดงดิบ	Tropical evergreen forest	1.00	15, 17		Rain forest
529	ป่าดงดิบเขา	Hill evergreen forest	0.57	15, 17		
530	ป่าดงดิบแล้ง	Semi-evergreen forest	0.71	15, 17		
531	ป่าดิบชื้น	Rain forest	1.00	2		
532	ป่าเต็งรัง	Dry deciduous forest	0.71	15, 17		
533	ป่าเบญจพรรณ	Mixed deciduous forest	0.71	15, 17		
534	ป่าผลัดใบ	Deciduous forest	0.57	15, 17		
535	ป่าพรุ	Swamp forest	0.57	1, 2, 15, 17		
536	ป่าไม้	Forests and forestry	0.86	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
537	ป่าไม้และการทำป่าไม้	Forests and forestry	0.57	2, 3, 5		
538	ป้ายสัญลักษณ์	Signs and signboards	1.00	1		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
539	ป่าละเมาะ	Scrublands	0.57	15	Scrub land	
540	ป่าสงวน	Forest reserves	0.71	1, 3, 5		
541	ป่าสนเขา	Pine forest	0.71	15, 17		Coniferous forest
542	ป่าหญ้า	Savannas	0.57	15		
543	ปิกนิก	Picnicking	1.00	1		
544	พีรามิด	Pyramid	0.86	2		
545	ปูชนียสถาน	Sacred space	0.57	1, 3, 5		Sacred place
546	ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว	Tourism product	0.86	13, 16		
547	ผังเมือง	City planning	0.86	1, 3, 5		การวางผังเมือง
548	ผับ	Bars (Drinking establishment)	1.00	1		Pubs
549	ผู้จัดการฝ่ายนำเที่ยว	Tour manager	0.71	11, 12		
550	ผู้จัดนำเที่ยว	Tour organizer	0.86	11, 12		
551	ผู้ดูแลและควบคุมการท่องเที่ยว	Regulator	0.57	18		
552	ผู้โดยสาร	Passenger	0.86	11, 12		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
553	ผู้โดยสารขาเข้า	Arrival passenger	0.57	11, 12	Disembarked	passengers
554	ผู้โดยสารขาออก	Departure passenger	1.00	11, 12	Embarked	passengers
555	ผู้โดยสารเปลี่ยนเครื่อง	Transfer passenger	0.71	11, 12		
556	ผู้โดยสารผ่าน	Transit passenger	0.86	11, 12, 13		
557	ผู้โดยสารภายในประเทศ	Domestic passenger	0.86	11, 12		
558	ผู้โดยสารสำคัญ	Very Important Person	0.57	11, 12		
559	ผู้แทนจำหน่ายบัตรโดยสาร	Ticket agent	0.71	11, 12		
560	ผู้นำกลุ่มท่องเที่ยว	Tour conductor	0.71	11, 12, 19		
561	ผู้นำทัวร์	Tour leader	0.71	18		
562	ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยว	Tour operator	0.71	26		
563	ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยวแบบ ขายปลีก	Tour retailer				
564	ผู้ประกอบการเดินทาง	Travel coordinator	0.57	11, 12		
			0.86	11, 12		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
565	ผู้ผลิตรายการท่องเที่ยว	Tour operator	0.71	18		
566	ผู้มาเยือน	Visitors	0.86	15, 18, 26		
567	ผู้มาเยือนภายในประเทศ	Domestic visitor	0.57	13		
568	ผู้เยี่ยมชม	Visitors	0.57	11, 12		
569	แผนที่สำหรับนักท่องเที่ยว	Maps, Tourist	0.71	3, 5		
570	ฝั่งทะเล	Coasts	0.57	2, 3, 5		ชายฝั่งทะเล
571	พนักงานเดินอาหาร	Busboy	0.57	11, 12		
572	พนักงานต้นห้อง	Butler	1.00	11, 12		
573	พนักงานต้อนรับ	Receptionists	1.00	1		
574	พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน	Flight attendants	1.00	1, 3, 5		
575	พนักงานบริการ (ชาย)	Waiter	0.71	11, 12		
576	พนักงานบริการ (หญิง)	Waitress	0.71	11, 12		
577	พนักงานบริการ/ยกกระเป๋า	Bellman	0.71	11, 12		Bell boy
578	พนักงานบริการบนเครื่องบิน	Flight attendants	1.00	2, 11, 12		Cabin attendant

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
579	พนักงานบริการอาหาร	Waiters and waitresses	0.57	2		
580	พนักงานประจำบาร์	Bar boy	0.86	11, 12		
581	พนักงานประจำห้อง	Room boy	0.57	11, 12		
582	พนักงานผสมเครื่องดื่ม	Bartender	1.00	11, 12		
583	พนักงานผู้ช่วยชาวยุโรป	Wine butler			พนักงานผสม	
	เครื่องดื่ม		0.57	11, 12		เครื่องดื่ม
584	พนักงานภาคพื้นดินของสายการบิน	Passenger Service Agent				
585	พนักงานโรงแรม	Hotels—Employees	1.00	1		
586	พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	Tourist behavior	1.00	13		
587	พฤติกรรมผู้บริโภค	Consumer behavior	0.57	1, 2, 3, 5, 32		
588	พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	E-commerce	1.00	1, 13		
589	พายเรือล่องแก่ง	White water canoeing	0.57	18		
590	พิกัดอัตราศุลกากร	Tariff	0.71	3, 5		
591	พิธีการศุลกากร	Customs	0.57	11, 12		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
592	พิธีทางศาสนาและพิธีกรรม	Rites and ceremonies	1.00	1, 3, 5		
593	พิพิธภัณฑ์	Museums	0.86	1, 2, 3, 5		
594	พิพิธภัณฑ์กีฬา	Sports museums	0.57	3, 5		
595	พิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยา	Ethnological museums and collections	0.71	1		
596	พิพิธภัณฑ์ดนตรี	Music museums	1.00	1		
597	พิพิธภัณฑ์เด็ก	Children's museums	1.00	3, 5		
598	พิพิธภัณฑ์ทหาร	Military museums	1.00	1	พิพิธภัณฑ์ทาง การทหาร	
599	พิพิธภัณฑ์โบราณคดี	Archaeological museums and collections	1.00	1, 3, 5		Archaeological museum
600	พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์	Historical museums	0.71	1		
601	พิพิธภัณฑ์พืช	Herbariums	0.57	1, 2		
602	พิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยา	Anthropological museums and collections	1.00	3, 5		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
603	พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์	Science museums	1.00	3, 5		
604	พิพิธภัณฑ์ศิลป์	Art museums	0.57	1, 3, 5		
605	พิพิธภัณฑ์ศิลปะ	Art museums	0.86	2		
606	พิพิธภัณฑ์ศิลปะกลางแจ้ง	Open-air museums	0.57	1		
607	พิพิธภัณฑ์สถาน	Museums	0.57	13, 18		
608	พิพิธภัณฑ์สัตว์และพืชทะเล	Marine aquariums	0.71	2		
609	พิพิธภัณฑ์สัตว์และพืชน้ำ	Aquarium	0.57	2		พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ
610	พิพิธภัณฑ์สำหรับเด็ก	Children's museums	0.57	1		
611	พีระมิด	Pyramids	0.57	1		
612	พื้นที่ชุ่มน้ำ	Wetlands	0.71	1, 3, 5		
613	พื้นที่ดินพรุ	Peatlands	0.71	3, 5		
614	พื้นที่ป่า	Wilderness areas	1.00	2		
615	พื้นที่มรดกโลก	World Heritage	0.71	20		
616	พื้นที่สงวนชีวมณฑล	Biosphere Reserve	0.57	11, 12, 20		
617	พื้นที่สำหรับค่ายพักแรม	Campgrounds	0.57	2		ที่ตั้งค่ายพักแรม

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
618	พื้นที่สีเขียว	Green belt	0.57	14		
619	พื้นที่อนุรักษ์	Protected area	0.71	14, 21		
620	พื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	Natural resources conservation areas	0.86	1		
621	พื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติ	Natural conservation area	0.71	20		
622	ฟาสต์ฟู้ด	Convenience foods	0.71	1		Fast foods
623	ภัตตาคาร	Restaurants	0.86	2, 11, 12, 18		
624	ภัตตาคารหรูเมต์	Gourmet restaurant	0.57	13		
625	ภัตตาคารเครือข่าย	Chain restaurant	0.71	18		ภัตตาคารเครือข่าย
626	ภัตตาคารเฉพาะกลุ่มเชื้อชาติ	Ethnic restaurants	0.57	18		
627	ภัตตาคารบุฟเฟ่ต์	Buffet restaurants	0.57	18		
628	ภัตตาคารที่ลูกค้าต้องบริการตนเอง	Self service restaurant	0.57	11, 12		ภัตตาคารแบบบริการตนเอง
629	ภาพวิวทัศน์	Views	0.57	2		
630	ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยว	Tourism image	0.86	13, 14		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
631	ภาษี	Tax	1.00	11, 12		
632	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	Value Added Tax	0.86	11, 12		
633	ภาษีสศุลกากร	Tariff	0.71	2		
634	ภาษีสรรพสามิต	Airport tax	0.57	11, 12		
635	ภูเขา	Mountains	1.00	1, 2, 3, 5, 15, 17		
636	ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว	Description and travel	0.57	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	Geography and travel	
637	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	Local wisdom	1.00	43		
638	ภูมิศาสตร์	Geography	1.00	1, 2, 3, 5		
639	ภูมิศาสตร์กายภาพ	Physical geography	0.86	1, 2, 3, 5		
640	ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์	Historical geography	0.57	2, 3, 5		ภูมิประวัติศาสตร์
641	ภูมิสถาปัตยกรรม	Landscape architecture	1.00	1, 3, 5		
642	ภูมิอากาศ	Climate	1.00	2, 3, 5, 13		
643	มรดกโลก	World heritage areas	0.71	1		World heritage site

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
644	มหรสพ	Amusements entertainment	0.57	1, 3, 5, 18		Entertainment program
645	มหานคร	Metropolitan areas	0.57	3, 5		
646	มหาสมุทร	Ocean	1.00	1, 2, 3, 5		
647	มัคคุเทศก์	Guide	1.00	11, 12, 13, 18, 20		Tourist guide
648	มัคคุเทศก์กรุ๊ปทัวร์	Group tour guide	0.57	19		
649	มัคคุเทศก์รับส่ง	Transfer guide	0.71	19		
650	มารยาทในการเดินทาง	Travel etiquette	0.71	3, 5		
651	มารีนา	Marina	0.86	27		
652	มุมกาแฟ	Coffee shops	0.57	3, 5		Coffee corner
653	มูลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว	Foundation for the Protection of Environment and Tourism	0.57	14		
654	เมือง	Cities and towns	1.00	1, 3, 5	เขตเมือง	
655	เมืองเก่า	Historic districts	0.57	3, 5		
656	เมืองโบราณ	Cities and towns, Ancient	1.00	1, 3, 5		Extinct cities

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
657	เมืองหน้าด่านการท่องเที่ยว	Gateway city	0.71	11, 12		
658	เมืองหลวง	Capitals cities	0.57	1, 2, 3, 5		
659	เมืองใหม่	New towns	1.00	1, 3, 5		
660	เมืองอุทยาน	Garden cities	0.57	1		
661	โมเต็ล	Motels	0.86	1, 13, 18		
662	ย่านประวัติศาสตร์	Historic districts	0.71	1, 13		
663	ยานพาหนะเพื่อนันทนาการ	Recreational vehicles	0.57	2		
664	โยคะ	Yoga	1.00	1, 2, 3, 5, 14		
665	รถจักรยานเสือภูเขา	Mountain bikes	1.00	2		
666	รถเช่า	Rental car	0.78	18		
667	รถโดยสารของสนามบิน	Airport limousine	0.57	11, 12		
668	รถท่องเที่ยว	Tour buses	0.86	3, 5		
669	รถทัวร์	Coach	0.71	18		
670	รถประจำทาง	Buses	1.00	3, 5, 18		
671	รถรับจ้าง	Taxi	1.00	18		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
672	รถราง	Trolley buses	0.71	1, 3, 5		Train
673	ระบบการจองห้องพักออนไลน์	Online-booking system	1.00	22		
674	ระบบการท่องเที่ยว	Tourism system	0.86	18		
675	ระบบการสำรองที่นั่งโดยผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์	GDS (Global Distribution System)	0.57	11, 12		ระบบการสำรองที่นั่งแบบออนไลน์
676	ระบบการสำรองที่พักโดยใช้คอมพิวเตอร์	CRS (Computer Reservation System)	0.57	11, 12		ระบบสำรองที่พักแบบออนไลน์
677	ระบบข้อมูลและการสำรอง	Information and reservation system	0.57	31		
678	ระบบจัดการสิ่งแวดล้อม	Environmental Management System EMS	0.86	11, 12		
679	ระบบนิเวศ	Ecosystem	1.00	14, 17, 26		Ecological system
680	ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	Geographic information system-GIS	0.57	21		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
681	ระบบสำรองที่นั่ง	Computerized reservation system	0.71	19	ระบบสำรอง ห้องพักแบบ ออนไลน์	
682	ระยะเวลาพัก	Length of stay	0.57	13		
683	ระยะเวลาพำนัก	Length of stay	0.57	11, 12		
684	ราคาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว	Tourism price	0.57	13		
685	ราคาพักเดียว	Single rate	0.57	11, 12		
686	ร้านกาแฟ	Coffee shops	1.00	1, 2		
687	ร้านค้าปลอดภาษี	Duty free shop	1.00	11, 12		
688	ร้านค้าปลอดอากร	Duty free	0.71	19		Duty free shop
689	ร้านอาหาร	Restaurants	0.71	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
690	ร้านอาหารขนาดเล็ก	Taverns	0.71	18		
691	ร้านอาหารจานเดียว	Fast-food restaurants	0.71	18		
692	ร้านอาหารพื้นเมือง	Ethnic restaurants	0.57	3, 5		
693	ร้านอาหารฟาสต์ฟู้ด	Fast food restaurants	1.00	1		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
694	ร้านอาหารสำเร็จรูป	Fast food restaurants	0.71	3, 5		
695	รายการนำเที่ยว	Itinerary	0.71	19		
696	รายการวิทยุผจญภัย	Adventure radio program	0.71	2		
697	รายการอาหารชุด	Set menu	0.71	11, 12		
698	รายการอาหารแบบเลือกสั่ง	A la carte menu	0.57	11, 12		เมนูอาหารตามสั่ง
699	รายชื่อผู้โดยสารสำรอง	Waiting list	0.57	11, 12		
700	รีสอร์ท	Resort	1.00	18		
701	รีสอร์ทแบบราคาเดียวเบ็ดเสร็จ	All-inclusive resort	0.57	50		
702	รูปแบบการดำเนินชีวิต	Lifestyles	0.71	1, 16		
703	เรือคายัค	Kayak	1.00	23, 26		
704	เรือแคนู	Canoe	1.00	15, 23		
705	เรือท้องกระจก	Glass-bottomed boat	0.71	14		
706	เรือเฟอร์รี่	Ferry	1.00	18		เรือข้ามฟากในทะเล
707	เรือยอชต์และการแล่นเรือ	Yachts and yachting	0.57	2		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
708	เรือยacht	Yacht	0.71	15, 27		
709	เรือและการเล่นเรือ	Boats and boating	0.71	2, 3, 5		
710	เรือสำราญ	Cruise	1.00	15, 18		
711	โรงมหรสพ	Theaters	0.71	3, 5		
712	โรงแรม	Hotels	1.00	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 18, 19		
713	โรงแรมกึ่งคอนโดมิเนียม	Condominium hotel	0.57	11, 12		
714	โรงแรมใกล้สนามบิน	Airport hotel	0.57	13, 18		
715	โรงแรมตากอากาศ	Resort hotel	0.57	13		
716	โรงแรมที่รับแขกเข้าพักระยะสั้น	Transient hotel	0.57	18		
717	โรงแรมในเครือ	Chain hotels	0.86	22	โรงแรมเครือชาย	
718	โรงแรมในเมือง	Down town hotel	0.71	18		City hotel
719	โรงแรมประเภทหรูหร	Luxury hotel	0.57	18		โรงแรมแบบ หรูหรา
720	โรงแรมเพื่อการประชุม	Convention hotel	0.57	18, 22		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
721	โรงแรมเพื่อการพักผ่อน	Resort hotel	0.71	22		
722	โรงแรมเพื่อนักท่องเที่ยว	Tourist hotel	0.71	18		
723	โรงแรมระดับประหยัด	Economy hotel	0.86	18	โรงแรมราคา ประหยัด	
724	โรงแรมราคาประหยัด	Economy hotel	0.71	11, 12		Budget hotel
725	โรงละคร	Theaters	0.71	2		
726	ฤดูท่องเที่ยว	High season	1.00	11, 12, 13, 14, 18		Peak season
727	ฤดูที่ไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยว	Low season	0.57	18		
728	ล่าม	Interpreter	0.71	13		
729	ลูกเรือ	Crew member	0.57	12		
730	วนอุทยาน	Parks and reserves	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14		Forest park
731	วัฒนธรรม	Culture	1.00	1, 2, 3, 14, 34, 36, 45		
732	วัฒนธรรมพื้นบ้าน	Folk way customs	0.71	18		
733	วัฒนธรรมสมัยนิยม	Popular culture	0.57	41		
734	วันหยุด	Holidays	1.00	1, 2, 3		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
735	วารีบำบัด	Hydro therapy	0.71	14, 24	การบำบัดด้วยน้ำ	
736	วีซ่า	Visa	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10		
737	เวลาว่าง	Leisure time	0.71	13, 18		
738	ศิลปกรรม	Arts	0.57	1, 2, 3, 5		
739	ศิลปวัตถุ	Art fact	0.57	13		Artifact
740	ศิลป์	Art	0.71	2, 3, 5, 18		
741	ศูนย์การค้า	Shopping centers	1.00	1, 3, 5, 18		Malls
742	ศูนย์การค้าและภัตตาคาร	Mall and restaurant	0.71	19		
743	ศูนย์การค้ารองรับห้องพัก	Reservation center	0.57	18		
744	ศูนย์กิจกรรม	Activity centers	0.57	18		Activity center
745	ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว	Tourist information centers	1.00	1		
746	ศูนย์ควบคุมการจราจรทางอากาศ	Area control center	0.71	13		Air traffic control center
747	ศูนย์จำหน่ายสินค้า	Shopping centers and malls	0.86	2		
748	ศูนย์นักท่องเที่ยว	Tourist bureau	0.86	18		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
749	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	Tourist information center	1.00	1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 23		Visitors' center
750	ศูนย์ประชุม	Conference center	1.00	18		
751	ศูนย์ศิลปะ	Art centers	0.86	3, 5		
752	ศูนย์ศิลปะการแสดง	Center for performing arts	0.57	2, 3, 5		
753	ศูนย์สุขภาพ	Fitness center	0.71	19		
754	ศูนย์ให้บริการข่าวสารการ ท่องเที่ยว	Tourist information centers	0.57	3, 5		
755	สกินไดวิง	Skin diving	0.86	1		
756	สกีน้ำ	Water skiing	0.71	1, 2, 3, 5		
757	สกีและการเล่นสกี	Skis and skiing	0.57	1		
758	สคูบาไดวิง	Scuba diving	0.86	1		การดำน้ำลึก
759	สถานตากอากาศ	Resorts	0.57	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12		
760	สถานตากอากาศเพื่อสุขภาพ	Health resorts	0.71	2, 4, 6, 7, 8, 9, 10		
761	สถานตากอากาศฤดูหนาว	Winter resorts	0.57	2		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
762	สถานที่บริการอาหารของ โรงแรม	Hotel food service facilities	0.57	18		
763	สถานที่ประวัติศาสตร์	Historic sites	0.71	2		
764	สถานที่พักผ่อนชายทะเล	Seaside resort	1.00	18		
765	สถานที่พักแรมสำหรับ นักท่องเที่ยว	Tourist camps, hostels, etc.	0.57	3, 5		
766	สถานบริการความบันเทิงใน ศูนย์การค้า	Entertainment facilities in shopping centers	0.71	3, 5	สถานบันเทิงใน ห้างสรรพสินค้า	
767	สถานบริการด้านกีฬา	Sports facilities	0.71	3, 5		
768	สถานพักผ่อนหย่อนใจ	Recreation areas	0.57	1		
769	สถานพักแรมเยาวชน	Youth hostel	0.57	11, 12		
770	สถานเรีงรมย์	Amusements	0.57	1	สถานบันเทิง	Entertainment complex
771	สถานีขนส่ง	Terminals (Transportation)	0.86	1, 3, 5		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
772	สถานีทดลองทางเกษตรกรรม	Agriculture experiment stations	0.71	2		
773	สถานีบริการน้ำมัน	Services stations	1.00	1, 3, 5		
774	สถานีรถประจำทาง	Bus terminals	0.86	1, 3, 5		
775	สถาปัตยกรรมกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	Architecture and tourism	0.57	3, 5	Architecture and tourism industry	
776	สถิติการท่องเที่ยว	Tourism statistic	1.00	13		
777	สนามบิน	Airports	1.00	1, 2		
778	สปา	Spa	0.71	24, 44		
779	สมาคมการท่องเที่ยว	Tourist association	0.86	18		Tourism association
780	สโมสร	Clubs	1.00	1, 2, 3, 5		
781	สโมสรกีฬาและกิจกรรมกลางแจ้ง	Sport & outdoor clubs	0.57	18, 19		
782	ส่วนแบ่งตลาดการท่องเที่ยว	Tourism market segment	0.86	13, 14		Tourism market share
783	สวนพฤกษศาสตร์	Botanical gardens	0.57	1, 2, 3, 5, 14, 20		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
784	สวนรุกขชาติ	Arboretum	0.71	11, 12, 14, 20		
785	สวนสนุก	Amusement parks	0.57	1, 2, 3, 5, 11, 12, 18, 19		
786	สวนสัตว์	Zoos	0.71	1, 2, 3, 5, 19		
787	สวนสัตว์เปิด	Open-air zoos	0.57	3, 5		
788	สวนสาธารณะ	Parks	1.00	1, 2, 3, 5, 13		
789	สหวิทยาการ	Interdisciplinary	0.57	14, 18		
790	สะพานธรรมชาติ	Natural bridge	1.00	15		
791	สะพานประวัติศาสตร์	Historic bridges	1.00	1		
792	สายการบิน	Airlines	0.71	1, 3, 5, 11, 12, 18, 19		
793	สิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์	Historic buildings	0.71	2		
794	สิ่งจูงใจสำหรับนักท่องเที่ยว	Tourism motivation	0.57	14		
795	สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	Tourist attraction	0.71	16		
796	สิ่งมหัศจรรย์ของโลก	Curiosities and Wonders	0.57	2		Wonders of the world
797	สิ่งแวดล้อม	Environment	1.00	1, 13		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	ค่าที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
798	สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	Natural environment	0.71	14		
799	สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม	Cultural environment	0.86	14		
800	สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น	Man-made environment	0.71	14		
801	สิ่งแวดล้อมศึกษา	Environmental education	0.86	14		
802	สิ่งอำนวยความสะดวก	Amenity	0.57	11, 12, 13		Amenities
803	สิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ	Street furniture	0.57	52		Public facilities
804	สินค้าของที่ระลึก	Souvenir	1.00	39		สินค้าที่ระลึก
805	สินค้าที่ขนส่งทางอากาศ	Air freight	0.57	11, 12		การขนส่งสินค้า ทางอากาศ
806	ศุภณบัต	Aromatherapy	0.86	14, 24		
807	เส้นทางท่องเที่ยว	Route trip	0.71	52		
808	เส้นทางขรุขระ	Off road	0.57	15		
809	เส้นทางจักรยาน	Bicycle trail	0.71	14		
810	เส้นทางเดินเท้า	Trail	0.71	21		
811	เส้นทางเดินป่าระยะไกล	Hiking trail	0.86	21		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
812	เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ	Nature trails	0.71	14, 21		
813	เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติใน แหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเอง	Self-guided nature trail	0.57	14		
814	เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ระยะไกล	Hiking trail	0.71	14		
815	เส้นทางในชนบท	Cross country	0.71	15		Local route
816	เส้นทางบิน	Airway	0.86	13		Flight routing
817	เสื้อชูชีพ	Life jacket	1.00	15		
818	หนังสือเดินทาง	Passports	1.00	1, 3-10, 12, 13, 19		
819	หนังสือนำเที่ยวเสมือน	Virtual guidebook	0.57	13, 14		
820	หนังสือนำเที่ยวออนไลน์	Online guidebook	0.57	13, 14		
821	หนังสือแนะนำ	Guidebooks	0.86	3, 5		หนังสือคู่มือการ ท่องเที่ยว
822	หน้าผา	Cliff	0.86	15		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
823	หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	One tambon one product- OTOP	1.00	39		
824	หมู่บ้านตากอากาศ	Resort	0.57	13		
825	ห้องจัดเลี้ยงบุฟเฟ่ต์	Buffet	0.71	18		
826	ห้องชุด	Apartments	0.71	1, 3, 5, 11, 12		
827	ห้องเดี่ยว	Single room	0.86	11, 12		
828	ห้องเตียงคู่	Twin bedded room	0.86	18		
829	ห้องเตียงเดี่ยว	Single bedded room	0.71	18		
830	ห้องเตียงเดี่ยวขนาดใหญ่มาก	King size	0.57	18		
831	ห้องที่อยู่ติดกัน	Adjoining Room	0.57	11		Adjoining room
832	ห้องพักรู้	Double room	0.71	11, 12		Twin room
833	ห้องพักที่เชื่อมต่อกัน	Connecting room	0.57	12		
834	ห้องพักรู้โดยสารขาเข้า	Arrival hall	0.86	11, 12		
835	ห้องพักรู้โดยสารขาออก	Departure hall	0.86	11, 12		
836	ห้องพักรู้พร้อมอาหารเช้า	Bed and breakfast	0.71	13		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
837	ห้องพักสำหรับพักสามคน	Triple room	0.57	11, 12		
838	หอพัก	Hostel	0.71	13		Dormitory
839	หอศิลป์	Art museums	1.00	1		Art gallery
840	หัวหน้าทัวร์	Tour leader	1.00	13		
841	หัวหน้าพ่อครัว	Chef	1.00	11, 12		พ่อครัว
842	ห้างสรรพสินค้า	Department stores	1.00	2, 3, 5		
843	หาด	Beaches	0.86	1, 2, 3, 5		ชายหาด
844	เหล้าสำหรับดื่มเพื่อเจริญอาหาร	Aperitif	0.57	11, 12		เหล้าเจริญอาหาร
845	แหล่งท่องเที่ยว	Tourist attractions	0.71	11, 12		
846	แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	Cultural attraction	1.00	11, 12, 18		
847	แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	Natural attraction	1.00	4, 6, 7, 8, 9, 10, 12		
848	แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี	Archaeological attraction	1.00	11, 12		
849	แหล่งท่องเที่ยวทางประเพณี	Traditional attractions	0.71	18		
850	แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์	Historical attraction				
			0.71	11, 12		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
851	แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	Man-made attraction	0.86	11, 12		
852	แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน	Holiday destinations	0.71	22	แหล่งท่องเที่ยวใน วันหยุด	
853	แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ และการบันเทิง	Recreational attraction	0.57	11, 12		
854	แหล่งท่องเที่ยวให้ความบันเทิง	Entertainment attractions	0.57	18	แหล่งท่องเที่ยว แบบบันเทิง	
855	แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์	Nature resource protected area	0.71	14	พื้นที่อนุรักษ์ ทรัพยากร- ธรรมชาติ	
856	แหล่งนันทนาการ	Recreation areas	0.71	3, 5		
857	แหล่งมรดกโลก	World heritage areas	0.71	3, 5		
858	องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว	National tourism organization	1.00	31, 32, 33, 35, 37		
859	อนุรักษ์นิยม	Conservatism	1.00	2, 3, 5		
860	อนุสาวรีย์	Monuments	1.00	1, 2, 3, 5, 13		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
861	อพาร์ทเมนท์	Apartment	1.00	13, 18		
862	อัตราค่าเช่าที่พัก	Occupancy rate	0.71	11, 12, 22		
863	อัตราค่าโดยสารไปกลับ	Circle fare	0.71	11, 12	ค่าโดยสาร/อัตรา	
864	อัตราค่าบริการห้องพักในช่วงกลางวัน	Day-rate	0.71	11, 12	ค่าโดยสารไปกลับ	
865	อัตราค่าห้องพัก	Rate category	0.86	11, 12, 18	ค่าบริการห้องพัก	Rack rate
866	อัตราค่าห้องพักในช่วงวันสุดสัปดาห์	Weekend rate	0.71	11, 12		
867	อัตราเบ็ดเสร็จ	Package rate	0.57	18		อัตราหมาจ่าย
868	อัตราพิเศษ	Special rate	0.71	18		
869	อัตราสำหรับบริษัทนำเที่ยว	Tour rate	0.71	18		
870	อัตราหมู่คณะ	Group rate	0.57	18		
871	อาคันตุกะชาวต่างประเทศ	Visitors, Foreign	0.71	3, 5		
872	อาคารประวัติศาสตร์	Historic buildings	0.57	1, 3, 5		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
873	อาคารสถานี	Terminal building	0.86	13		
874	อ่างเก็บน้ำ	Reservoirs	1.00	1, 2, 3		
875	อ่างจากุซซี่	Jacuzzi	0.71	24		
876	อารยธรรม	Civilization	0.86	1, 2, 3, 5		
877	อาหารกลางวัน	Luncheons	0.71	2, 3, 5, 18		
878	อาหารจานด่วน	Fast food	0.71	13		
879	อาหารเช้า	Breakfasts	1.00	2, 18		
880	อาหารเช้าแบบยุโรป	Continental breakfast	0.71	11, 12, 19		CBF (Continental breakfast)
881	อาหารเช้าแบบอเมริกัน	ABF (American breakfast)	1.00	11, 12		
882	อาหารเช้าแบบอังกฤษ	English breakfast	0.71	11, 12		
883	อาหารบุฟเฟ่ต์	Buffet	0.71	13		
884	อาหารเย็น	Dinner	1.00	18		
885	อาหารเรียกน้ำย่อย	Canape	0.71	11, 12	คานาเป้	Appertizer
886	อาหารสำเร็จรูป	Convenience foods	0.71	3, 5		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
887	อุตสาหกรรมการบิน	Aerospace industries	0.86	1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10	Aviation industry/ Aerospace industry	
888	อุตสาหกรรมสื่อสารและการขนส่ง	Communication and traffic	0.57	3, 5	การคมนาคม	
889	อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	Tourism	0.71	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 18, 40, 46, 49, 51		Tourism industry
890	อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับผังเมือง	Tourism and city planning	0.57	3, 5		
891	อุตสาหกรรมที่พัก	Lodging industry	1.00	11, 12		
892	อุตสาหกรรมโรงแรม	Hotel industry	1.00	4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12		
893	อุตสาหกรรมสารที่มีกลิ่นหอมและน้ำมันหอมระเหย	Essences and essential oils industry	0.57	3, 5	อุตสาหกรรม น้ำหอมและ น้ำมันหอมระเหย	
894	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	Food and beverage service industry	1.00	18		
895	อุทยานทางทะเล	Marine parks and reserves	0.86	1		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
896	อุทยานแนวคิด	Theme parks	0.57	18	สวนสนุกแบบมี- แนวคิด	
897	อุทยานประวัติศาสตร์	Historical parks	0.86	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12		Historical sites
898	อุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติ	National historic parks	1.00	13		
899	อุทยานและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	National parks and reserves	1.00	2		
900	อุทยานวิทยาศาสตร์	Research parks	0.57	1, 3, 5		Science park
901	อุทยานแห่งชาติ	National parks and reserves	1.00	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 20		National parks
902	อุทยานแห่งชาติทางทะเล	Marine parks and reserves	1.00	3, 5, 15, 17		
903	อุปกรณ์ทางการท่องเที่ยว	Tourism supply	0.71	16, 18		
904	อุปสงค์ทางการท่องเที่ยว	Tourism demand	0.86	16, 18, 31		
905	เอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	Tour brochure	0.57	11, 12		
906	เอกสารบันทึกการสำรวจที่พัก	Density card	0.57	11, 12		
907	เอกสารรับรองการขนส่งสินค้า	Airways bill (AWB)				
	ทางอากาศ		0.57	11, 12		

ตาราง 22 (ต่อ)

คำที่	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	IOC	แหล่งที่มา	คำที่เสนอแนะ	
					ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ
908	เอกสารอนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศ	Visa	0.57	11, 12		
909	โฮมสเตย์	Home stay	1.00	41	ที่พักในบ้าน	

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยวและบรรณารักษ์

แบบสำรวจความนิยมใช้หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว
(THAI SUBJECT HEADINGS OF TOURISM)

คำชี้แจง

แบบสำรวจนี้สร้างขึ้นเพื่อสำรวจความนิยมใช้หัวเรื่องภาษาไทยของผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการใช้หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 แบบสำรวจความนิยมใช้หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว

คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในแบบสอบถาม

หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว หมายถึง คำ กลุ่มคำ หรือวลี ที่กำหนดขึ้นใช้อย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นคำที่สั้น กระชับรัด ได้ใจความ และมีความหมายเฉพาะ เพื่อใช้เป็นตัวแทนเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่ครอบคลุมเนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ผลของการสำรวจนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวของห้องสมุดให้สอดคล้องตรงกับความต้องการของนักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวต่อไป

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

สถานภาพส่วนตัว

1. คณะ/สาขาวิชา.....สถาบันที่สังกัด.....

ความต้องการใช้หัวเรื่อง

กรุณาทำเครื่องหมาย $\surd$ ลงใน ( ) หน้าคำตอบที่ท่านต้องการ และกรอกข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

2. ในการค้นเรื่องที่ท่านต้องการ ท่านคิดว่าห้องสมุดควรใช้หัวเรื่องประเภทใดจึงจะเหมาะสมและตรงกับความต้องการของท่าน (โปรดระบุเฉพาะหัวเรื่องที่ท่านต้องการ)

( ) หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนามและเป็นหัวเรื่องทั่วไป เช่น นักท่องเที่ยว
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โรงแรม สวนสนุก

( ) หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนามและเป็นหัวเรื่องที่เฉพาะเจาะจง เช่น
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การดำน้ำลึก อุทยานประวัติศาสตร์

( ) หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนาม 2 คำ เชื่อมด้วย “กับ” “และ” เช่น การผจญภัยและนักผจญภัย สถาปัตยกรรมกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

( ) หัวเรื่องที่มีลักษณะกลุ่มคำที่มีการสลับที่คำ โดยใช้เครื่องหมาย ( ) คั่น เช่น ภูมิทัศน์, จิตรกรรมรูปลักษณะ, จิตรกรรม

( ) หัวเรื่องที่มีลักษณะการใช้คำอธิบายประกอบอยู่ในเครื่องหมาย ( ) เช่น โบราณคดี (การขุดค้น) โบราณคดี (งานสนาม)

( ) หัวเรื่องใหญ่ประกอบหัวเรื่องย่อย สำหรับสิ่งพิมพ์ที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยใช้เครื่องหมาย (--) คั่น เช่น การเดินทางทางรถยนต์-หนังสือแนะนำเที่ยว
อุตสาหกรรมท่องเที่ยว--ลูกจ้าง

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

แบบสอบถาม
เพื่อสร้างหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว
(THAI SUBJECT HEADINGS OF TOURISM)

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อสำรวจการสร้างความนิยมใช้หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวของบรรณารักษ์ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสำรวจความนิยมใช้หัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว

ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของบรรณารักษ์ ที่ได้กรุณาตอบแบบสำรวจและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว โดยนำผลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์ ประมวลผลเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยวของห้องสมุดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักวิชาการทางการท่องเที่ยวต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(นางสาวสมหมาย เทียงในญาติ) ผู้วิจัย

แบบสอบถาม
เพื่อสร้างหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว
(THAI SUBJECT HEADINGS OF TOURISM)

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าคำตอบที่
 เห็นว่าเหมาะสมหรือในช่องที่เป็นคำตอบ

ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ชื่อ-สกุล.....
2. ชื่อหน่วยงานที่ท่านสังกัด.....ฝ่าย/แผนก.....
3. ประสบการณ์การทำงานทางการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยของท่านจนถึง

ปัจจุบัน

( ) ต่ำกว่า 1 ปี

( ) 1-5 ปี

( ) 6-10 ปี

( ) 11-15 ปี

( ) 16-20 ปี

( ) 21-25 ปี

( ) 26 ปี ขึ้นไป

4. ท่านทำหน้าที่กำหนดหัวเรื่องภาษาไทยสำหรับสิ่งพิมพ์ประเภทใด (ตอบได้
 มากกว่า 1 ข้อ)

( ) หนังสือทั่วไป

( ) หนังสือเฉพาะสาขาวิชา (โปรดระบุ).....

( ) วิทยานิพนธ์

( ) รายงานการวิจัย

( ) บทความวารสาร

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

คู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่อง

5. ท่านใช้คู่มือการกำหนดหัวเรื่องใดบ้างเป็นแนวทางในการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) หนังสือหัวเรื่องสำหรับภาษาไทย. (2547). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: คณะอนุกรรมการ กลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.

( ) พวา พันธุ์เมฆา. (2542). การกำหนดหัวเรื่องและบัญชีหัวเรื่องภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

( ) สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ฝ่ายวิเคราะห์วัสดุสารนิเทศ. ฐานข้อมูลหัวเรื่องสำหรับวัสดุสารนิเทศภาษาไทย. <http://202.28.88.64/heading/index.html>

( ) Library of Congress Subject Heading. 23th ed. U.S. Cataloging Distribution Service, 2000.

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. ท่านใช้แหล่งอ้างอิงใดบ้างในการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยทางการท่องเที่ยว

( ) ราชบัณฑิตยสถาน. ฐานข้อมูลศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน. <http://rirs3.royin.go.th/coinages/webcoinage.php>

( ) วิเชียร เกษประทุม, ผู้รวบรวม. พจนานุกรมคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาการศึกษา, [253-?]

( ) วิทย์ เทียงบุญธรรม. พจนานุกรมไทย-อังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ด-ยูเคชั่น, 2544

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. นอกเหนือจากข้อ 4 และ ข้อ 5 ท่านใช้แหล่งใดบ้าง ในการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย ทางด้านการท่องเที่ยว

( ) ตรวจสอบจากฐานข้อมูลบรรณานุกรมภายในห้องสมุด

- ( ) ตรวจสอบจากฐานข้อมูลบรรณานุกรมจากห้องสมุดอื่น ๆ ในประเทศ
ไปรตระบุ.....
- ( ) ตรวจสอบจากฐานข้อมูลบรรณานุกรมจากห้องสมุดอื่น ๆ ในต่างประเทศ
ไปรตระบุ.....
- ( ) ตรวจสอบจากหน่วยงาน องค์กรการท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในประเทศ
ไปรตระบุ.....
- ( ) ตรวจสอบจากหน่วยงาน องค์กรการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในต่างประเทศ
ไปรตระบุ.....
- ( ) ปริญญาโทวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว
- ( ) จากการสอบถามบรรณารักษ์ฝ่ายวิเคราะห์ที่มีหน้าที่กำหนดหัวเรื่องและ
เลขหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ
- ( ) ใช้ศัพท์จากการประชุมบรรณารักษ์กลุ่มงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ-
ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
- ( ) อื่น ๆ ไปรตระบุ .....

วิธีการกำหนดหัวเรื่อง

8. ในการพิจารณาทรัพยากรสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยว ว่ามีเนื้อหา
เกี่ยวกับเรื่องใด ท่านใช้วิธีการใดบ้าง

- ( ) พิจารณาจากหน้าปก
- ( ) พิจารณาจากหน้าปกใน
- ( ) พิจารณาจากคำนำ
- ( ) พิจารณาจากสารบัญ
- ( ) พิจารณาจากบทนำ
- ( ) พิจารณาจากสาระสังเขป
- ( ) พิจารณาจากหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย
- ( ) พิจารณาจากเนื้อหาบางตอนของทรัพยากรสารสนเทศ
- ( ) พิจารณาจากเนื้อหาทั้งหมดของทรัพยากรสารสนเทศ
- ( ) พิจารณาจากรายการอ้างอิง

- ( ) สอบถามจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว
- ( ) สอบถามจากบรรณารักษ์ผู้ร่วมงาน
- ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ .....

9. ในการกำหนดศัพท์ที่จะใช้เป็นหัวเรื่องทางด้านการท่องเที่ยว ท่านคำนึงถึงเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) เป็นคำที่ปรากฏในกลุ่มหัวเรื่องที่ห้องสมุดใช้
- ( ) เป็นคำที่ปรากฏในหลักสูตรสาขาการท่องเที่ยว
- ( ) เป็นคำที่นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยวใช้
- ( ) เป็นคำที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์ทางด้านการท่องเที่ยว
- ( ) เป็นศัพท์จากที่ประชุมบรรณารักษ์ กลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่กำหนดให้ใช้
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10. ในกรณีที่ไม่มีหัวเรื่องในหนังสือคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง ท่านใช้หลักใดในการพิจารณาเพิ่มหัวเรื่องภาษาไทยทางด้านการท่องเที่ยวขึ้นใช้เอง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) กำหนดคำขึ้นจากศัพท์ใหม่ ๆ ทางด้านการท่องเที่ยว โดยยึดถือหลักเกณฑ์ที่หนังสือคู่มือหัวเรื่องแนะนำ
- ( ) ค้นจากหลักสูตรทางด้านท่องเที่ยวว่าใช้คำใด
- ( ) ค้นจากหนังสืออ้างอิงหรือเว็บไซต์ต่าง ๆ ทางด้านการท่องเที่ยว
- ( ) สอบถามจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านท่องเที่ยว
- ( ) ใช้คำทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศ
- ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ปัญหาในการกำหนดหัวเรื่อง

11. โปรดระบุปัญหาที่ท่านประสบในการใช้คู่มือเพื่อกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยทางด้านท่องเที่ยว จากรายการปัญหา ดังต่อไปนี้

ลำดับ	รายการปัญหา	เป็นปัญหา		ไม่เป็น ปัญหา
		มาก	ปานกลาง น้อย	
1	ไม่มีหนังสือ คู่มือหัวเรื่องเฉพาะ ทางด้านการท่องเที่ยว			
2	หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวมีน้อย			
3	หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวที่มี ไม่ทันสมัย			
4	หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวที่มี ไม่ตรงกับเนื้อหาของ ทรัพยากรสารสนเทศ			
5	หัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวที่มีในคู่มือกว้างเกินไป ไม่ เฉพาะเจาะจง			
6	หัวเรื่องย่อยด้านการท่องเที่ยว ที่กำหนดไม่ชัดเจน			
7	คำอธิบายหัวเรื่องด้านการท่องเที่ยว (scope note) มีน้อย			
8	ขาดศัพท์เฉพาะทางวิชาการด้านการท่องเที่ยว			
9	ศัพท์ที่ใช้ในคู่มือการกำหนดหัวเรื่องต่าง ๆ ไม่ตรงกับศัพท์ ที่นักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวใช้			
10	รายการ โยงหัวเรื่อง มีจำนวนน้อยและไม่ชัดเจน			
11	ขาดความชัดเจนของตัวอักษรที่เป็นหัวเรื่อง			
12	ความหมายของศัพท์ และหัวเรื่องด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ท่านยังเข้าใจไม่ชัดเจน			
13	ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ).....			

12. โปรดระบุปัญหาต่อไปนี ที่ท่านประสบในการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย
ทางด้านการท่องเที่ยว

ลำดับ	รายการปัญหา	เป็นปัญหา	
		มาก ปานกลาง	น้อย ปัญหา
1	ขาดความรู้ทางด้านการท่องเที่ยว		
2	ขาดความรู้ทางด้านการท่องเที่ยว		
3	ทรัพยากรสารสนเทศมีเนื้อหาหลากหลาย ยากแก่การให้หัวเรื่อง		
4	เนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ ยากแก่การทำ ความเข้าใจ		
5	ขาดคู่มือการปฏิบัติงานในการกำหนดหัวเรื่อง		
6	จำนวนหัวเรื่องที่กำหนดให้กับทรัพยากร สารสนเทศน้อยเกินไป ไม่ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ ทั้งหมด		
7	ขาดความสม่ำเสมอและสอดคล้องกันในการ กำหนด		
8	หัวเรื่องทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาเดียวกันไม่ ทราบศัพท์ใหม่ ๆ		
9	นักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวใช้ศัพท์ที่กำหนด ขึ้นใช้เอง (โดยการแปลจากภาษาต่างประเทศ) ไม่ใช่ศัพท์บัญญัติ		
10	ขาดคู่มือการทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ทำให้ สะกดต่างกัน		
11	ขาดการจัดทำบัญชีหัวเรื่องเพิ่มเติมไว้เป็นหลักฐาน		
12	การกำหนดศัพท์ไม่สามารถทำให้สั้น กระชับรัด สะสวย และมีความหมายตรงกับเนื้อหาได้มาก ที่สุด		
13	ขาดโอกาสในการเข้าร่วมอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในสาขาทางด้านการท่องเที่ยว		
14	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....		

13. ท่านมีความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในด้านคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง และ
ด้านวิธีการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยสำหรับทรัพยากรสารสนเทศทางด้านการศึกษา
อย่างไร.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
รายการแหล่งที่มาของหัวเรื่อง

ประเภท	ลำดับที่	รายการแหล่งที่มาของหัวเรื่อง
แหล่งข้อมูล	ก	1. คณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบัน- อุดมศึกษา (2547). หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
		2. พวา พันธุ์เมฆมา (2547). หัวเรื่องภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะมนุษยศาสตร์, ภาควิชา- บรรณารักษศาสตร์.
		3. ฐานข้อมูลหัวเรื่องภาษาไทย สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (http://202.28.88.64/heading/index.html)
ข		4. ฐานข้อมูล OPAC สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (http://intanin.lib.ku.ac.th/search)
		5. ฐานข้อมูล OPAC สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (http://library.tu.ac.th/cms/index.php)
		6. ฐานข้อมูล OPAC สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล (http://www. li.mahidol.ac.th/)
		7. ฐานข้อมูล OPAC สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (http://virtuagateway.arit.dusit.ac.th/cgi-bin/opac/chameleon/)
		8. ฐานข้อมูล OPAC สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (http://library.swu.ac.th/)
		9. ฐานข้อมูล OPAC สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง (http://www. lib.ru.ac.th/index.html)
		10. ฐานข้อมูล OPAC สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร (http://www. thapra.lib.su.ac.th/)
ค		11. พจนานุกรมศัพท์การท่องเที่ยวออนไลน์ (http://www.welcomethai.com /hotelreservation/vocab.asp?letter=a)
		12. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กองบริการวิชาการและฝึกอบรม. (2544). คำศัพท์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: ครีเอทมายด์.
		13. บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว = <i>Tourism industry</i> . กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนด์ ดีไซน์.

ประเภท แหล่งข้อมูล	ลำดับที่	รายการแหล่งที่มาของหัวเรื่อง
ง	14.	บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). <i>การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน = Sustainable tourism developmnet</i> . กรุงเทพมหานคร: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
	15.	นิตา ชัชกุล. (2547). <i>การจัดการท่องเที่ยวผจญภัย</i> . กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการ-จัดการสถาบันราชภัฏภูเก็ต.
	16.	ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2542). <i>การวางแผนและพัฒนาตลาดการ-ท่องเที่ยว</i> . กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
	17.	สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (2549). <i>อุทยานแห่งชาติ ธรรมชาติ...และนันทนาการ: คู่มือเพื่อการ-ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ</i> . กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
	18.	สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). <i>นันทนาการและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว</i> . กรุงเทพมหานคร: ท่ามาดี
	19.	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ. (2545). <i>การจัดการธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว</i> . นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย-สุโขทัยธรรมมาธิราช.
	20.	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ. (2545). <i>การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว</i> . นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย-สุโขทัยธรรมมาธิราช.
	21.	ดรรรชนี เอมพันธุ์, สุทัศน์ วรรณเลิศ และเรณูภา รักโน. (2547). <i>คู่มือจำแนกเขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ</i> . กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่ง-ประเทศไทย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะวนศาสตร์, ภาควิชา-อนุรักษ์วิทยา.
	22.	มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด, นุกล เครือฟู, อัครพงศ์ อันทอง. (2548). <i>อุตสาหกรรมโรงแรมในประเทศไทย: ภายใต้โครงการ "มูลค่าเพิ่มใน ประเทศของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย"</i> . กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนวิจัย.

ประเภท แหล่งข้อมูล	ลำดับที่	รายการแหล่งที่มาของหัวเรื่อง
จ	23.	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย. โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. (2545). โครงการศึกษาและจัดทำคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทผจญภัยกึ่งอนุรักษ์ธรรมชาติ (ล่องแก่ง พายเรือแคนู/คายัค และปีนหน้าผา).
	24.	มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด, นภัสสร สุวรรณประกร. (2548). อุตสาหกรรมสปาในจังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนวิจัย.
	25.	ทวีป ศิริวิศมี, อภินันท์ ปัญญาภาพ. (2549). รายงานการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของพนักงานในอุตสาหกรรมรถยนต์และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ. กรุงเทพมหานคร: กองทุนสนับสนุนการวิจัย.
	26.	กนกวรรณ คุณศรีแก้ว. (2549). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: ศึกษาเฉพาะกรณี: บ้านวังน้ำมอก อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
	27.	ปิยะพรรณ พงศ์เทียบฤทธิ์. (2549). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวด้วยเรือขงท่ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
	28.	ประเทือง หงสรานากร. (2549). ความต้องการและความพร้อมในการสนองตอบความต้องการเรื่องการท่องเที่ยวแบบพ่่านักานเพื่อการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมโดยชุมชนไทย: กรณีศึกษากลุ่มลูกค้าเป้าหมายคนญี่ปุ่นวัยเกษียณ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
	29.	วรา สวัสดิผล. (2550). แนวทางการบริหารจัดการและออกแบบพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงผจญภัยในหน่วยทหารของกองทัพบก. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประเภทแหล่งข้อมูล	ลำดับที่	รายการแหล่งที่มาของหัวเรื่อง
ฉ.	30.	ณัฐพล ลือสิงหนาท. (2549). การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเล. วิทยานิพนธ์-นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
	31.	ศุภวงศ์ โหมวานิช. (2543). กลยุทธ์และประสิทธิภาพการสื่อสารการตลาดขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว ออสเตรเลียในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
	32.	ไพศาล เยี่ยงศุภพานนท์. (2547). การศึกษาหาปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวในประเทศของนักท่องเที่ยวจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
	33.	ณัฐกานต์ โรจนุตมะ. (2542). ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
	34.	ปิ่นเพชร จำปา. (2545). วัฒนธรรมการท่องเที่ยวของคนไทย พ.ศ. 2394-2544. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
	35.	วิภาวรรณ พัฒนพงษ์. (2547). การรับรู้ข่าวสาร ปัจจัยจูงใจ ความพึงพอใจ และทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
	36.	สันติพงษ์ ช้างเผือก (2546). ลือผานม: "การพัวพันทางวัฒนธรรม" ในพื้นที่ท่องเที่ยวแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
	37.	วิศวัสต์ ตรีกรุดแก้ว (2547). การเปิดรับและการใช้ประโยชน์ข่าวสารการท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ประเภท แหล่งข้อมูล	ลำดับที่	รายการแหล่งที่มาของหัวเรื่อง
	38.	อนงค์พรรณ ภาวิไล. (2550). กลยุทธ์และประสิทธิผลการสื่อสารการตลาดเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. <i>วารสารนิเทศศาสตร์</i> , 25(1), 33-49.
	39.	ภัทรฤดี สุพัฒน์โสภณ. (2549). การพัฒนาศักยภาพสินค้าที่ระลึกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว. <i>วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช</i> , 19(1), 89-100.
	40.	E-Travel ต่อยอดความสะดวกสบาย. (2549). <i>E.ECOMMERCE</i> 85 (Jan.2006) 58-61.
	41.	โสวัตตรี ณ ถलग. (2549). นิเวศวัฒนธรรมในมิติของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. <i>วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์</i> , 32(3), 50-65.
ช	42.	दनัย จันทรเจ้าฉาย. (2549, ธันวาคม). MICE กับการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ. <i>Marketeer</i> , 7(82), 190-191.
	43.	รสิกา อังกูร. (2549). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น. <i>วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช</i> , 19(1), 79-88.
	44.	ปาลีรัตน์ การดี. สรีศักดิ์ สุนทรไชย. (2548). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (สปา) <i>วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช</i> , 18(2), 104-109.
	45.	อัญชลี เหลือชาติ. (2548, พฤษภาคม). Drama Tour จากม่านมายาสู่ C-Marketing. <i>เนชั่นสุดสัปดาห์</i> , 14(704), 26-27.
	46.	สมดี หงส์ไพศาลวิวัฒน์. (2548). โอกาสและกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวสุขภาพในประเทศไทย: กรณีศึกษาเฉพาะกลุ่มเอเชียแปซิฟิก ยุโรปและอเมริกา. <i>วารสารบริหารธุรกิจ</i> , 28(105), 1-26.
	47.	ชศิริ บุคตะนันท์, สมศรี ภัทรธรรม., กาญจนศ อรรถวิภาคไพศาลย์., ไพโรจน์ สังข์เดช. (2547, ก.ค.-ธ.ค.). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. <i>วารสารเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์</i> , 25(2), 239-247.

ประเภท แหล่งข้อมูล	ลำดับที่	รายการแหล่งที่มาของหัวเรื่อง
	48.	ฐิติขวัญ เหลี่ยมศิริวัฒนา, จุฑามาศ วิชาสประทีป. (2546, มิถุนายน). Unpacking Thai Travelers. <i>Marketeer</i> , 4(40), 36-40.
	49.	เที่ยว 9 ตลาดโบราณ ใกล้กรุง. (2550). <i>ฐานเศรษฐกิจ</i> 27, 2223 (3-6 มิ.ย. 2550)
ช	50.	ภริภัทร ภักดิ์ศรี. (2549, ก.ค.-ก.ย.). All-inclusive resort: รีสอร์ทแบบ ราคาเดียวเบ็ดเสร็จ. <i>วารสารรามคำแหง</i> , 23(3), 43-49.
	51.	ปราโมชน์ รอดจำรัส. (2549). ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและส่งเสริม การท่องเที่ยว. <i>วารสารรามคำแหง</i> , 23(3), 50-54.
	52.	ศรายุทธ ผลโพธิ์, อติศรา มีนะภนิษฐ, เอี่ยมพร วิสมหมาย และเอกรินทร์ อนุกุลยุทธชน. (2549, ม.ค.-มิ.ย.). วิทยาสารเกษตรศาสตร์ สาขา สังคมศาสตร์. <i>วารสารรามคำแหง</i> , 27(1) 67-78.

ประเภทแหล่งข้อมูล

ก-คู่มือหัวเรื่อง

ข-ฐานข้อมูลหัวเรื่องที่ใช้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

ค-หนังสือตำรา

ง-พจนานุกรม

จ-งานวิจัย

ฉ-วิทยานิพนธ์

ช-บทความวารสาร

บรรณานุกรม

- กมลารุ่งอุทัย. (2533). *วิธีจัดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน: พร้อมแบบฝึกหัดและเฉลย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2528). *25 ปีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- คณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา. (2547). *หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2547). *การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว*. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2550, จาก <http://www.stou.ac.th/tourism/Acheive/July/Topic1.htm>
- ดวงใจ หล่อธนวนิชย์ และนฤตย์ นิมสมบุญ. (2543). *โครงการวิจัยเรื่องการประมวลผลการวิจัยด้านการท่องเที่ยวไทยปี พ.ศ. 2529-2539*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ฝ่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการผลิตและการวิจัย.
- ดาราวรรณ เจียมเพิ่มพูน. (2526). *การศึกษาการให้หัวเรื่องภาษาไทยในสาขาประชากรศาสตร์*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คู่ย์ ชุมสาย และอุบพัน พรหมโยธี. (2527). *ประชุมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ทวี มานะธำรง. (2550). *หัวเรื่องภาษาไทยด้านคนพิการ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทองหยด ประทุมวงศ์. (2521). *หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2, แก้ไขและเพิ่มเติม)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- นพวรรณ วัฒนชนนท์. (2536). *การกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยจากคำวิสามานยนามจีน*.
 วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์-
 เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ประดิษฐา ศิริพันธ์. (2532). *การใช้ศัพท์บังคับในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ*. ใน เอกสาร
 ประกอบการฝึกอบรมเรื่อง *Thesaurus construction 20-24 ก.ค. 2530 ณ ห้อง*
ประชุมสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร:
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวา พันธุ์เมฆา. (2542). *หัวเรื่องภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนคริน-
 ทรวิโรฒ, คณะมนุษยศาสตร์, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์.
- พัชรี โชติสุขนธ์มนตรี. (2536). *หัวเรื่องภาษาไทยสาขาพลังงาน*. วิทยานิพนธ์ศิลป-
 ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิชิต ฤทธิจรรุญ. (2545). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร:
 สถาบันราชภัฏพระนคร, คณะครุศาสตร์.
- พิมลอร ดันหัน. (2545). *หัวเรื่องภาษาไทยทางด้านโรคเอดส์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร-
 มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพโรจน์ เทียนทัด. (2539). *หัวเรื่องภาษาไทยในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*. วิทยานิพนธ์-
 อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พุทธชาติ เผ่นโพน. (2536). *รายงานการวิจัยหัวเรื่องภาษาไทยด้านพุทธศาสนา*. กรุงเทพ-
 มหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, สำนักหอสมุดกลาง.
- เพ็ญแข ประจงใจ. (2533). *หัวเรื่องภาษาไทยสาขาวิศวกรรมศาสตร์*. วิทยานิพนธ์-
 อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญพิมล คงมนต์. (2539). *หัวเรื่องภาษาไทยสาขาสาธารณสุขศาสตร์*. วิทยานิพนธ์-
 อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนันยา ขามธาตุ. (2531). *หัวเรื่องประเภทสลับลำดับคำในวรรณคดีของผู้เชี่ยวชาญด้าน*
บัตรรายการภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย-
 ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา. (ม.ป.ป.). *ทรัพยากรการท่องเที่ยว*. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2550, จาก <http://wbc.msu.ac.th/ge/0299101/suphab/tour-02.html>
- รชพร จันทร์สว่าง. (2547). *ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการการท่องเที่ยว*. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2550, จาก <http://www.stou.ac.th/Tourism/Acheive/April/Topic5.htm>
- รัศมี คำมีอ่อน. (2535). *การกำหนดหัวข้อเรื่องภาษาไทยในสาขาพระพุทธศาสนา*. ปรียญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ลักขณา บุญเกิด. (2540). *หัวข้อเรื่องภาษาไทย: กำหนดเพิ่มเติมขึ้นใช้ในห้องสมุดศูนย์ข้อสนเทศการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- วรรณ วลัยวานิช. (2546). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะสังคมศาสตร์, ภาควิชาภูมิศาสตร์.
- วิภา จาริวังศ์ไพบูลย์. (2547). *การศึกษาหัวข้อเรื่องภาษาไทยสาขา ศิลปะ: การสร้างบัญชีคำการศึกษาลักษณะทางภาษาและความสัมพันธ์กับการค้นคืนสารสนเทศ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดสาขาวังท่าพระ.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2544). *โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งชาติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2525). *หัวข้อเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ฝ่ายวิเคราะห์วัสดุสารนิเทศ. (ม.ป.ป.). *หัวข้อเรื่องภาษาไทยสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2550, จาก <http://202.28.88.64/heading/index.html>
- สิรินธร เดชการ. (2540). *การสร้างและประเมินสัมพันธภาพสาขาลาดทุน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุทาร์ตน์ คำโสภา. (2550). *หัวข้อเรื่องภาษาไทยด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สุนีย์ กาศจำรูญ. (2544). *การจัดประเภทความรู้*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะมนุษยศาสตร์, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์.
- อนงค์ คุปตระกุล. (2533). *หัวเรื่องภาษาไทยในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัมพร ทีชะระ. (2533). การใช้หัวเรื่องและศัพท์สัมพันธ์ในการวิเคราะห์สารนิเทศ ในเอกสารการสอนชุดวิชาการวิเคราะห์สารนิเทศ (หน่วยที่ 7). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อัมพร ทีชะระ. (2534). *คู่มือการจัดหมู่ระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์.
- Godert, W. (1980). Subject headings for mathematical literature. *Journal of Documentation*, 36(1), 11-23.
- Gove, P. B. (Ed.). (2002). *Webster's third new international dictionary of the English language: unabridged* (Rev. ed.). Springfield, MA: Merriam-Webster.
- Haddock, M. H. (2005, Spring). Selecting subject heading lists and thesauri for digital imaging projects: report of the survey from digital transfer of slides from architecture, interiors, and furniture and history of costume to cd-rom. *VRA Bulletin*, 31, 46-49.
- Kanwischer, D. (1975, May). Subject headings trauma: Making do with first aid. *Wilson Library Bulletin*, 49, 651-654.
- Krieger, T. (1981). Instructor influences versus text influences in the selection of subject descriptors by undergraduate students, 25(05), 1054-A. (UMI No. 8203506)
- Leibtag, S. (1982). Subject heading revision: A system for small libraries. *Special Libraries*, 73(2), 147-150.

- Lester, M. A. (1989). Coincidence of user vocabulary and library of Congress subject headings: Experiments to improve subject access in academic library online catalogs. *Dissertation Abstracts International*, 50(07), 1838-A. (UMI No. 8924884)
- Library of Congress, Cataloging Distribution Service. (1995). *Library of Congress subject headings* (18th ed.). Washington, DC: Author.
- McClellan, E. (2003). Subject headings for OCLC rare book records: A case study. *OCLC Systems & Services*, 19(3), 100-105.
- Nichol, W. T., II. (1984). Catholic subject headings: Investigation of use in Catholic college and university libraries and comparison to Library of Congress Subject Headings, 37(03), 305-A. (UMI No. 8413809)